

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csékszámla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Suhancok.

A hozzánk befutó híreket rendre közöljük s mi magunk is keresünk olyan közlenivalókat, amelyek olvasóinkat érdekelhetik. Hírvivatunk mégis elég vékonypénzű. Ha a be nem avatottak a csendőrélet mozgalmasságát ebből akarnák megítélni, az volna a benyomásuk, hogy itt mindenki alszik. Alig történik nálunk valami. A testület méreteihez képest azt lehetne mondani: semmi sem történik. Persze, ez azért nem így van. Mozgunk mi éppen eleget és benne vagyunk a történésekben fülüg. Ezek azonban nem velünk történnek, hanem másokkal, a sok-sok ezer emberrel, akiknek a dolgaiba hivatásunknál fogva bele kell szólnunk. Ennek azonban a mi híreink között nyoma sincs, a sovány hírvivat csak azt mutatja, hogy a magunk belső életében mennyi és milyen az esemény. Örülünk neki, hogy nem sok. Ez mutatja legbeszédesebben, hogy önmagunkkal nem sok a bajunk. Hogy nálunk minden és mindenki pontosan a maga megszabott útján halad. Az egyesek és a családok élete is akkor egészséges, ha nincsenek benne események, így vagyunk vele mi is.

Hogy néha mégis akad valami szokatlan megírivaló, amiről szívesebben hallgatnánk, az ilyen nagy közösségben elkerülhetetlen. Nincs rá okunk, hogy a kellemetlenebb híreket elsikkasszuk, mert ez önesalás volna. Hadd lássuk csak nyíltan itt az újság hasábjain is, kik azok közülünk, akik ebben vagy abban nem csendőrhöz méltóan viselkedtek. Nem akar ez nyilvános kipellengérezés lenni, de azért elhisszük, hogy nem lehet valami kellemes érzés egy átduhajkodott kocsmái éjszaka után a történeteket „lapunk legközelebbi számában“ az érdekeltnek látnia abban a tudatban, hogy volt iskola-beli és a többi ismerős bajtársai fejesőválva olvasák a kellemetlen szenzációt. Eltekintve a ballépés szolgálati következményeitől, ez a nyilvánosság bizony kínos lehet, de hát nem kell duhajkodni és nem kell másféle egyéni szenzációra sem anyagot adni. Kiki magára vessen, ha mégis írunk kell róla.

Szóval megírunk mi nyíltan ilyen kellemetlen híreket is, egyet azonban nemrégiben lenyeltünk. Annyira rösteltük a dolgot, hogy gondoltuk: ezt már igazán jobb elhallgatni, csak hogy a lelkiisme-

ret azóta sem hagy bennünket nyugton emiatt. Annyira, hogy most így utólag beszámolunk erről is.

Nem történt semmi nagyobb szabású baj, nem volt lövöldözés, sem más hasonló végzetes, tragikus esemény. Ennél kisebb, de csúnyább dolog: két fiatal csendőr a kocsmában billiárdozás közben felöntött a garatra s mivel a karambolok számában megegyezni nem tudtak, egymás fejét nézték billiárdgolyónak s neki a dákóval. Összeverekedtek s nyilván a sánta itcés próbált köztük rendet csinálni.

Látunk már csendőröket ennél sokkal súlyosabb események középpontjában, de ilyen hitvány históriát csendőrökről nem hallottunk. Súlyosabb lett volna a baj, ha a két csendőr karddal ront egymásnak, de ez a dákós tülekedés nemcsak súlyos és bűnös tette csendőrnek csendőr ellen, hanem azonfelül visszataszító is, mert gyerekes.

A csendőr fegyveres ember. Ha a sorsa, kötelessége, vagy egy könnyelmű pillanata szembeállítja valakivel, ott a fegyvere. Bármit tesz, egyetlen enyhítő emlék mégis marad utána: a fegyverével tette. Lehetnek ilyen végzetes pillanatok akár hibából, akár anélkül, de ezek katonás pillanatok legyenek. A csendőrnek, a fegyverbe-csületre nevelt katonának, ebben az egyben botlania nem szabad. Karóhoz, dákóhoz süllyedni, verekedni egyértelmű azzal, hogy az érdekelt soha nem volt csendőr, hanem csak egyenruhába lopakodott duhaj, garabonciás kamasz. Az igazi legénynek kakastollas kalap sem kell ahhoz, hogy ha elintéznivalója akad valakivel, ne a dákóhoz kapkodjon. Husággal handabandázni csak éretlen suhancok szoktak, igazi legény nem verekszik, hanem megverekszik.

Persze, nem azt mondjuk ezzel, hogy most már aztán a csendőrök vagdossák és lövöldözzék egymást apróra. Kiirtanivaló közülünk, büntettes, aki bajtársára kezét emel, de aki hozzá ezt karóval teszi, annak az egyébként bukásban is néha talán kijáró bajtársi szánakozást sem adjuk meg. Az ilyen éretlen hitványságok többet ártanak a csendőrség erejének és hírének, mint a végzetes, de végzetességükben is férfias botlások. Kamaszok nem valók közénk, itt dákós hetvenkedést esapni nem lehet. Akiben a magyar virtus ilyen vérszegény, ne álljon fegyver alá, hanem maradjon ferdesüvegű falu-izgágának és tülekedjék az árokparton riválisaival a lányok multságára. Talán akad közöttük penészvirág, aki ezt is táncal jutalmazza.

A csendőr pedig legyen csendőr. Katona. Tisztességében és bukásában egyaránt.

Halászat — orvhalászat.

Írta: CSABA ZOLTÁN g. százados.

A csendőrség feladatkörébe tartozik a halászati visszaélések, különösképen pedig az orvhalászat üldözése, illetve meggátlása is.

Ebben a közleményben hármas célt tűztem ki magam elé.

1. Statisztikai adatokkal kívánom hangsúlyozni és bizonyítani a halászat nagy nemzetgazdasági fontosságát, ami minden számbajöhető tényezőnek kötelességévé teszi, hogy a nehéz gazdasági viszonyok ellenére is igen szépen virágzó halgazdálkodásban a legkisebb értéknek is a nemzeti közösség részére való megőrzését célzó törvények és rendeletek betartásának ellenőrzésében tevékeny részt vegyen.

2. A halászzal, orvhalászzal és egyáltalán a halászati visszaélésekkel kapcsolatos kérdések tömkelegében rá akarok mutatni egyes olyan mozzanatokra, amelyek sokak előtt talán ismeretlenek. Ezzel elősegíteni remélem azt, hogy a m. kir. csendőrség is — a viszonyok teljes ismeretének birtokában — azzal a lelkiismeretes gondossággal teljesíthesse az ellenőrzés sokszor nehéz munkáját, amit ez a kérdés megérdemel.

3. Befejezésül rá akarok mutatni a horgászatnak, mint az idegenforgalmat is nagymértékben

elősegítő sportnak a fontosságára, ami bizonyos vonatkozásban a csendőrt is érdekli.

Már a honfoglalásnál nagy szerepet játszott hazánk vizeinek páratlanul haldús volta — épp úgy, mint erdeink-mezeink mesés vadállománya —, amely lehetővé tette, hogy honfoglaló elődeink Ázsiában üzött ősfoglalkozásukat az új hazában zavartalanul tovább folytathatták. Már Szent István halászati jogokat, sőt halászokat is adományozott egyes püspökségeknek, kolostoroknak, Mátyás király korában pedig már mesterséges halastavaink is voltak.

Vizeink legendás halbősége fennállott egészen a múlt század második feléig. A régi halbőség idején nem volt szükség a halászat tételes törvényekkel való szabályozására. Bár voltak egyes, a halászatot szabályozó intézkedések, azonban egységes, átfogó rendelkezésekről szó sem lehetett.

A folyók szabályozása, a vízi közlekedés nagymérvű fellendülése, továbbá ipari centrumoknak a vizek mentén történt mind nagyobb mérvűvé vált letelepedése vizeink halállományát katasztrofális módon befolyásolták. Az első nagy hanyatlás a múlt század hatvanas éveitől mutatkozott, az akkor kezdődött folyószabályozások folyamán pedig ennek előrehaladtával a helyzet folyton rosszabbodott.

Óriási mérvben fokozta ezt a hanyatlást az a körülmény is, hogy az egységes irányítást és megfelelő törvényes szabályozást nélkülöző halászatot,

Hazudtam én a Hargitának?

Hazudtam én a Hargitának?

Megcsaltam a Marost, Szamost?

A karácsonyfák regimentjét?

A testvéreim csúf keresztjét,

S a kópjafás szent Hallgatót?!

Fekete volt az én hajam,

Amikor átöleltem őket,

Amikor esküm ott sirt bennük,

Amikor megfogadtuk együtt:

Hogy nem leszünk keréketörtek.

S a Hargita nem változott,

Sem a Maros, sem a Szamos.

A Küküllő is úgy megyen

Véresen és szerelmesen

S a fenyves is oly dallamos.

Csak az én hajam változott:

Ráhavastak a zord idők,

Összeégve szentséges lázban,

Amíg készültem, amíg vártam

A Feltámadást hirdetőt...

Féltárcáról fel a zászlót!

A véres kard száguldjon szerte!

Riadót Lehel-kürtje zengjen,

Hogy huj-hajrázva tette keljen

A csonka-rög sok kergetettje...

Hadd lássa meg a Hargita,

Hogy vállaira visszatértem,

S fekete hajú gyermeket

Csókolgatnak a fenyvesek

Színzaporos-hit ámenjében!

Dr. vitéz Gereöffy Géza százados.

Éjszakai menet.

Írta: Komáromi János.

Hajnaltól alkonyatig fegyverben álltunk: a súlyos és veszélyes helyzet miatt ki sem nyújthattuk szibbadt tagjainkat. Esti hat órára aztán kiadták a jelszót:

— Észak felé!

Fölszabadult lélekkel lélekzettünk egy nagyot: végre megtudtuk hát, hogy huszonnégy órán belül nem fognak élni a sorainkból sokan, jaj, igen sokan, akik ma még örültek az őszutó hanyatlásának és a fénynek.

Kürtök recsegtek végig a régi lengyel városkán: riadó volt.

A nap alig emberalacsonyan állhatott ekkor a nyugati dombok fölött s fáradt fejét e dombok megett készült pihenőre hajtani... Legszívesebben ágynak dőlünk volna, hogy kialudjunk magunkat egyszer, de aki legény volt akkor, csatázni kellett lelketlenül. Mert a jelszó ez volt:

— Észak felé!

Sejtettük, hogy messzi északról ugyanígy kerekedik föl ellenünk az ellenség. De mi mégis föllélekzettünk. Mert valami bizonyosat tudtunk végre...

Tudtuk, hogy vége az örökös menetelésnek, ki-merültségnek, éhségnek és kinnak... Huszonnégy órán belül verekedni fogunk. Sokan, igen sokan mennek át majd a túlvilági csataterekre, csak holttesteik maradnak vissza a nyárvégi tarlón, a kerek erdők aljában vagy a másodsorú kizöldült legelőkön s hanyatt terülve, avagy arera borulva kitért két karral fogják ölelni a hideg földet... A még élők

illetve halászaikat a mind jobban érezhető hal-szüke kapzsvá tette, minek következtében ez a virágzó gazdasági ág úgyszólván a teljes rablógazdálkodás állapotába süllyedt s teljes hanyatlásnak indult. Az ebből származható nagy nemzetgazdasági kárt az illetékesek idejében felismerték és rájöttek arra, hogy ezen a bajon csak a halvédelem intézményessé tételével lehet és kell segíteni s módját kell találni az új helyzet okozta károk kiegyenlítésének.

Ilyen körülmények között jött létre az 1888. évi XIX. törvénycikk, az első magyar halásztörvény, melynek vezető elve: a part-birtoklással való szoros kapcsolatba hozása és az, hogy a partbirtokosok a halászatot legtöbbször csak társulattá tömörülve gyakorolhatják. Ez ugyanis nagyban megkönnyíti az egységes elvek szerinti kezelést. (Halasítás, ivadékvédelem stb.)

Az 1888. évi XIX. törvénycikk a szerteágazó halászati intézkedéseket az adott helyzetnek megfelelően egységbe foglalta. Legfontosabb intézkedéseinek egyike a halászati jog gyakorlásának a szabályozása. A szertetagolt halászati jogokat a halászati társulatok keretében egybefoglalta s így a nagyobb egységekké való tömörüléssel a belterjesebb fejlesztést, a halasvizek rendszeres gondozását lehetővé tette. A halászat rendjét szabályozta, a halak szaporodásának lehetőségét, tilalmi idők megállapításával elősegítette. Eme üdvös intézkedések eredménye hamarosan mutatkozni kezdett. A tör-

továbbmenetelnek aztán, az elhúlltak fölött pedig madarak fognak keringeni.

Tíz perc múlva észak felé marsolt már az ezred. Mély homokban, szinte cammogva. Még a városka főterén figyelmeztettek mindnyájunkat, hogy nagy éjszaka előtt állunk. Rengeteg erdőségeken, súlyos homokban, ingoványok szélein kell átvernünk magunkat s ráadásul meghagyták, hogy a tábori ásonak sem szabad megkoccannia a szurony tokján... Csöndben, halálos csöndben kell mennünk és vonszolnunk magunkat a szemközti alacsony dombok irányában, amelyek távol szenderegtek, miután valószínű volt a föltevés, hogy ott leselkedik reánk az ellenség, lélekzetét visszafojtva. Ám lehetséges lehetett az is, hogy az ingerült orosz máris ráunt a várakozásra s fölkerekedvén, megindult ellenünkbe a keskeny erdei úton, hogy megöljön valamennyiünket.

Hej, Teremtőm, mi lesz itten, ha szembe találkozzunk egyszer!

A nap talán ugyanebben a pillanatban állt meg egy villanásra a messzi dombok tetején s véres szemmel nézett végig utoljára a kies lengyel tájon: a fehérfalú házacskákon, a hagymafejű tornyokon és sugarait rajtafelejtette a feledhetetlen vidéken meg a távoli Ukránián. S akkor feltűnő sebesen csúszott le a domblánc mögé.

Aztán sötétedni kezdett épp oly sebesen.

Odasúgtam ekkor legjobb kenyerespajtásomnak, Sima Gábor önkénteskaplárnak:

— Holnap esata lesz...

— Hála Istennek! — mordult föl nekikeseredve. — Lehet, hogy elpusztulok, de ez nem ejt kétségbe. Legalább nem fogok szenvedni többet.

vény életbeléptetése utáni első húsz esztendő az általános és egységes halászati rend létrehozásával s főként a halászati társulatok megalakításával s ezek működésének megindításával és szabályozásával telt el. A belterjesebb gazdálkodás megindulta után a halászat, mint állandóan fejlődő gazdasági ág, a tudományos kutatás révén is rohamosan fellendült, ezzel egyidejűleg maga a törvény lassan elavult s ezért szükségessé vált annak revíziója.

E célból alkották meg az 1925. évi XLIII. törvénycikket, amely hosszú éveken keresztül tartott nyilvános megvitatás és bírálatok keresztüztüében nyerte mai, minden korszerű igényt kielégítő alakját. Ez a régi törvény egyes fejezeteit kiegészíti, hatályon kívül helyezi az elavult részeket és azokat újakkal pótolja és a végrehajtási utasítással együtt kerek egészet képez.

A régi törvénnyel szemben az új törvény egyrészt könnyítéseket tartalmaz, másrészt módot ad a törvény tételes rendelkezései ellen vétők hatékonyabb megrendszabályozására. (Másrészt tehát szigorításokat is tartalmaz.) A behozott könnyítések a halászati törvénytilalmakról szóló fejezetének egyes részeinél voltak szükségesek; ezt indokolta az a körülmény, hogy a régi törvény életbeléptetése idején — amikor a vizek halászatilag való művelése ismeretlen volt — a halászati tilalmak minél szigorúbb és aprólékosabb meghatározását látták indokoltnak törvénybe iktatni. Ezek a — bizonyos mérvességet okozó — rendelkezések azonban az idők fo-

A hadnagy, aki előttünk menetelt a század órán, hátrafordult menetközben, de nem barátság-talanul:

— Paszulyleső befogva!

Nagy hallgatásba merültünk, küszködve a homokkal, amelybe egész lábfejjel mélyedtünk el. Nagy erdők közeledtek felénk s az északi dombvonulatról, melyet nem láttunk, csak sejtettünk inkább, mintha apró fényjelek cikkantak volna meg idáig. Északnyugat felől meg fel-felzúgott olykor a levegő. Gondoltuk, hogy ágyúink zúghatnak arra felé, de a föld pereme alatt valahol.

Semmi-semmi élet nem mutatkozott közeli és távoli vidéken.

Sötét volt már a világ, elértük a vadon szélének fát s az erdei úton ödöngtünk tovább, ahol legalább a homoknak szakadt vége. Csönd volt, félelmes. És sehol egy ház, sehol egyetlen ember: csak mi mentünk nesz nélkül, ijesztő magányosságban.

Egyszer megszólalt még az egyik holtfáradt szakaszvezető:

— Én Istenem... Én Istenem...

Jószívvel volt mindnyájunk iránt a hadnagy, de hátraszólt mégis:

— Ruhe!

Sötét, nagyon sötét volt minden... Hogy mennyi ideje mentünk s milyen irányba haladtunk ennyi reménytelenséggel, fogalmunk sem volt róla többé... Fenyegető árnyak kísérték bennünket jobbról is, balról is: az erdei út két oldalán elvonuló bokrok és fák. Néha úgy tetszett, hogy néhez homokban vonszoljuk magunkat megint, néha úgy tetszett, hogy cuppog valami a bakancsaink alatt. Ingovány vagy tocsogó szélén kellett bukda-csolnunk ilyenkor.

lyamán indokolatlanná és időszerűtlenné váltak, mert a korszerűen haladó haltermelésnek, — amelynek ma már alappillére a mesterséges haltenyésztés és ennek révén a természetes vizek mesterséges úton való benépesítése is —, az elavult, aprólékos rendelkezések csak kerékkötői lettek volna. Ezért a tilalmakról szóló rendelkezések csak általánosságokban mozognak, a részletek megállapítását rendeleti útra utalta a törvény. A tilalmi rendelkezések módosítása tehát a haltermelés intenzív tételének érdekében történt s irányadónak vétetett az az elv, hogy a fogyasztásra szolgáló piacképes halak fogása kevesebb korlátozás alá essék, ezzel szemben azonban az ivadékok fokozott védelemben részesüljön. További cél az volt, hogy az egységes kezelés alatt lévő nagyobb tavakon a halászat gyakorlásában szabadkezet adjunk a jogtulajdonosoknak avégből, hogy ezeknek — a termelést elősegítő — a jelzett vizek belterjesebb, gazdaságosabb kezelhetésére és kihasználására adjunk módot. További intenciója az új törvénynek a halexportunk szempontjából végtelenül fontos szerepet betöltő mesterséges tógazdaságok telepítésének az elősegítése.

Végül pedig a régi törvénnyel szemben a büntető rendelkezések szigorítására volt szükség. Az új törvény módot ad a pénzbüntetés mellett az elzárásbüntetés alkalmazására is, továbbá kimondja azt is, hogy egyes esetekben a jogosulatlan halfogás lopássá minősül. (Zártvíz esetén.)

Az összes halászati ügyek legfőbb felügyelő-

hatósága a m. kir. földművelési miniszter úr a halászati osztály útján, ahol — mint az eredmény mutatja — valóban rátermett, kiváló szakemberek intézték és intézik a halászati ügyek irányítását.

Ki kell még emelnem a magyar halászati törvények elismert, mintaszerű kiválóságát és azt, hogy e törvényeink egyes rendelkezéseinek a megalkotásával, illetve alkalmazásával más nemzeteket — azoknak mintegy útmutatást adva — megelőztünk. A csehek is a mi törvényeinket alkalmazzák a Felvidéken.

Ezek után áttérek ismertetésem érdemi részének taglalására, amint azt az említett három pontban már vázoltam.

1. A világháború és a trianoni gyászos szerződés nemesak politikailag jelentett nemzetünkre második mohácsi vészt, de előidézte azt is, hogy gazdaságilag is mélypontra süllyedt nemzetünk.

A magyar rátermettség azonban a világháború után romokban heverő halgazdálkodás terén csodákat művelt és a trianoni Magyarországot az európai haltermelés számottevő tényezőjévé emelve. A mai modern alapokra fektetett haltermelésünk az ország mezőgazdasági termelésének igen fontos ága, melynek jelentőségét nagyban növeli az a körülmény, hogy tógazdaságunk létesítése révén a gazdaságilag teljesen értéktelen és hasznavethetetlen területek is nagymértékben hasznosíthatók és szinte máról-holnapra jól jövedelmező birtoktestté lehet tenni a sokszor más célra egyáltalán nem alkalmas terüle-

És mindig mars!... És mindig mars!

Az idő fogalma mintha elveszett volna előlünk véglegesen: mi csak mentünk-mentünk sajnálivalóan és tehetetlenül a felé a domb felé, melynek rejtekhelyein a halál leselkedett reánk. Mi csak mentünk botladozva s olyan kínok között, hogy a kínokat nem éreztük többé, meggyötört szemeink előtt fénykarikák forogtak kísérteties-sebesen s megállni és lefeküdni nem mertünk, mert nem tudtunk volna fölébredni többé, hanem ott nyúltunk volna el halálosan.

Egyszer, de igen sokára, annyit dűnnyögött maga elé Sima Gábor kebelbeli pajtásom:

— Nagy Isten, hány óra lehet?

— Éjjél elmúlhatott, — dörmögte vissza egy számandó és álmos katona a négyezer közül.

Valaki felsuttogott meg-megremegő hangon:

— Istenem, Uram, mikor érünk ki ebből az éjszakából?

Senki-senki nem felelt rá, csak a másvilági csend sivitott a füleinkben. És rejtelmesen hallgatót az erdő is. Aztán mintha megálltunk volna néhány szemhúnyásra. Lábunk lefelé húzott, a puska lefelé húzott, a bornyútól remegett a hátam, de senkinek-senkinek nem jutott volna eszébe, hogy le merjen feküdni a földre... Majd annyit mondott valaki halkán (talán a hadnagy): forveré! Egymásba ütöttünk s tovább kezdtünk dűlöngélni... Ugyanakkor mintha azt mondta volna a hadnagy, akinek két-három lépéssel előttünk kellett kinlódnia égő talpaival:

— Egy óra lesz mingyárt...

— S mennyit mentünk eddig, hadnagy úr? — dűnnyögtem feléje akaratlanul.

Egy másik hang dűnnyögött vissza:

— Harminc kilométert legalább... egyhuzamban.

Rémület volt... Rémület volt...

Nagy idő után, mely örökéletűnek rémlett, fülemhez hajolt Sima Gábor önkéntespajtásom s úgy mondta:

— Fogózz belém jól s próbálj aludni keveset... Később én fogózzom beléd s én próbálom lehűyni a szememet...

S alighogy lehorgasztottam a fejemet, az álom és az éberállapot különös játékába zuhantam bele mindenestül... Olykor teljesen befont az álom s nem tudtam többé magamról sem, csak a két ladikbakancsom vitt előre... Olykor azt véltem, hogy a Hazám-kávéházban üldögélek hajnal felé s beszélgetek a jóbarátaimmal. Egyszerű s jóleső dolgokról beszélgetek. Majd a falu elemi iskolás nebulóit halom, amint fejtelten kórusban húzzák valami hazafias ünnepélyen: „Tied vagyok, tied hazám...”, felszünetre fölmérvül előttem kis menyasszonyom kedves alakja, amint leborult az asztalra, szemére tette a két keskeny tenyerét s felzokogott. Régenholt pajtásaimat láttam utána, egyetlen tömegben jöttek szemközt s jobbkezüket a fülekre csapván, mind azt fűjták harsány torokkal:

Sej, idesanyám, eressen el a bálba.

Ott táncol a babám fehér selyemruhába...

Ugyanakkor megérintett valaki szelíden:

— Pajtás, ébredj...

— Minek? — riadtam fel váratlantul s mindent elnyelő sötétben.

teket. Ez a körülmény országunk nagykiterjedésű szikes és tőzeges földjeink kihasználási lehetősége szempontjából óriási jelentőséggel bír.

Csonkamagyarországon jelenleg 42 halászati társulat kereken 200.000 kat. hold vízterületet kezel, melyet kereken 400.000 pengő összbecsért értékesít. Ezenkívül még kb. 150.000 kat. holdat kitevő olyan halasterület van, amely egyelőre nem áll társulati kezelés alatt. E halasterületek évi haltermelése 45.000 q körül mozog.

Hogy a halállományunk újabb törvényeink által lehetővé tett módszeres gondozása a gazdaságosság tekintetében mily kiváló eredményekkel járt, erre igen jó bizonyosság az a tény, hogy pl. a soroksári Dunaág halászatának bérlete fejében 15—16 évvel ezelőtt mindössze évi 5—6000 pengő bérösszeg folyt be, ma már pedig e címen 20.000 pengő körüli összeg az állam bevétele.

Halászatunk egyik legfontosabb tényezője 18.000 kat. holdat meghaladó mesterséges halastó-területünk. (A háború utáni nagymérvű fejlődésre jellemző, hogy a csonkaországnál háromszorta nagyobb integer Magyarországon a világháború befejeztékor mindössze csak 12.000 kat. holdat kitevő halastó-terület volt.)

A magyar medence éghajlati- és talajviszonyai a haltenyésztés szempontjából egész Európában a legkedvezőbbek. Halastavaink kiterjedését tekintve, Európában a negyedik helyen állunk, minőségi és holdankénti mennyiségi termelés tekintetében azon-

ban elsők vagyunk. Mesterséges tavaink évi haltermelése kb. 35.000 q.

Összesen mintegy 80.000 q-át tesz ki évi haltermelésünk, ami a mai igen olcsó halárak mellett is mintegy 6—7 millió pengő évi pénzforgalmat eredményez. Ebből a mennyiségből belföldi fogyasztásra 50—60.000 q-t lehet számítani. Ez országos viszonylatban igen kevésnek látszik, mert hiszen az évi fejadag messze alatta marad az 1 kg-nak. Az említett mennyiséget azonban az ország lakosságának csak — mondhatni — egy töredéke, a nagyobb városok lakói és a már századok óta állandóbb halfogyasztáshoz szokott vízparti lakosság használja fel. Az igen ízletes, tápláló és változatosan elkészíthető halhús-nak, mint közéleti cikkeknél tehát csak a nagyobb helyeken és halasvizek vidékén, különösképpen a vízpartok szegény halásznépénél van nagyobb jelentősége, míg halban gazdag országunk egyes vidékein a haleledel csaknem ismeretlen fogalom.

A külföldi halfogyasztás évi fejkvótája szinte csillagászati szám a mienkhez képest. Angliában pl. 25 kg, Németországban 11,5 kg, nálunk pedig — amint már említettem volt, — mélyen az 1 kg alatt van. E téren szükség volna nálunk is erőteljesebb propagandára. A belső fogyasztás csekély volta némiképp azzal magyarázható, hogy a magyar gyomor általában előnyben részesíti a nehéz, laktató ételeket s a halat népiünk úgyszólván nem tartja komoly eledelnek. Már pedig éppen abban rejlik a legváltozatosabb, legízesebb módokon elkészíthető

Holtfáradtan ismételte:

— Pajtás, ébredj, mert most én szeretnék szunyókálni valamieskét...

A csend visítózott... Zúgott a fejem, bukdácsoltunk, de egyszer úgy rémlett mégis, hogy jobbkéz felől mintha világosodni kezdett volna a fák ágai között.

Égő szemmel figyeltem fölfelé egy darabig: csakugyan virradt.

Keletről világosodott a fák ághegyein túl. Alig-alig. Mintha hideg-fehéres színbe fordult volna át az ég. Mi pedig mentünk-mentünk mellünkre lógó fejjel, egy panasz-szó nélkül, álomban. Hallottam még, amint bukdácsolás közben felmotyogott Sima Gábor pajtás: — anyám... anyám... Talán odahaza járt, az édesanyja simogatta meg a fejét s kávéval meg fehér kaláccsal kínálgathatta e pilanatban.

Világosodni próbált felettünk. A hadnagy anynyit szólt vissza a legények felé, de mintha aludt volna:

— Eddig negyvenöt kilométer...

Hallgatás volt a válasz. Csak a bakancsok döngtek a keskeny erdei úton.

Ugyanakkor vége lett a rengetegnek is.

Váratlanul, minden átmenet nélkül, kiléptünk az erdőből. Előttünk, messzebb, szürkén ébredtek a budynini dombok. Lehettek fél napi járóföldre még.

S ugyanabban a másodpercben bújt ki keleten a nap is. Mérföldes küllőit fölvetette a firmamentum ormáig, ahol néhány báránnyelhecske álldogált tüzes pírban...

Sima Gábor önkéntespajtásom fölébredt most s szinte nyöszörgött:

— Mi lesz hát? Istenem, csak vége lenne már!

Nem felelt rá senki. Az emberek álomban, lenyaklott fejjel húzták magukat megint a homokban. Csak elvétve horkant föl valaki. Így húztunk át egy mocsaras patak fahídján, így vonszoltuk magunkat tovább a budynini domboknak. Hét óra lett... kilenc óra lett... tizenegy óra lett...

És mi egyre mentünk.

És akkor, hogy tizenegy órára állt volna az idő, annyit mondott a hadnagy:

— Ötvenkét kilométert tettünk meg...

Hanem egyszer mégis csak fent voltunk a budynini dombok tetején. S pillanatra megálltunk, hogy kifújjuk magunkat keveset. És akkor szétnézünk egy széles-széles fennsíkon, amelyen kerek zöldelő kiserdők és lehelletnyi földhullámok váltakoztak. És messze tőlünk, másfél kilométerre talán, végtelenbe nyúló pontsört láttunk: fekvő emberek fejét...

A hadnagy kisuhintotta kardját s a feje fölé emelte magosan:

— Ellenség szemközt!...

Levágódtunk a földre s tüzeltünk...

Akkor újabb vezényszót kiáltott a hadnagy:

— Tüzet szüntess!... Előre!

Négyezer bakancs lendült neki a mezőnek: mint ha földi mennydörgés indult volna meg. Négyezer bakancs rengett a széles tarlón s egyszerre kezdtek az ágyúk, de mindkét részen.

És nem volt fáradt senki többé.

halhús óriási előnye, hogy magas tápértéke mellett igen könnyen emészthető s nem okozza a teltség, túlterheltség érzetét.

Az újabbnak orvostudomány megállapítása szerint a jövőben a könnyű, változatos, vitamindús ételek a táplálkozásban fokozottan nagyobb szerepet kell, hogy betöltsenek. A halhús az említett tulajdonságokat mind egyesíti magában.

Nemcsak nemzetgazdasági, hanem egészségügyi érdek is fűződik tehát a belső halfogyasztásunk fokozásához. A csendőrségnek és honvédségnek — miként sok más tekintetben — e téren is az élen kellene járnia példaadásával. Nézetem szerint minden örsön nehézség nélkül keresztülvihető volna, — ahol a beszerzés nem ütközik nehézségekbe, — az örs étkezési rendjébe hetenként legalább egy halas napnak a beiktatása. Adott esetben — pl. háborúban — a halnak, mint közlelmezési cikknek jelentősége nagy mérvben fokozódhatik, mert a hadrakelt se reg részére igénybeveendő s a belső fogyasztásnál hiányzó élőállat-mennyiségét kimeríthetetlen haltermelésiünk úgyszólván teljesen pótolhatná.

Halaink kiválósága, a legmodernebb színvonalon álló értékesítő- és szállítószervezetünk leleményessége és megbízhatósága messze földön keresett élelmicikké tette a magyar halat. Balatoni fogas iránt igen nagy a külföldi kereslet, zamatának különlegesen kiváló volta miatt, még olyan országokban is, ahol fogásban elég gazdag vizek vannak.

Említésreméltó még — mint a haltermelés feleslegeit feldolgozó gyári üzem — a fonyódi halisztgyár és a siófoki gyöngyesszenciagyárunk. Az előbbi a temételen mennyiségű értéktelen (ú. n. szemét-) halat, de a sokszor óriási tömegekben foga — értékesebb halak közé számító — garda feleslegeket is takarmányozási célokra szolgáló lisztte dolgozza fel. Az utóbbi pedig az említett értéktelen halak letisztított pikkelyeiből speciális eljárás útján színes gyöngyök készítésére alkalmas kivonatot állít elő. A legjobb gyöngyesszencia a garda pikkelyeiből készül.

Végül nem utolsó sorban esik latba a mai néhez és munkaalkalmakban szegény időkben az a körülmény, hogy a halászati és azzal kapcsolatos üzemek sokezer magyar családnak adnak megélhetési lehetőséget.

2. Hogy a csendőr a halászati törvényekben és rendeletekben, valamint a csendőrségi szolgálati utasításban gyökerező kötelességeinek becsületesen megfelelhessen, nemcsak a törvények és rendeletek pontos ismeretére van szüksége, hanem ismernie kell az orvhalászok, valamint a törvényes rendelkezések szokásos kijátszóinak általános szokásait, halászati, halfogási módokat és eszközöket, a halak táplálkozási szokásait és a különböző fajok ivási idejét. Természetesen itt is — miként a csendőr egyéb ténykedéseinél — főbenjáró szerepet játszik a helyi és személyi ismeret. A szolgálati utasításban vezetni rendelt, halászejeggyel rendelkezőkről szóló nyilvántartás maga édes-keveset mond, mert a jó csendőrnek azt is tudnia kell, hogy pl. az örskörletben lévő valamely halászati jogtulajdonos (mondjuk: egy nem társulati kezelés alatt lévő nyiltvízi szakasz halászbérlője) esetleg nem mindig törvénytisztelő ember, aki egy kis jogtalan anyagi haszon reményében szívesen követ el kisebb-nagyobb halászati kihágásokat.

Az orvhalász fogalmát feleslegesnek tartom meghatározni. A jogosulatlan halászat ellenőrzésének az alapját a halásztörvénynek a halászejegyekre vonatkozó intézkedései adják; ezek lényegileg megfelelnek azoknak a rendelkezéseknek, amelyeket a vadászejegyre vonatkozóan az 1884. évi XX. t.-c. megfelelő §-ai tartalmaznak.

Önmagábanvéve tehát a halászejeggy nem jogosít a halászat gyakorlására, hanem ehhez a jogtulajdonos engedélye is szükséges (területi engedély). Megjegyzendő, hogy a mesterséges tógazdaságokban alkalmazott halászokat és segédmunkásokat a tulajdonos nem köteles ellátni halászejeggyel, mivel ezek működése a mezőgazdasági termés betakarításához hasonló cselekményt képez.

A halfogásra alkalmas szokásos eszközök: húzóháló, gyalogháló, meritőháló, dobóháló, varsa, borítókas, szigony, továbbá a különböző horgok, kivételes esetben mérgező- és robbanószerek, végül lőfegyver. Ez utóbbiak és a szűrőeszközök használatát a törvény, illetve annak végrehajtási utasítása szigorúan tiltja.

Vizeink főhalának, a pontynak horoggal való fogása rendszerint május, június, többé-kevésbbé augusztus és szeptember hónapokban mutatkozik a legeredményesebbnek, mert ezekben a hónapokban táplálkoznak a pontyok a legjobb étvágygal. Természetesen ezekben a hónapokban — különösen májusban és júniusban — legeredményesebb a húzóhálóval, gyaloghálóval, borítókassal és varsával való halászat is. Állóvizeinknél a rekkenő melegében leginkább a hajnali és alkonyati idő alkalmasabb a fogásra. A csuka a hidegebb őszi és télvégi időben kerül legkönnyebben horogra, mert ilyenkor természetes tápláléka — az apróhal — megfoghatatlan és az igen falánk rablóhal szokásos óvatosságáról meglehetősen megfélemledik. A harcsára — különösen a Balatonon — legeredményesebben a legnagyobb viharban oly part-részekről (kögát stb.) lehet horgászni, amelyeket legerősebben ostromolnak a szembe jövő hullámok.

A szigonyozó, vagy borítókassal dolgozó orvhalászt leggyakrabban április és május hónapokban lehet tetten érni, mert akkor — a ponty főivási időszakában — lehet minden nehézség nélkül a leg szebb, gyakran 10–15 kg.-os példányokat zsákmányolni. Hasonló a helyzet a csukánál is, amelyet télvégi ivása alkalmával — sokszor még zajló jég között — gyakorlott orvhalász még pusztá kézzel is tömegével ejthet zsákmányul. Ezekben az időkben ajánlatos, ha a csendőr fokozott éberséggel figyelje az örskörlet halas vizeinek környékét.

Természetesen lesznek esetek, amidőn éjjeli lesállítások megtartásának szükségessége is felmerül, mert hiszen szokásosan hálóval dolgozó orvhalászok az éjszaka jótékony homályában működnek nagy előszeretettel; ilyenkor azután rendszerint húzóhálóval, gyaloghálóval, eresztőhálóval csónakon, vagy anélkül is működnek. Az úgynevezett gyalogháló egész kicsi, két ember által könnyen kezelhető hálófajta, amely a sekély vízben tömegével ívó halak fogására igen alkalmas. Az eresztőháló szintén egy kisebb hálófajta, amelyet éjszaka az ismert jó haljárások helyén két cövekkel kifeszítenek és bizonyos idő elteltével a benne megakadt halakkal

Kormányzó Úr Ó Főméltósága Darányi Kálmán miniszterelnökkel a mezőgazdasági kiállítás juhásznepe között. (Schüffer felv.)

együtt kiszednek. Rendszerint vékony, finom fonálból készül, hogy a halak észre ne vegyék. Nagyobb vizeinken, kivált a Balatonon, különösképpen sok süllőt fognak ki az orvhalászok ezzel a hálófajtaival. A merítőhálót kisebb-nagyobb négyszögletes ke-retre erősítik fel s egy megfelelő hosszúságú rúd segítségével a vízfenékre lebocsátva, a rúd segítségével időközönként kiemelik a benne lévő halakkal együtt.

A legveszedelmesebb orvhalászok — ami a dolog természetéből önként következik — azokból kerülnek ki, akiknek állandó lakóhelyük a halasvizek partján, vagy magán a vizen van. Fürdőhelyek partmenti üdülőházainak gondnokai (házmaster), csónakházak, fürdőtelepek gondozói, kikötő-, esatorna- és gátörök, vízi molnárok, hajóslegénység csaknem 100%-ban orvhalászok, kivéve azokat, akik esetleg halászati jogtulajdonosok. (De még az ilyenek is előszeretettel „tévednek“ át a jogosan halászható területéről tiltott vizekre.) A halasvíz állandó csalogató közelsége folytán még a kimondottan nem megbízhatatlan, különösebb erkölcsi hiba nélküli ily egyének is belesodrónak az orvhalászat üzésébe, mert abban a ferde meggyőződésben élnek, hogy a halászejgy és területi engedély nélküli hal-fogás az állandó víziéletnek mintegy természetes tartozéka s így cselekményük az erkölcsi világrend törvényeit távolról sem sérti. Az ilyeneket a esendőrnek fokozott mértékben kell szemmel tartani.

Az orvhalász — ellentétben az orvvadászsal — rendszerint esendben dolgozik. Nem árulja el puska-dörrenés, legfeljebb a víz csobogása.

Az orvhalász — megszimatulva az ellenőrzést — mindenekelelt a halászeszközöktől és az esetleges zsákmánytól próbál megszabadulni, ami horog és horognyél, vagy szigony esetében, különösen nádasban könnyen sikerülhet, azonban ha hálózóval, vagy varsázóval van dolgunk, könnyebb a tettenérés, mert ezeket az eszközöket nem lehet olyan hamar eltüntetni. Még akkor is, ha volt ideje az orvhalásznak ezeket elrejtetni, a víznek a halászás helyén zavaros volta a körültekintő esendőrt nyomra vezeti.

Sűrű nádasban, ha szorgos kutatás után sem sikerül horognyél, háló vagy szigony nyomára bukanni, figyelni kell az esetleg nádesomókra kötött horgokra. Ezzel a horgászási móddal is nagy károkat lehet okozni, különösen a csukaállományban. Az ily módon működő orvhalász erős zsinegekre, vagy drótra 15—20 horgot is kihelyez, felesalizva apró hallal. A zsineget vagy drótot 15—20 szálat egybefogva erősítik fel. Ily módon a legszebb csuka-, esetleg haresapédányok kerülnek terítékre.

De a halasvizekben talált minden eszköz nélküli gyanús egyének is lehetnek orvhalászok. Az ilyenek igazoltatásuk alkalmával valami ürügyet mindig találnak a vízben, vagy a víz mentén való tartózkodásuk igazolására. A szemfüles esendőr azonban sok esetben rájön arra, hogy pusztán kézzel dolgozó orvhalással áll szemben. S alaposan utánanézve megtalálhatja a fogott halak részére szolgáló zsákot is. Ez a halászási mód a nagyobb halas vizekben az április—májusi főívási időszakban divatozik, amikor ilyen módon gyakran igen nagy zsák-

mányra lehet szert tenni. Az egyébként óvatos halak pusztakézzel való megfoghatásának magyarázata az az élettani folyamat, amelyen a hal az ivásnál keresztül megy s amely az ivar-érett halakat ösztönöknél fogva arra készíti, hogy az év bizonyos szakában (pl. a ponty április, a csuka február vége táján) a víznek egy megszokott sekély parti részére menjenek ki, ahol azután szinte egymás hátán hemperegve, hasukkal a vízben levő gyökerekhez és a fenékhez dörgölődve, az érett ikrától, illetve tejtől szabadulni igyekeznek. A hal ilyenkor se lát, se hall. Az ilyen ivó halaknak igen jól esik, ha az ikrát, illetve a tejet tartalmazó hasrészeket kézzel simogatjuk. A legszebb példányok így minden ellenállás nélkül, pusztá kézzel zsákmányul ejtethetők.

Orvhalászat esetében a csendőr sokszor nehezen megoldható helyzet előtt áll. A vízben tettenért orvhalász sekélyebb parti részen, nádasban rendszerint a vízben lábálva menekül. Ha csónak nincs, a csendőr nem követheti. A járőrök olyan nagyobb tavak, folyamok mentén, amelyek társulati kezelésben vannak, a társulati ellenőrök és halőrök tervszerű bevonásával tartásuk meg ellenőrzésüket a kritikus (tilalmi) időkben. A halőröknek bizonyos távolságban készenlétben álló csónakja azután nagy segítség a tettenérés után esetleg menekülő orvhalászok elfogásában. Sok esetben a szokásos orvhalászhelyeken tartott — ügyesen előkészített — lesállítás igen eredményes szokott lenni. Ez a megállapításom személyes tapasztalaton alapul, mert a tolnamegyei bogyzislói holt Dunaágban hajnali horgászásaim alkalmával nem egyszer voltam tanuja a lesállást tartott csendőrrjárőr igen eredményes működésének.

Rá kell mutatnom még arra, hogy a nyílt vízi (nem társulati) halászbérlőknek és az ezek által alkalmazott ú. n. részes halászsoknak van egy fajtája, amely nem kevésbé veszedelmes az orvhalásznál. Ezek a tilalmi időben is rendszeresen halásznak. Tilalmi időben éjjeli szolgálatban álló járőr ne elégedjék meg azzal, ha a halászati jogtulajdonost parti viskójában találja, mert amíg a halászbérlő az érdeklődő járőrt beszélgetésével leköti, addig a részes halászok a tilalom ellenére fogott halakat biztonságba helyezik.

Az orvhalászok garázdálkodásának nemesak a nagyobb halasvízeink vannak kitéve. Kevésbé hozzáértő előtt elképzelhetetlen a halpusztításnak az a szörnyű mértéke, amely kisebb folyóvízeinkben is végbemegy. Ezeket — amint a tavaszi langyosabb idő beköszönt — tömegével lepi el az orvhalászok leglelkiesmeretlenebb fajtája. A kisebb, sekély vízi folyók kizsákmányolása elképesztő méretekben folyik ilyenkor, amidőn az ivó halak ösztönszerűleg tömegesen vándorolnak a nagyobb vizekből a kis, sekély vízi folyócskába; a nemes halak legapróbbjainak sincs irgalom ilyenkor. A bandákban működő orvhalászok leggyakrabban használt eszköze ezeken a vizeken a húzóháló, amelyet úgy használnak fel, hogy egyik hálóval egy bizonyos ponton teljes szélességben elrekesztik a medret, a másikkal pedig — a lerögzített háló irányában — meghúzzák a vizet. Az esetleg nem lábálható, mélyebb részeket dobóhálóval „dolgozzák” meg.

A tavaszi áradásoknál az árterekre kitóduló ivó

halak legnagyobb része is ezeknek a rablóknak martaléka lesz; az anyamederbe való visszatérésüket — a tilalom ellenére — ahol csak lehetséges, elrekesztéssel meggátolják s a vizek apadása után visszamaradó pocsolyákból könnyűszerrel kifogják az ottrekedt halakat. A száraz nyári időben a kis folyókban is megsappanik ugyan a halfogási lehetőség, az orvhalászok sisera-hada azonban ilyenkor is megtalálja a számítását, kihasználva a természeti adottságokat. A kisebb folyók vize ugyanis a nyári nagy hőségekben rendszerint erősen lepad s a halak ilyenkor a kisebb-nagyobb mélyedésekben húzódnak meg, ahol azután a legkezdetlegesebb húzóhálóval, nagyobb mélyedésekből dobóhálóval (ha igen nagy az apadás, pusztakézzel is) könnyűszerrel kifoghatja ezeket az orvhalász.

Fokozott mértékben kell ellenőriznie a csendőrnek a kis folyóvizeken lévő malmok tulajdonosait, illetve bérlőit. Ezek a kis vizek legkíméletlenebb kizsákmányolói. Foglalkozásuk révén mesterei a vizek szakaszonkénti lecsapolásával történő halfogásnak. (A halásztörvényben tiltott ú. n. „dugázás”.) Mondhatni, kivétel nélkül gyakorolják a tiltott halfogásnak azt a módját is, amely abban áll, hogy a malom ú. n. szabad „zugó”-jának meredeken eső része alá aprószemű nagy dróthálót helyeznek el, olyformán, hogy a víz ezen a hálón keresztül zuhog alá s az itt átmenő halak apraját-nagyját felfogja a háló. Rendszerint minden malomban megtalálható különböző formákban és nagyságban. Éjjel szokták használni. Ha a csendőr ilyenlyt talált, a malmos rendszeren a szemétfelfogás ürügyével védekezik. Ilyenkor azonban követelni kell az — illetékes kulturmérnöki hivatal közreműködése mellett kiállított — engedélyokiratot, amelyből a szemétfelfogó (de csakis nagy szembőségű) háló esetleges alkalmazásának megengedett volta megállapítható. Az említett halfogási módnál nem kevésbé káros az, amikor a malomfejnél, vagy az ellenkező oldalon lévő mederrészen teljes szélességben kiképzett mélyedéseket készítenek, ahonnan a kis vízállásnál idetóduló halak játszva kiszedhetők. Ezeket rendszerint a száraz évszakban szükséges vízgyűjtő medencének tüntetik fel. Ilyenek esetében is felvilágosítást nyújt az engedélyokirat arra nézve, hogy tiltott, vagy megengedett dologról van-e szó.

A szemfüles csendőr nem halad el ellenőrzés nélkül különösen tilalmi időben a halat, vagy rákot árusító vagy szállító egyének mellett. A hal vagy rák származását igazoló — a (az 1925. évi halásztörvény) 15. §-a szerinti — bizonyítványt minden esetben követelni kell s ha az illető ilyenrel nem rendelkezik, az árusítást, szállítást meg kell tiltani, meg nem engedett méret esetében még nem tilalmi időben is; a feljelentést haladéktalanul meg kell tenni, a halkészletet pedig a községi előjárásnak kell beszovaltatni. Az ilyen halakat a hatóság, ha a kihágást halászati jogtulajdonos követte el, köz- vagy jótékony célra fordítja, ha pedig orvhalászatról van szó, a károsult halászati jogtulajdonoshoz visszajuttatja. A halak megengedett legkisebb mérete is ellenőrzés tárgyát kell, hogy képezze. A halméretek tekintetében a csendőri ellenőrzés tapasztalataim szerint meglehetősen lagymatagnak mondható. Közel 30 éves horgászmultam folyamán egyetlen egy esetben sem láttam a kifogott halak

méreteit ellenőrző csendőrt. Megjegyzendő, hogy a legkisebb méretre vonatkozó rendelkezés ezidő- szerint csak az öt főhalfajra: ponty, fogas — süllő —, kecsge, márna, pisztráng — vonatkozik.

Az orvhalászatot ért fiatalok, gyermekek esetében fontos, hogy a csendőr azonnal firtassa, ki- nek a felbújtására halászott a fiatalok. Egyes, raffinált orvhalászok t. i. a törvényt oly módon ját- szák ki és akarnak kibújni a következmények alól, hogy gyermekeket használnak fel orvhalászatra.

Fel kell még hívnom a figyelmet a halászati visszaéléseknek egy különleges formájára, amely- nek létezéséről sokan, még talán a csendőreink közül is, tudomással sem bírnak. Kapcsolatos ez az ú. n. segédhalász-jegyek használatával. A halászattal hi- vatásszerűen foglalkozók — ugyanis a halászati üzemi-ükben alkalmazottak részére 5 P helyett 1 pengős térítésért kapják az állami halászjegyet. Ez a segédjegy önálló halászátra (horgászatra) nem jogosít, csupán a jegyen szereplő gazda üzemi-ében érvényes. A visszaélés olyformán történik, hogy egyes halászati jogtulajdonosok (lehet akár pl. egy téglagyári vízesgödör tulajdonosa is) azon a címen, hogy vizük halászatánál alkalmazandó állítólagos alkalmazottaik részére szükségesek a segédjegyek, ilyeneket igényelnek a hatóságtól s ezeket azután ismerőseiknek — horgászásnál való felhasználás végett — átadják. Ily módon tehát 5 pengő helyett 1 pengőért jutnak hozzá egyesek a halászjegyekhez. (Ez a cselekmény — eltekintve a halászati kihágás- tól — a jövedéki kihágás, esetleg a csalás tényállá- dékát is kimeríti.) Még sporthorgászok között is találkoztam olyannal, aki (talán a vonatkozó szabály félremagyarázása folytán) ilyen jeggyel horgászott. Ha tehát a csendőrnek ilyen halászjeggyel horgászó egyénnel van dolga, a kihágási feljelentést minden esetben tegye meg.

Megfontolandónak vélem orvhalászraziák ren- dezésének rendszeresítését. Ezek — nézetem szerint — az elvadult viszonyok nagymérvű javulását ered- méneznék.

Felmerülhetnek még vitás kérdések a tógazda- ságok vízhasználatával kapcsolatban különösképen egymáshoz közel eső több vízhasználó esetében. Az ily bonyodalmak tekintetében a vízjogról szóló 1885. évi XXIII. t. c. rendelkezései az irányadók. A víz- használatok tekintetében azonban a halászati törvé- nyek végrehajtása és az 1925. évi Hn. életbelépteté- sére vonatkozó 1926. évi 9500—1926. számú föld- művelésügyi miniszteri rendelet bizonyos korlátozá- sokat léptetett életbe.

3. A horgászat, mint sport, csak a háború után nyert jelentőséget nálunk. Ma már 15.000 körül van a sporthorgászok száma hazánkban.

Halászati szakszempontról az a jelentősége a sporthorgászatnak, hogy a hivatott ellenőrző ható- sági közegeknek a halászati visszaélések leküzdé- sére irányuló munkájukban (megfigyeléseik, útba- igazításaik révén) hathatós segítséget nyújtanak, figyelemmel kísérik a vízszennyezést, a halbetegsé- geket, halpusztulást és egyáltalán a halállomány- ban bekövetkező, többé-kevésbé jelentős és eset- leg közbeavatkozást igénylő változásokat. A mi vizeinkben — különösképen a Balatonon — a ponty- horgászás divik leginkább.

A horgászsporthoz egyik legnagyobb jelentősége az idegenforgalomra gyakorolt kedvező hatásában rejlik. A Balatonon igen szép eredménnyel üzhető sport ma már sok külföldi horgászt csábít ide. Az idegenből behozott valuták gazdasági jelentősége közismert.

Szépen fejlődő idegenforgalmunk fokozottabb követelmények elé állítja a csendőrséget is. Az olyan idegenforgalmi gócpontok, mint pl. a keres- kedelmi minisztérium által a tihanyi félszigeten létesítés alatt levő s főként a külföldi sporthorgá- szok részére szolgáló nagyszabású horgászsportho- telep, közbiztonsági szolgálata ellátására különösen nagy gondot kell fordítani. Az olyan esetek előfor- dulása, mint amilyenek velem és horgásztársaim- mal már megtörténtek (hogy pl. a vízben kipányvá- zott halainkat ellopták), az idegenforgalomnak nem nagy előnyére válnának. A gyanús elemeket tehát a legnagyobb eréllyel távol kell tartani az ilyen helyektől.

Abban a hitben fejezem be ismertetésemet, hogy egyetemes nemzeti érdekeink istápolását ezek- nek a részleteiben kevésbé ismert és csendőrségi szempontból talán nem mindenütt teljesen értékelt kérdéseknek a tárgyalásával némiképp elősegítettem.

Eltűntek nyomozása.

Írta: Dr. UNGER JENŐ rendőrfogalmazó, jogakadémiai magántanár.

A Csendőrségi Lapok hasábjain jelent már meg közlemény az eltűntek körözésének és az ezzel kap- csolatos gyakorlati módok célszerű megvalósítá- sáról; annak sem érdektelen az ismertetésem, hogy el- tűnési bejelentés ügyében milyen szempontokra és körülményekre kell a csendőrnek figyelemmel lennie.

Ha személynek eltűnését jelentik be vagy az el- tűnés más módon jut a nyomozó hatóság tudomására, tulajdonképpen egyszerű közigazgatási feladat hárul a hatóságra: az eltűnt személy keresése, körözése. Ezen túlmenően azonban még van egy irányban a csendőrnek olyan kötelessége, amely már bünygyi nyomozási vonatkozású, épp úgy, mint az öngyilkos- sági ügyeknél; ugyanis az öngyilkosság a büntető- törvénykönyvünk szerint önmagában nem bünte- tendő cselekmény, azt azonban minden öngyilkosság- nál hivatalból kell kutatni, hogy öngyilkosságra való rábírás, az öngyilkosnak az elkövetésre alkalmas eszköz tudatos és szándékos kiszolgáltatása, amerikai párbaj, gyilkosság avagy esetleg más büncselekmény nem történt-e. Az eltűnési ügyeknél ugyanez a hely- zet, csak sajnós, sokszor erre a feladatra nem helye- znek elég súlyt és az a gyakorlat alakult ki, hogy a nyomozó hatóságok vagy közegek tisztán a közigaz- gatási jellegű teendőket: az eltűnt megkeresését, körözését tekintik főfeladatnak s ennek teljesítésével meg is elégszenek abban a tudatban, hogy köteles- ségüknek eleget tettek. Mint ahogy az orvosnak sem szabad soha kiindulnia a beteg vizsgálatánál abból, hogy a beteg által bementett tünetek csak látszóla- gosak, hanem minden tudásával arra kell töreked- nie, hogy az esetleg nehezen is felismerhető beteg- ségnek nyomára jöjjön, épp úgy a nyomozó közegnek sem szabad kizárnia azt a feltevést, hogy büncselek- mény történhetett; ezt a nyomozó munka természete

s maga az élet követeli így meg. Az megint más lapra tartozik, hogy a feltevés csak lehetőség és még nem feltétlen igazság, mint ahogy azt vitéz Ridegh-Olchváry „Bűnügyi Nyomozástan“-a is nagyon helyesen jegyzi meg (91. old.), éppen az eltűnés példáját hozva fel. A csendőrnek tehát az a kötelessége, hogy bűneselekményre gyanakodjon s ez irányban nyomozást vezessen be, minden eltűnési ügyben fennáll.

Mint hogy minden eltűnési ügynél az eltűnés tudomásra jutását követő első időben legtöbbször a bűneselekménynek még csak a gyanúja sem látszik fennforogni, a nyomozásnak természetesen amolyan puhatolódzás jellegűnek kell lennie, amely elsősorban az eltűnés okának s körülményeinek tapintatos kutatásából álljon.

Az eltűnés okának megállapítása sokszor már is a kezünkbe adja a helyzet kulcsát, ezért itt is előbb az eltűnés okait célszerű megtárgyalnunk. Ha valaki az állandó környezetéből vagy tartózkodási helyéről üzenet hátrahagyásával vagy anélkül úgy távozik el, hogy nyoma vész, annak három főbb okforrása lehet: 1. az eltűnt egyéniségéből származó ok, 2. a közvetlen körülményeiből keletkezett ok, 3. rajta és környezeten kívül fekvő ok.

Az eltűnt egyéniségének, lelki tulajdonságainak, természetének kutatása gyakran rávilágíthat a tulajdonképpeni helyzetre. Elég rámutatnom a következő lehetőségekre: 1. Csavargó, nyughatatlan természet. 2. Kalandvágyás, utazási hajlam (idegen légióba jutás, kincskeresés). 3. Összeférhetetlenség. 4. Az öngyilkosság lehetőségeinek különféle okai: (szerelmi bánat, anyagi összeomlás, egyéb csapás, öngyilkossági hajlam már esetleg előzőleg is megkísérelt öngyilkossággal, gyógyíthatatlan betegség, különféle lelki megrázkódtatások vagy testi fájdalmak stb.). 5. Elmebetegség vagy elmebaj. 6. Olyan betegség, amellyel valahol váratlan rosszulletet avagy halál járhat. 7. Gyermekeknél, vakoknál vagy egyéb testi hibában és fogyatékoságban szenvedőknél, járatlan helyeken járóknál vagy ilyen helyhez kötött foglalkozásúaknál — az eltűnés lehetsége.

Ha ezek az okok és az ezen okok valamelyikéből bekövetkezett eltűnés tényleg megállapítást is nyert, egyben az a feladat is adva van, amely a csendőrré, illetve az őrsre hárul. Célszerű, ha erről a feladatról az okokkal kapcsolatban beszélünk. Mindenesetre a közzéadandó körözésben röviden rá kell mutatni az eltűnés valószínű vagy megállapított okára. Arra is ügyelnünk kell, hogy mely hatóságoknak hívjuk fel elsősorban vagy különösképen a figyelmét. Az 1., 3., 4. és 5. pont alatt felsorolt esetekben (csavargó természet, összeférhetetlenség, elmebaj, rosszul lettél vagy halállal járó betegség) a körözésnek rendszerint általános jellege legyen, kivéve azt az esetet, ha az eltűnről feltehető, hogy valamely meghatározott helyre távozott, ilyenkor e hely illetékes nyomozó hatóságának figyelmét az esetleges tartózkodási hely megjelölésével kell felhívni. Az eltűnés többi itt felsorolt esetében már egyéb feladatok is hárulhatnak ránk. Így például a 2-ik pont alatt felsorolt kalandvágyás, utazási hajlam esetében azt is kutatás tárgyává kell tenni, hogy nem forog-e fent kívándorlásra esábítás, esetleg az idegenlégió érdekében működő vagy politikai ügynökök közben jöttével (most aktuális a spanyol eseményekkel kapcsolatban), de ide tartozik a nőknek elesábítása, kerítés kül- vagy belföldre, éppen a nő egyéni adottságai-

nak, mint hiúság, hiszékenység, züllöttségre hajlam stb. felhasználásával. Ehhez képest a politikai nyomozó hatóságok vagy határszéli hatóságok időbeni értesítése nagyon fontos. A 4-ik pontban szereplő öngyilkosság gyanúja esetén mindazokat a lépéseket meg kell tenni, amelyek az öngyilkosság véghezvitelének megakadályozását célozzák; ezek az intézkedések akár helyben (szállodák, megszálló helyek kiértesítése stb.), akár más hatóságok sürgős és azonnali értesítésével történhetnek úgy, ahogy azt a körülmények éppen szükségessé teszik. A 6-ik pontban felhozott ok fennforgása esetén ugyancsak lehetnek az egyszerű körözésen túlmenő kötelességeink. Elsősorban utalok a gyermekek eltűnésére, főképp ha a távollét már huzamosabb; a régebbi rendezetlen közigazgatási viszonyok közepeite előfordult gyermekeknek nyomorékká tétele koldulás céljából avagy mutatványos produkciókra való felhasználása, ma már ezek ritkábban előforduló eshetőségek; azonban joggal gyanakodhatunk sok esetben családi állás elleni bűneselekményre, az ilyen célból elkövetett gyermekszöktetésre, továbbá kéjgyilkosságra. Itt ismét csak az eltűntnek tapasztalatlansága, védekezésre képtelensége, mint egyéniségben fekvő ok szerepel. A járatlan helyeken járkálóknál, főleg ha testi hibában is szenvednek (rövidlátás, rosszul hallás), vagy a vidék, hol eltűntek, veszedelmeket rejt magában (szakadékok, ingoványok, hógörgeteg, megfagyás, jégzajlás, vadállatok), ne késlekedjünk a haladéktalan felkutatásáról és az esetleges segítségnyújtás megszervezéséről gondoskodni. Amint látjuk, egy-egy eltűnési eset az ok megállapításával különleges feladatokat is róhat ránk. A bűnügyi vonatkozásokat még külön is kívánom felemlíteni és megtárgyalni. Az egyéniségben rejlő okok éppen ezeknek felhasználásával már kapcsolatot mutathatnak fel kívül álló okokkal, így már ezekre itt is fel kellett a figyelmet hívnom.

Amikor rendszerbe iparkodtam foglalni az eltűnési okforrásokat, tettem ezt azért, mert a rendszerben dolgozó egy könnyebben szem előtt tarthatja a feladatait és könnyebben eligazodik az élet által kínált számtalan útvesztőben. A puhatolódzó vagy nyomozó csendőr, ha tudja azt, hogy az eltűnés okát magában az eltűnésben, a környezetében és körülményeiben s végül ezeken kívül álló okokban kell keresnie, a munkájában is rendszert tarthat, beoszthatja a reá háruló feladatok egymásutánját és semmiesetre sem fog kapkodó munkát végezni.

Az eltűnési okforrások 2-ik és 3-ik főcsoportját együttesen tárgyaljuk, mert ezek azok, amelyek már a bűnügyi nyomozás szükségességére inkább utalnak. Ebbe a két főcsoportba, az eltűnt körülményeiből keletkezett és a rajta, valamint környezetén kívül fekvő eltűnési okforrások tartoznak.

A közvetlen körülményekhez tartozó egyik okot annak fontosságánál fogva mindjárt kezdetben és kiszakítottan tárgyalom le. Ez az a lehetőség, hogy nem az eltűnt esett bűneselekménynek áldozatául, hanem ellenkezőleg; ő követett el bűneselekményt! Sajnos erre a lehetőségre gondolnak legkevésbé s amikor már rágondolnak, bizony elkéstek vele, mert az illető már heted-hét országban túl jár. Ezt a lehetőséget, kivéve a kirívóan tiszta eseteket, sohase hagyjuk számításán kívül. Amint már említettem, a foglalkozásunk követeli azt, hogy gyanakodjunk. Ha valaki eltűnt, ne mulasszuk el kapcsolatot keresni a

személye s az eltűnés időpontjában felfedezett vagy elkövetett valamely olyan bűncselekmény között, amellyel az eltűnt személye esetleg bármi vonatkozásban is összefüggést mutathat. Előfordulhat az is, hogy a bűncselekmény csak az eltűnés után derül fel, például sikkasztás, vagy rejtett gyilkosság stb. Ha az eltűntre idegen értékek kezelése volt bízva, vagy bármi más módon módja volt valamely bűncselekmény elkövetésére, ha ennek még csak gyanúja sem forog fent az eltűnés időpontjában, iparkodjunk máris bizalmas módon ily irányban puhatolódzni, sokszor váratlan és meglepő adatokra fogunk bukkanni (Z. J. diósgyőri bankigazgató feltűnést keltő eltűnési ügye). Ha pedig akár a hatóságunk, akár közeli hatóságok területén bűncselekményt fedeztek fel, célszerű a bűncselekmény feltételezhető időpontjáig előszedni azoknak az eltűnteknek az ügyeit, akiknek eltűnése arra az időpontra esik. Ha a bűncselekmény idegen hatóság területéről eltűnt egyénnek azokat a kapcsolatait is kutatni kell, amelyek az elkövetési hellyel valamint összefüggést mutatnak (például odajárt az eltűnt munkába, a hellyel ismerős volt, rokonai vagy haragosai voltak ott, érdeke vagy valamely ok fűzte oda stb.). Ha pedig a bűncselekmény a saját hatóságunk területén történt, sohasem árt körülnézni az idegen eltűntek körözései között, mert az idegen hatóság területéről eltűnt egyén személye is kapcsolatban lehet a saját hatóságunk területén elkövetett bűncselekménnyel. A gyakorlatomból állítom, hogy sokszor kinyomozhatatlannak látszó tetteseket sikerült ily módon kézrekeríteni.

A közvetlen körülményekhez számító eltűnési okforrások közé tartozik az eltűnt környezete. Igaz ugyan, hogy a környezetnek a viselkedése kiválthatja az eltűntnek önkéntes távozását, például az állástalan fiút a szülei munkanélkülisége miatt szemrehányásokkal illetik, a feleség féltékenykedésével tűrhetetlenné teszi férje életét, a családban állandó viszálykodás van, vagy az eltűntet káros szenvedélyei miatt korholják, másutt az anyagi körülmények nyomasztó súlya stb. Az ilyen és ehhez hasonló okok önkéntes távozásra utalhatnak. Azonban lehetnek okok, amelyek már sokkal komolyabb feltevésnek, sőt gyanúnak adhatnak tápot. A környezetben rejlő ilyen okok például az eltűnt aggságánál, betegségénél vagy egyéb tehetetlenségénél és keresetképtelenségénél fogva terhére volt környezetének. Az eféle eseteket mindig alapos utánjárással intézhetünk csak el. Előfordult már az, hogy a járnai nem tudó nyomorékot jelentették be eltűntnek. Ez esetben kézenfekvő volt a bűncselekmény s a nyomozó hatóságok rögtön tisztában voltak feladatuk jelentőségével. Vannak azonban ennél sokkal bonyolultabb esetek. Az ilyeneknél célszerű a környezet viszonyainak kutatásával egyidejűleg már az olyan irányú nyomozás bevezetése is, amely az eltűnés közvetlen körülményeit iparkodik felfedni: tehát a távozás pontos idejét, irányát, a távozás alkalmával a magatartást, az esetleges visszahagyott üzenetet, levelet, ennek valódiságát, azon személyek kilétét, akik utoljára látták az eltűntet. Különösen fontosnak tartom a mások által szolgáltatott adatoknak a környezet által szolgáltatott adatokkal való egybevetését, az esetleg mutatózó eltérésekből támadt lehetőségeknek azonnali felhasználást. Nagy jelentősége van ezeknél az ügyeknél az eltűnési és utoljára látási

Kormányzó Úr Ö Főméltósága Bagi József és Mikolai Lajos tiszthelyetteseket a Magyar Ezüst Érdemkeresztel tüntette ki. A kitüntetetteket vitéz Sáray Ferenc ezredes, a budapesti I. esendőrkerület parancsnoka díszítette fel a Bőszörményi-úti laktanya udvarán. (Bálint Géza örm. — Budapest — felv.)

időpont és az eltűnttel utoljára érintkezett személyek kilétének pontos megállapításának, valamint azon hely jelentőségének (járatlan, veszélyes stb.), amelyen az eltűntet legutoljára látták. Különösképp felhívom a figyelmet a környezet általi mesterséges beállítottság minden elképzelhető ravaszására, bár ezúttal azt is ki óhajtom hangsúlyozni, hogy jobb érzésű emberek sokszor olyasmit is titkolnak, takargatnak az eltűnéssel kapcsolatban, amely körülményről azt vélik, hogy abból rájuk szégyen vagy erkölcsi és egyéb kár hárul, így például családi botrányok, káros szenvedélyek, anyagi leromlás eltitkolása. Hát bizony nyitott szem kell a nyomozáshoz és legfőképpen az életnek nagyon nagy ismerete! Amint látjuk, az ilyen nyomozásoknál sok lélektan feladatkörbe vágó teendők van. De ettől függetlenül az esetleges tárgyi bizonyítékok beszerzését sem mulaszthatjuk el. Itt aztán annyi mindenféle lehetőség van a frissen felmosott padlótól az eltűnéskor viseltnek bejelentett ruhának a szekrényben felleléséig hogy ezeket már nem is részletezem, csak utalok az emberélet elleni bűncselekményeknél szokásos gyakorlatra.

A környezetben rejlő eltűnési okok közt valakinek terhet jelentő voltán kívül még azt az érdeket is kutatás tárgyává kell tennünk, amely az eltűnt halálához fűződik a környezetének vagy másoknak javára. Ilyen például az örökségvárás, végrendelet megváltoztatni akarása, életbiztosítás. Az eltűntnek a környezetéhez való viszonyát, valamint az életében közrejátszható indulatokat és érzelmeket sem szabad figyelmen kívül hagynunk, tehát azt is kutatni kell, hogy harag, bosszú, felháborodás, féltékenység, szerelmi élet stb. nem adhatott-e okot valamely bűncselekményre. Mindezek a körülmények az eltűnt környezetén kívül fekvő forrásból is közre játszhattak.

Ha az eltűnés az eltűnt egyéniségéből vagy a közvetlen viszonyaiból és körülményeiből nem kaphat magyarázatot, marad a harmadik lehetőség: az eltűntön és környezetén kívül fekvő okforrás, melyet részben már említettem a vegyesen való előfordulás miatt, mint például a rövidlátó turista (a rövidlátás egyéniségéből fakadó ok) szakadékba zuhant (a sze-

Tessék itt portyázni... (Molnár cső. — Villány — felv.)

rencsétlenség külső ok). Ha az eltűnésnek eme harmadik okára van gyanú, a nyomozás a rejtve maradt öngyilkosság lehetőségével, a balesettel és a bűnténnyel egyformán számolhat. Az ilyen esetekben nincs más mód, mint elsősorban nyomon követése az eltűntnek mindaddig a helyig és időpontig, amíg több adat már nem szedhető össze. Tehát az ú. n. adatkimerítés szabályához kell folyamodnunk a szokásos körözésen felül. Az adatok összessége, s főképp az utolsó időpontra vonatkozó adatok fogják megszabni azokat a feltevéseket, amelyekben a nyomozásnak tovább kell mozognia. Itt tehát csak általános szabályt lehet nyújtanom. Egy példát mégis felhozok, amely rávilágíthat nagy általánosságban a tennivalókra: egy gazda a szomszéd községek valamelyikében vásáron volt, hol tehenét eladta. Az így szerzett pénzzel útközben hazafelé kocsmába tért be, hol társaságba keveredve, a pénz egy részét elmulatta. Ittasan távozott. Társaságának tagjai egy óra múlva távoztak. A gazda nem ért haza, azóta nyoma veszett. Falujáig a Tisza partján kellett hazajutnia. A csendőrség mindezt pontosan megállapította, még a kocsmái társaság tagjait is kinyomozta. Mi lehet a feltevés? E kérdésre csak azzal felelhetünk, hogy három feltevés is lehetséges: 1. véletlen baleset olyképpen, hogy ittasan a Tiszába zuhant; 2. öngyilkosság a pénz elmulatása miatt; 3. gyilkosság rablással párosulva a maradt pénz kézrekerítése végett. Mi fogja a helyes irányt megadni? A felelet: a később bekövetkező események: a hullának valószínűleg a Tiszából való elkerülése, esetleg a társaság tagjainak vagy a kocsmában előfordult s onnan hamarabb távozott egyéneknek későbbi időpontban való viselkedése például költekezése, mások későbbi útmutatása, be-ség, névtelen levél.

Ezzel a példával egyben rámutattam arra, hogy eltűnési ügyben a nyomozásnak mindaddig feladatai vannak, amíg az eltűnés rejtélye meg nem oldódott. Ha az iratokat a királyi ügyészségnek vagy esetleg más hatóságnak be is terjesztették, a körözést ki is bocsátották, az őrs tartsa figyelmében a továbbiakra is az esetet, még akkor is, ha büncselekményi gyanú nem forog fent, mert sohasem lehet tudni, hogy mikor veheti hasznát a rendelkezésére álló és szem előtt tartott adatainak. Az ilyen szem előtt tartott adatok sokszor hosszú hónapok, évek múltán oldanak meg titkokat. Az utólagos vagy folytatólagos nyomozás, megfigyelés, talált hullák személyleírásának összehasonlítása, később elkövetett büncselekmé-

nyek tetteseiről kiadott személyleírás egybevetése az eltűnt személyadataival stb., mindmennyi eszköze lehet eredményes megállapításoknak. Az a csendőrs, melynek a területén az eltűnést bejelentették, sokkal hamarabb rájöhet adatazonosságra hulla vagy egyéb körözésekkel kapcsolatban, mint a központi nyilvántartó hatóság azért, mert az eltűnt személyét valószínűleg közvetlenül is ismerték az őrs tagjai.

Még fel kell említenem az eltűnési esetek ama csoportját, amely a gyakorlati életben leginkább szokott előfordulni: az ú. n. komolytalan eltűnési eseteket. Emberi tulajdonság, hogy főképp a közvetlen hozzátartozók valakinek szokatlan távolmaradásából azonnal hajlamosak messzemenő és súlyos következtetéseket levonni. Sokszor megtörtént, hogy a férj uram a kocsmában vagy egyéb szórakozási lehetőségek közt nagyon ott találta magát felejtteni s a két-ségbeesett menyecske már büntényt emlegetve szaladt a hatósághoz az „eltűnést” bejelenteni. Gyermek elcsavargásakor, játékba merülésekor vagy kirándulásról késve hazaérkezésekor az aggódó anyák ugyancsak hasonló bejelentéssel törtetnek a hatósághoz; ugyanez a helyzet utazáskor felmerült váratlan elmaradás, üzleti ügyek, megbetegedés stb. következtében. Főbélőknek a szokása, hogy ha al-bérlőjük nem jelenti be elutazását és napokig nem látják, szintén eltűntnek jelentik be. Sokszor előfordul, hogy az eltűntnek bejelentett férfi napokig, he-tekig nők lakásán tartózkodik, gyermekek a nagy-szüleikhez, rokonaikhoz vagy barátaikhoz mennek látogatóba. Alföldi jellegzetesség a munkakeresés céljából szó nélküli távozás és hónapokig barangolás híradás nélkül. A munkakeresőkkel főleg a mai vi-szonyok közt az is megesik, hogy helységről hely-ségre kóborolva annyit sem tudnak megkeresni, hogy postai híradásra jusson a keresményből. Az eltűnések lélektanához tartozik a zsarolási, ijesztgetési vagy valaminek kikényszerítése célzatával történt eltűnés, ez meg főképp női szokás házasság kieroszakolására, a férjtől valamely kívánság kikényszerítésére, a gyöngébb idegzetű hozzátartozóknak valamely okból való megijesztése végett. Itt kell még felemlítenem a szégyenből vagy félelemből való elbujdosást, ami vi-szont főleg gyermekek szokása (rossz bizonyítvány, esinytevés, rossz bánásmód, mostoha anya, brutális apa, éheztető munkaadó). Sokszor az ilyen esetek is nyújtanak különleges feladatokat (például a fiatal-korúak bíróságának vagy a gyámhatóságnak kiérte-sítése).

Befejezésül még arra óhajtom felhívni a figyelmet, hogy fordítsunk különös gondot a megkerült eltűnt körözésének visszavonására. Sokszor maga a bejelentő sem vesz annyi fáradságot, hogy az eltűnt megkerülését bejelentse, aminek következménye az, hogy az ú. n. körözési élőanyagban rendkívüli sok olyan egyén adata szerepel, akik megkerültek s ezzel a nyilvántartó, de egyben a nyomozó hatóságok munkája is nagyon meg van nehezítve, mert sok felesleges adat marad nyilvántartásban, illetve kerül feldolgozás és összehasonlítás alá. Itt említem meg az eltűntnek bejelentett egyének egy részének azt a különös tulajdonságát, hogy előző életüktől valóság-gal elszakadnak s még évek múltán sem adnak ma-gukról hírt, a hozzátartozók azonban rendszerint ismerőseik révén kapnak értesülést az eltűntről, ezért célszerű időnként az eltűnt hozzátartozóival érintke-zésbe lépni.

A cigánykérdésről.

Írta: BALOGH BÉLA alezredes.

(Befejező közlemény.)

Olyan kis községekben, ahol állami anyakönyvvezető nincsen, az oda való születésű és illetőségű cigánycsalád nyilvántartási lapját másolatban a községi bírónak ki kellene adni megőrzés és a cigányok ellenőrzése végett. Ezeket a nyilvántartási lapokat a csendőr járőröknek is fel kellene használni ellenőrzések alkalmával.

B) Minden 12 évet betöltött cigányt, az alábbi rovatokat tartalmazó, tartósabb papírból készült cigányigazolvánnyal kellene ellátni.

Cigányigazolvány X község által nyilvántartott X. Y. cigány részére.

1. Nyilvántartási lap sorszáma. 2. Név, gúny-, ál- és egyéb megkülönböztető nevek. 5. Születési hely, év, hó és nap. 3. Apja neve. 4. Anyja neve. 6. Illetőségi helye. 7. Foglalkozása, miből él? 8. Magyar nyelven kívül milyen nyelven beszél. 9. Személyleírása az A) fejezet 21—28. pontok szerint. 10. Fénykép az A) fejezet 32. pont szerint. 11. Ujjnyomatlap az A) fejezet 33. pontja szerint. (Érvényes X. község határára, mely község határából el nem távozhatik.)

Kiállítva: kelt hó, nap, az.... X..... községben..... Y.... szám alatt vezetett nyilvántartólap alapján.

kiállító:

P. H.

X. Y. községi jegyző.

N. N. községi bíró.

A cigányigazolványt minden egyes cigány gondosan megőrizni és állandóan magánál hordani köteles volna. A cigány gyermekek cigányigazolványát a szülők őriznék meg. A cigányigazolványok megrongálását vagy elvesztését kihágásnak kellene minősíteni és mint ilyet büntetni.

A cigány nyilvántartási lapokat és cigányigazolványokat, a cigányokat nyilvántartó községi előjáróságok az illetékes csendőrök közbejöttével, minden év január havában ellenőrizni és kiegészíteni tartoznának.

A fényképekkel és ujjnyomatlapokkal kiegészített nyilvántartás, az azonosítás során, igen nagy hiányt pótolna.

Célszerű volna még az összes cigányok ujjnyomatlapjait, központiasan, a csendőr nyomozó szerveknél vagy az országos bűnügyi nyilvántartó hivatalnál is nyilvántartani.

III. A cigányok arányos elosztása és telepítése.

Az egyes vármegyéken belül, a cigánynyilvántartási lapok alapján, a cigányokat községenként arányosan kellene elosztani. Ezzel az arányos elosztással elérhetnék:

1. Hogy a nagyobb cigánytelepek megszűnjenek, a cigányszokások csökkennének, így a cigányok a törzslakossághoz alkalmazkodva hamarabb átalakulnának.

2. Munkaalalom jobban adódnék, így a koldulásról stb. könnyű életmódot nyújtó csavargásról hamarabb leszoknának.

3. Lehetőleg jegyzőségek székhelyére kellene a cigányokat elosztani, nyilvántartás és fokozottabb ellenőrzés végett.

4. Sok község határában van használat alatt nem álló terület. Ezekből a területekből a községek közelében, de nem félreeső helyen, 150—200 négyszögöl földet kellene cigány családonként kiutalni. A kiutalt területen, a cigány családok, a községek anyagi támogatásával állandó jellegű kunyhót — putrit — volnának kötelesek építeni. A cigánytelepeket drót stb. kerítéssel körül kellene keríteni.

Az így kiutalt földön a megélhetéshez a legszükségesebb terményeket saját maguk elő tudnák állítani.

Az ily módon való telepítés, az ellenőrzést is nagy mérvben előmozdítaná.

IV. Cigányok részére munkaalkalom és így a megélhetés biztosítása.

A községek utasítandók volnának, hogy közmunkára cigányokat is alkalmazzanak.

A közigazgatási hatóságok gondoskodása, hogy a cigányok nagyobb mezőgazdasági birtokokon és ipartelepeken, továbbá egyes polgároknál is munkaalakban részesüljenek.

A lakosság felvilágosítása, hogy megfelelő munka ellenszolgáltatása nélkül, a kolduló, szemfényvesztő, kuruzsló stb. cigányokat a legkisebb támogatásban se részesítsék.

A cigányokat a legszükségesebb tüzelőszerrel, megfelelő munka ellenszolgáltatása után, a községeknek kellene ellátni, mert a tüzelőszer beszerzése most a cigány gyermekek dolga. Így kezdik a cigány gyermekek a bűnözést, a legesekélyebb értékű tüzelőszerlopásokkal.

V. A koldulás megszüntetése.

1. Vándoriparengedély cigánynak egyáltalán nem adható ki; kivéve a teknővájást, mely vándoripart csakis az illetékes járás területén folytathatná. Ez alkalommal családját magával nem vihetné — lovat vagy járóművet nem használhatna.

A teknővájásra is csak annak a cigánynak volna vándoriparengedély kiadható, aki ezt a foglalkozást tényleg űzi. Az engedély kiadása előtt a cigány ez irányú képességéről meggyőződés volna szerzendő, nehogy már pusztán a szerszámok felmutatásával engedélyt nyerjenek, melyet csak kóborlásra használnának fel.

2. Bármily igavonó állatot és járóművet csakis az a cigány tarthat engedéllyel, akinek legalább 3 hold saját földje és állandó jellegű lakóháza van, továbbá állami adót fizet.

3. A 2. pont alatti feltételekkel nem rendelkező cigánytól az igavonó állatokat és járóműveket el kell kobozni és elárverezni. A befolyt összeget telepítésükre és elhelyezkedésükre kellene fordítani.

Az igavonó állatok és járóművek elkobzása miatt az I. fokú közigazgatási hatóság határozata ellen fellebbezni ne lehessen.

4. Kuttyát cigány ne tarthasson.

5. Országos vásárokon, hétköznapi és hetivásárokon, búcsúkon csakis azok a cigányok jelenhetnek meg, kik a 2. pont alattiak szerint igavonó állattal rendelkeznek.

Marhalevelek irányítása és átírása csakis a községi előjáróságok írásbeli engedélyével volna eszközölhető. Az ilyen községi engedélyek kiadása előtt, az illetékes csendőrök — rendőrhatalóság — által

megállapítandó lenne, hogy a kérdéses állapot mily úton-módon jutott a cigány birtokába.

6. Születési, illetve illetőségi helyet a községi előljáróság írásbeli engedélyével, legfeljebb négy nap tartamra az a cigány hagyhatná el ideiglenesen, aki legalább három hold saját földdel és állandó jellegű lakással rendelkezik. Az ilyen eltávozásnál azonban igavonó állatot vagy járművet nem használhat.

Az ilyen eltávozásokhoz a községi előljáróságok írásbeli engedélyt adnának, melyből az engedélyezett eltávozás helye és időtartama pontosan kivehető lenne.

A községi bírónak betiltandó volna, hogy cigányoknak bármily igazolványt is kiadjanak.

7. Idegen cigány idegen cigánycsaládnál nem tartózkodhatna.

Törvényes házasság céljából cigány bármely cigánycsaládból vagy cigánycsaládba nőülhet, de a házasság megkötése után a cigány-nyilvántartási lapot azonnal felfektetni és velük szemben a telepítési szabályokat azonnal érvényesíteni kellene.

8. Kihágások miatt a cigányokat hatásosabban kellene büntetni. Azonban ez sok esetben nem vihető keresztül a közigazgatási fogdák és egyéb vonatkozó ellátmányok hiányában.

A közigazgatási hatóságok által kiszabott kihágási büntetésekről, az illető cigány-nyilvántartási lap vezetésére kötelezett községi előljáróságot azonnal értesíteni tartozna, hogy ezek a kihágási büntetések a cigány-nyilvántartási lap 30. rovatába bevezethetők legyenek.

Cigányok ellen tett kihágási feljelentésekhez, a feljelentést szerkesztő csendőr — rendőrség — által, csatolni kellene, a cigány-nyilvántartás 30. rovatában nyilvántartott kihágási büntetéseket. Ez által elérhetnék, hogy a cigányok ne csak kihágások miatt legyenek vég nélkül büntethetők, hanem a közveszélyes munkakerülőkről szóló 1913. évi XXI. t.-c.-be ütköző büncselekmények miatt, hatásosabban legyenek elítélhetők.

VI. Ellenőrzés.

A cigány-nyilvántartási lapok alapján a községi előljáróságok, községi bírák, a nyilvántartott cigányokat havonta legalább egyszer, továbbá a csendőrrjárőrök minden adandó alkalommal, meglepetésszerűen ellenőrizni tartoznának.

A községi előljáróságok az ellenőrzés eredményét a közigazgatósági hatóságnak jelenteni, nyomozást igénylő esetekben pedig az illetékes csendőrőrsöt a legrövidebb időn belül értesíteni tartoznának.

Az ellenőrzés megkönnyítése végett a közigazgatósági hatóság minden cigánytelepen egy-egy megbízhatóbb és értelmesebb cigányt vajdának kinevezne, aki a telep rendjét és a cigányok hollétét ellenőrizné.

A vajdák minden észlelt rendellenességet a községi előljáróságnak, csendőrőrsnek jelenteni tartoznának.

Az ellenőrzés kiterjedne:

1. A cigány-nyilvántartási lapok alapján a létszám és a cigányigazolványok ellenőrzésére. Kik hol, mióta, miért, engedéllyel, vagy engedély nélkül hol vannak távol? A távollevők után a nyomozás

bevezetése, feltalálásuk után a közigazgatási hatósághoz való elővezetésük. Nyomozás az irányban, hogy távollétük alatt nem követtek-e el büntetendő cselekményt.

2. Az idegenrendészet ellenőrzése. Idegen illetőségű cigányok elfogása, priorálása és a közigazgatási hatóságnak való átadása és illetékességi helyükre való toloncolásuk.

3. Közegészségügy szempontjából az egyének egészségi állapota és tisztasága, lakóhelyiségek és árnyékszékék rendje, tisztasága volna ellenőrizendő.

A községi stb. hatósági orvosok által havonta a cigányok orvosi megvizsgálása.

4. Állategészségügy tekintetében a marhalevelek ellenőrzése.

Engedély nélkül tartott állatok elkobzására az eljárás folyamatba tétele.

Községi, stb. hatósági állatorvosok által a cigányok állatainak időszakonként való megvizsgálása.

Az orvosok és az állatorvosok a vizsgálat eredményét a közigazgatósági hatóságnak azonnal jelenteni tartoznának.

5. Munkaalkalmak közlése, közmunkákra való kijelölése. Általában gondoskodás a cigányok megélhetése felől.

Egyik örs a körletébe tartozó cigánytelepen egy cigánybíró jelölt ki. A cigánybíró a csendőrrjárőr megérkeztekor az egész cigánytelepet a putrik előtt sorakoztatta, mondhatni katonás jelentést adott be a cigányok számáról és a telepen történekről. A cigánybíró az örs használt polgári ruhával ellátta. Megjelenésem alkalmával a cigány egy kopott Ferenc József-kabátban volt. Különös, de igen jóleső látványt nyújtott a rendben tartott cigánytelep külső és belső rendje. Az ellenőrzést az örs járőrei nagy vonásban az előbb leírt elvek mellett végezték. Az eredmény minden tekintetben meg volt. Rend volt a telepen.

Addig is, míg a cigánykérdés véglegesen rendezve lesz s ha a járőrök a VI. „Ellenőrzés“ fejezetében foglaltakat tartják szem előtt, a cigányok sokkal kevesebb dolgot adnak az örsöknek és az örskörletek nyugalma csak fokozódni fog.

Cikkemben írt elgondolásom óta, mint ismeretes, Kozma Miklós volt belügyminiszter Úr Öngyméltósága 1936. évben az alföldi városok egy részét meglátogatta, mely alkalommal Hajduböszörmény megyei városban a cigánykérdés rendezettsége megragadta figyelmét és arról a legelismerőbb módon nyilatkozott. Hajduböszörmény megyei város polgármesterének szíves közlése alapján, a város cigánykérdésének gyakorlati módon való eredményes rendezését röviden az alábbiakban ismertetem.

A belügyminiszter úr tetszését elsősorban a cigánytelep elhelyezése és rendje nyerte meg, mely elhelyezésnél a közegészségügyi szempont volt az irányadó.

A kb. 400 lélekből álló cigánysereg régebben a város szélén levő vályogvető gödrökben földbe vajt putrikban elszórtan kisebb-nagyobb csoportokban lakott. 1922-ben kiütéses tifusz járvány lépett fel közöttük. Az ekkor mutatkozó nehézségek, amelyekkel a cigányok ellenőrzése, lakásuk fertőtlenítése és

a féregtelenítés járt, indították a város vezetőségét arra, hogy az összes cigányokat a városon kívül egy helyre telepítse le. Ez alkalommal a földbe vájt putrik helyett csak földfeletti vályogfalú épületek építését engedték meg, melyek elkészítéséhez faanyaggal a város is hozzájárult.

A rendezett utcáson épített cigánytelep közelében van a városi fertőtlenítő intézet és a járványkórház, ahol a rendszeres heti orvosi ellenőrzés alatt álló cigánytelepi lakosok féregtelenítése is könnyű szerrel elvégezhető. Évente kétszer, tavasszal és ősszel az összes lakásokat kívül-belül ki kell meszelni, amihez a város ingyen meszet ad.

A betegek ellátása úgy történik, mint a többi szegény ingyenes kezelésre jogosult betegnél. Szülésnél a városi bábák segédkeznek, ők jelentik be az újszülötteket anyakönyvelés végett.

A „Magyar Norma“ bevezetése óta a koldulás a cigányoknak is tilos, ezért 1936. év őszén a munkaképes cigány családfők munkalapot kaptak, így ezek is be lettek vonva az inségakcióba és családjuk nagyságához mérten részesülnek inségmunkában. Az iskolás gyermekek ruhaneműt, népkönyhai ebédet, az elhagyott munkaképtelenek pedig havonként pénzsegélyt kapnak, mint a többi közsegélyesek. A munkaképes cigányok főfoglalkozása a vályogvetés, sármunkák, üstfoltozás, alacsonyabb tisztogatási munkák végzése, stb.

A cigánytelepnek két cigánybírója van, akiknek a város mérsékelt havi díjazást ad, melynek fejében felügyelnek a rendre és tisztaságra, jelentést tesznek tapasztalataikról az illetékes városi orvosnak, elővezetik a betegeket a városházán levő orvosi rendelő helyiségbe, segédkeznek a fertőtlenítésnél s egyéb adott rendelkezésnek eleget tesznek.

A város minden év őszén összeírattja a cigánytelepi lakosokat, oda polgármesteri engedély nélkül telepedni senkinek sem szabad.

Mint látjuk, Hajduböszörmény megyei város a cigánykérdést saját kezdeményezéséből, az ő adott viszonyaihoz mérten példás módon rendezve megoldotta.

Két próbacsendőr hőstette.

Irta: ÖREG CSENDŐR.

Heten voltunk az örsön, mint a gonoszok, de alapjában véve mégis csak hatan voltunk, mint a markotai ördögök, mert a hetedik csendőr állandóan vezényelve volt.

Ez még csak hagyján. Előfordul ez más örsön is. Tulajdonképpen akkor kezdődtek csak a bajok, mikor úgy elszaporodtak a bűneselekmények, mint az egyiptomi sáskahadak, mi pedig nem tudtuk kideríteni. Szegény őrmester úr — aki őrsparancsnokunk volt — de sokszor megvakarta tar koponyáját, mégse derültek ki a bűneselekmények. Pedig nemcsak a tyúklopási esetekben, hanem még a betöréses lopással párosult súlyosabb ügyekben is nyakig benne voltunk.

Egy nyári reggel azután — bizonyosan nem tudott aludni az őrmester úr akkor éjszaka — elhatározta, hogy valamennyi csendőrért magával viszi szolgálatba és nem nyugszik addig, míg minden előfordult bűneselekményt ki nem derít. No de hát ember tervez, Isten végez.

Reggel azt mondta a csendőreinek:

— Készüljenek szolgálatba!

Hát azok készültek is. Mikor az őrmester úr is állta alá húzta a rohamszijat, maga mellé szedte a csendőreit és elindult velük szolgálatba.

Két próbacsendőr volt az örsön. Egyik a bajtársam, a másik meg én. Minket otthon hagyott. Mint később a szakácsnétől megtudtuk, azért, mert nekünk úgy se sok hasznunkat venné a nyomozások labirintusában. Buzgóságához szokott természetünk lázadozott is e miatt. Csak akkor csillapodott meg, mikor órák mulva igen kellemes hang ütötte meg a fülünket. A déli harangszó. A szakácsné bejött, megterítette az asztalt, rárakta a tányérokat, evőeszközöket. Behozott egy jókora tálat párolgó marhahúslevessel.

Odatette az asztalra.

— Egyenek, urak!

Hát mi ettünk. A leves után következett a második fogás, porhanyósra főtt marhahús vadasan, mártással, gombával.

Ebédután akkorát fujtunk, mint egy eladó bikaborjú a vásárban. Rágyújtottunk egy cigarettára és eregettük a kunkorodó füstkarikákat, mint a vendég híján unatkozó főpincér a ventillátor alatt, azután komótosan elméltünk. A világ keletkezéséről és annak okairól. Bár tudtuk, hogy ez a probléma okosabb embereknek is éppen elég fejtorést okoz, de mit törődik azzal két otthon rekedt próbacsendőr? Pláne ebéd után. Mi se törödtünk. Sorra megfejtettük a világ keletkezését, annak okait, titkait, misztériumait, csupán csak azt a régi kérdést nem tudtuk eldönteni, hogy a tojás volt-e előbb, vagy pedig a tyúk. Ezen megakadtunk. Bajtársam azt mondta, hívjuk be a szakácsnét. A szakácsné már úgyis elég öreg, mindenesetre jobban tudja. Behívtuk. De bizony ő se tudta. Talán még most is vitatkoznánk, ha meg nem eserrenik a fávbeszélő csengője. De megesserent, még pedig olyan élesen, csakúgy hasogatta a dobhártyánkat. Lábujj-hegyre ágaskodtunk, óvatosan odasompolyogtunk a fávbeszélő alá. Fülünkre illesztettük a kagyilót. Hallgatóztunk. Hátha nekünk telefonál valaki. Egyszer csak nagyot recessent egy hang:

— Járórt kérek fogolykíséretre!

Egymásra néztünk. Erre nem voltunk elkészülve.

— Vajjon ki telefonált? — kérdezte a bajtársam.

— Én nem tudom.

A szakácsné rögtön kitalálta:

— A főbíró úr. Ismerem a hangját még abból az időből, mikor nála szolgáltam.

El is hittük. Elvégre is egy öreg szakácsné többet tudhat, mint két fiatal próbacsendőr. Haditanácsot tartottunk. Hát most mit csináljunk? Ha elme gyünk, az is baj, ha nem megyünk el, az is baj. A két baj közül — a szakácsné döntése alapján — a kisebbik bajt választottuk.

Elmentünk. Vállig fegyveresen, állig lerohamszijazva beállítottunk a főszolgabíró úr elé.

Bajtársam, aki a járőrvezetői jogot már útközben magának tulajdonította, jelentette érkezésünket.

A főszolgabíró ránk nézett. Én rögtön láttam, hogy aggodalmi lehetnek, mert nem valami nagy

bizodalma lehetett hozzánk, de nem szólhattam, mert a főszolgabíró a mutatójával felénk bökött:

— Maguk csendőrök? — kérdezte gyanakodva.

— Azok! De csak próbák! — felelte a bajtársam már csak azért is, hogy szégyenben ne maradjunk.

— No, jó — hagyta rá a főszolgabíró. — Hát ha csendőrök, akkor egy felhívást adok maguknak. — Azzal a markunkba nyomta. Ketten is kaptunk érte.

— Két kóbor cigányt átvesznek tőlem, átkisérlik őket a kir. ügyészséghez. Értik-e?

Micsoda kérdés! Hogyne értették volna, hiszen úgy hegyeztük a fülünket, mint a két lábra ágaszkodó ürge, mikor nyulat lát.

A két cigányt átvettük. De hogy meg ne szökhessenek, a kezükre raktuk a bilineset. Azzal nagy peckesen, mint két veszélyes gonosztevőt, kísértük őket a kir. ügyészség felé. Elöl egy cigány, mögötte egy próbaesendőr, azután megint egy cigány, megint egy próbaesendőr.

Mikor odaértünk, bekopogtattunk. Az ügyész odabent ránk nézett.

— Kit hoztak?

— Két cigányt.

Átvette a cigányokat, becsengetett egy harcsabajuszú fogházörmezt, aki aztán lekísérte őket a zárkába. Mi pedig toronyirányában poroszkáltunk vissza az örsre, nehogy a szakácsné aggodalmaskodjunk miattunk.

Reggel bevonult az őrmester úr a csendőreivel együtt. Első kérdése az volt hozzánk:

— Mit kerestek maguk tegnap a kir. ügyészségnél?

Társam már úgy dagadozott a büszkeségtől, majd lepattogtak a zubbonya gombjai.

— Őrmester úrnak alázatosan jelentem, két kóborcigányt kísértünk oda.

— Miféle két kóborcigányt?

— Akiket a főbíró úrtól átvettünk.

— No és nem fogták el magukat azok a kóborcigányok?

— Nem.

— Nem szöktek meg?

— Nem.

— Átadták őket?

— Át.

— No, ez szép dolog azoktól a cigányoktól.

Tessék. Mi azt vártuk, hogy majd dícséretet kapunk és ime, a cigányokat dícsérte meg az őrmester úr. Hát ez az igazság?

— Mutassák a felhívást!

Mutattuk. Bajtársam fogta a jobsarkát, én a balsarkát.

Az őrmester úr feltette az okuláréját. Olvasta. Én csak azt láttam, hogy hol az egyik szemöldökét húzkodja feljebb, hol a másikat, de a bajtársam mint később mondta, azt is látta, hogy hol a jobb-lábát billegette, hol a ballábát.

— Nahát ez érdekes — mondta a csendőreinek. — Mi két nap és két éjszaka kerestük ez a két cigányt, ezek a próbaesendőrök meg már át is adták a kir. ügyész úrnak.

Erre már az én zubbonygombom is pattogni kezdett.

Az őrmester úr aztán megmagyarázta, hogy egyik szomszédos örs járőre bizonyosan csavargás miatt vezette őket elő, a szolgabírói hivatalban aztán kiderült, hogy egyéb bűncselekmény is terheli a lel-küket, azért kísértette át mivelünk őket a kir. ügyészséghez. Ezek követték el az örskörletünkben a legtöbb betöréses lopást.

Eddig rendben lett volna az ügy. A baj most kezdődött, mert a szakácsné, — miközben reggelire terített — kikotyogta, hogy tegnap délben milyen szép eszmecserét folytattunk a világ keletkezéséről, a tojásról, a tyúkról — a szakácsné bevonásával.

Ekkora tudományra nem volt elkészülve az őrmester úr. A szakácsnét kiküldte, odaállt elének.

— Hallják maguk — mondta —, ha azt nem nézném, hogy maholnap véglegesítve lesznek, úgy kicapatnám magukat a csendőrségtől, hogy a lábuk se érné a földet! Nem elég baj az, hogy helyettünk is megeszik a tyúkot, meg a tojást, hanem tanulás helyett azon tanakodnak, melyik lett előbb? Nem mindegy az maguknak? Micsoda próbaesendőrök maguk? Mikor én szolgálatban vagyok, maguk a világ keletkezéséről elmélkednek? Ha énnekem kellő szorgalmat nem tanúsítanak a csendőrségi szolgálat iránt, szedjék-vedjék a sátorfájunkat és hagyják békén a csendőrséget! Nekem ilyen próbaesendőrökre nincs szükségem!

Mi a cigányok miatt dícséretet vártunk, hát ez a dörgelelem váratlanul jött. Most már nem pattogtak a zubbonygombjaink a büszkeségtől, ellenben úgy nekiiramodtunk a tanulásnak, hogy díszére válhatott volna az akármelyik egyetemi tanárnak is. Így volt az valamikor és így volt az jól...

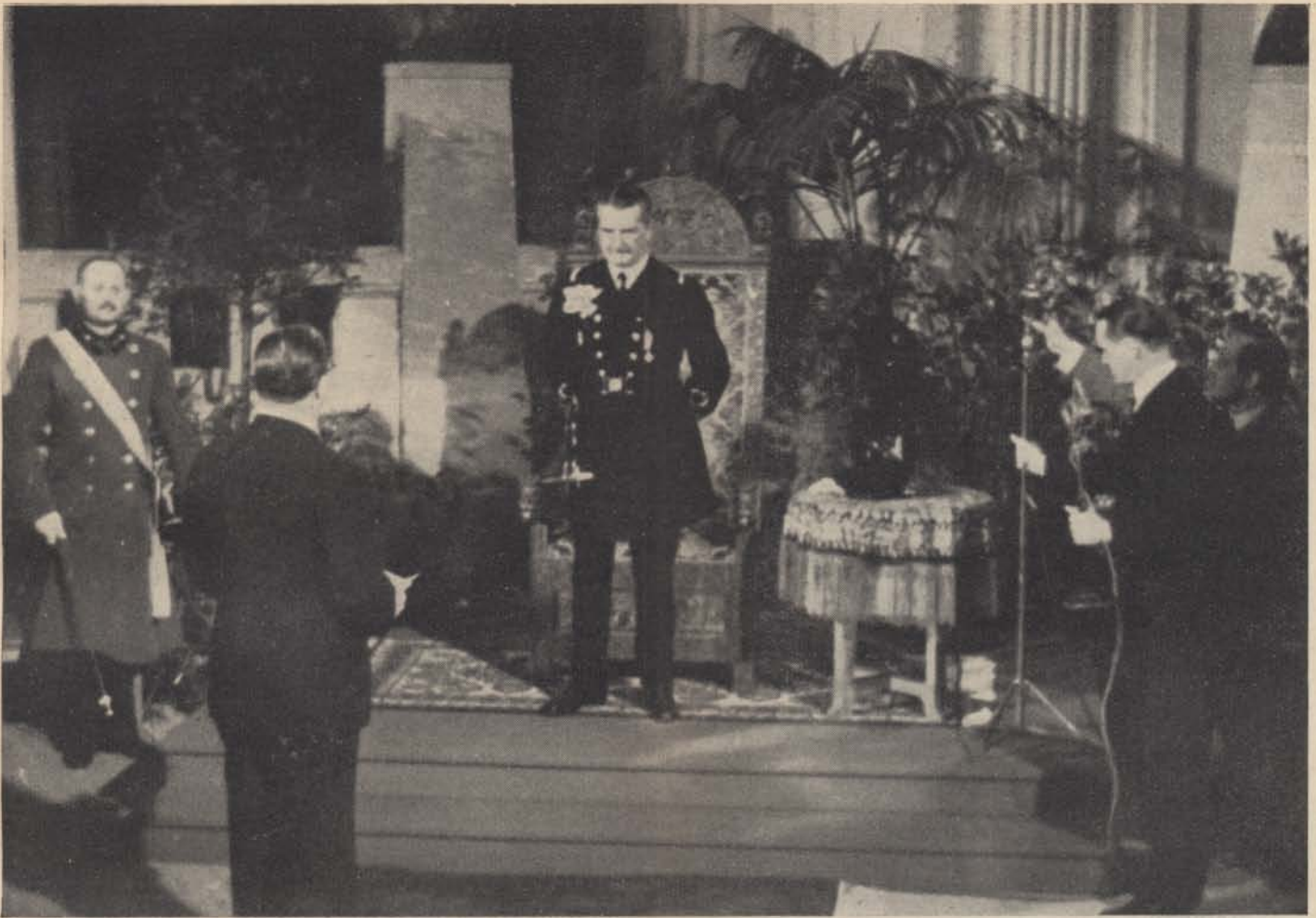
Csendőr-négyszög.

(Nyitrai József thits — Tata — munkája.)

A középpontban lévő „H” betűtől kiindulva felfelé, lefelé, jobbra és balra, de mindig a sarokban lévő római számok felé haladva nagyon sokszor olvasható el a négyszögben a mi jelmondatunk: „Hiven! Becsülettel! Vitézül!”

I.	l ü z é t i v l e t t e t t e l v i t é z ü l	II.
	ü z é t i v l e t t e l e t t e l v i t ü z ü	
	z é t i v l e t t e l ü l e t t e l v i t é z	
	é t i v l e t t e l ü s ü l e t t e l v i t é	
	t i v l e t t e l ü s c s ü l e t t e l v i t	
	i v l e t t e l ü s c e c s ü l e t t e l v i	
	l e t t e l ü s c e b n b e c s ü l e t t e l v	
	e t t e l ü s c e b n b e c s ü l e t t e	
	t t e l ü s c e b n e v e n b e c s ü l e t	
	t e l ü s c e b n e v i v e n b e c s ü l e t	
	e l ü s c e b n e v i v e n b e c s ü l e	
	t e l ü s c e b n e v i v e n b e c s ü l e t	
	t t e l ü s c e b n e v e n b e c s ü l e t	
	e t t e l ü s c e b n e n b e c s ü l e t	
	t t e l e t t e l ü s c e b n b e c s ü l e t	
	l e t t e l e t t e l ü s c e b c e c s ü l e t	
	l e t t e l e t t e l ü s c e c e c s ü l e t	
	t i v l e t t e l ü s c e c s ü l e t	
	t i v l e t t e l ü s c s ü l e t	
	é t i v l e t t e l ü s ü l e t	
	z é t i v l e t t e l ü l e t	
	ü z é t i v l e t t e l e t	
III.	l ü z é t i v l e t t e t t e l v i t é z ü l	IV.

Kormányzó Úr Ő Főméltósága a volt egyetemi csendőr karhatalmi zászlóaljnak emlékünnepe.

A volt egyetemi csendőrzászlóalj emlékünnepe.

Mikor a világháborúban elvérzett s utána példátlanul megsemmisített, valósággal szétmészárolt és hátulról is ledöfött nemzetünk életereje visszatérőben volt, első mozdulatával a kommunistának nevezett idegen kalandor-rémuralmat rázta le magáról. A Nemzeti Hadsereg akkor még a Dunántúl gyülekezett, erősödött, Budapesten tehát a rendezett viszonyokba való átmenetet nagyrészt azok biztosították, akik nem voltak se katonák, se csendőrök, se rendőrök, hanem egyszerűen csak bátor és lelkes magyarok: egyetemi ifjak. Katonai alakulatba tömörültek, mert ősi magyar ösztönük ebben érezte a legtöbb erőt. Megalakult a műegyetemi és tudományegyetemi zászlóalj s mindkettő felvette a mi nevünket: csendőr karhatalmi zászlóalj formájában állott őrt az egyetemi ifjúság, míg aztán átadhatta helyét a Nemzeti Hadseregnek. Úgy érezzük, hogy nemcsak névrokonaink ezek a már történelmivé vált egyetemi csendőrzászlóalj, hanem lényegben is egyek vagyunk. Ők is azt akarták és tették, ami a mi hivatásunk: vigyáztak a nemzetre. Büszkéek vagyunk rá, hogy a mi nevünket választották, amikor erre a feladatra vállalkoztak. S talán ők maguk is érezték annak idején a csendőr név erejét, varázsát, bizonyára maga ez az elnevezés is hozzájárult kissé, hogy kötelességüknek olyan szilárdan és bátran tudtak megfelelni.

Március 20-án délután ünnepelték az egyetemen ezeknek a zászlóaljoknak az emlékünnepe, melyen *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* is résztvett. Megjelent az előkelőségek sorában *Kézdivásárhelyi Nagy Gyula* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese is. Ünnepi beszédében *Bornemisza Géza* ipariügyi miniszter elmondotta, hogy ez a két zászlóalj örködött Budapesten a rend és nyugalom fölött, nem válogatva feladatokban és szolgálatokban s olyan összetartásban és erővel, hogy a magyar társadalom talán ma sem tudja még eléggé látni és értékelni ezeknek a szolgálatoknak akkori sorsdöntő fontosságát. A két zászlóalj tagjai ma már kint küzdenek az életben, de szívben és lélekben ma is együtt vannak és számitani rájuk mindenkor lehet, ha a nemzet hívja őket.

Kormányzó Úr Ő Főméltósága a következő szavakat intézte az egybegyültekhez:

— *Örömömnek akarok kifejezést adni, hogy mindazoknak arcát viszontláthatom, akik annak idején az elsők voltak a rend szolgálatában, önzetlennül, hazafiasságból. Sok idő mult el azóta. Meg vagyok győződve, hogy ha újra szükség lenne rátok, ti valamennyien ép oly önzetlenséggel, ép oly elszántsággal fogtok mindig helytállani. Az a kérésem, hogy szolgálja mindenki hűséggel a hazát azon a helyen, ahová őt a sors állította.*

Az ünnepség során mindkét egyetemen leleplezték az egyetemi csendőrzászlóalj emléktábláját.

Nyári pihenő.

Középeurópa és így hazánk éghajlata alatt is a nyári hónapok a legalkalmasabbak arra, hogy az emberi szervezet a munkában eltöltött hosszú hónapok után felfrissüljön és erőtartalékot gyűjtsön az esős, ködös és naptalan évszakokra. A természet ilyenkor számol be egész évi munkájáról: érik a sok szép gyümölcs, aratunk, szüretelünk... Ilyenkor gyűjtjük és raktározzuk az ételmet ember és állat részére az év többi szakaira. Ilyenkor utazással, a megszokott környezetből való kilépéssel gyűjtünk friss benyomásokat, élményeket a lélek számára. A hosszú nappalok, a napfény, a hús hullámok, az erdők ózondús levegője, a test tetterejét őrzik és fokozzák. Ezért szünetelnek ilyenkor az iskolák, a hivatalokban is a legtöbb ember ilyenkor veszi ki az őt megillető szabadságot. És mivel a nyárnak, a vakációnak az a rendeltetése, hogy pihentessen és üdítsen, ilyenkor van az ideje annak, hogy a kellemest a hasznossal egyesítsük és gondoskodjunk arról, hogy olyan helyen nyaraljunk, ahol megrongált egészségünket helyreállíthatjuk, a fáradt és pihenésre szoruló szervezetünket a mindennapi környezetből kikapesolva, üdüléshez juttathassuk.

Nehéz időket élünk. A munka és kötelesség fokozottabb. Akinek már kenyér van a kezében, az felelős a munkájáért, keményen kell megállnia helyét. Az emberi szervezet teljesítőképessége és munkabírása egy bizonyos életkorig fokozódik, amíg eléri teljesítőképességének tetőpontját, majd lanyhul és végül rohamosan csökken. Hogy ennek idejét kitolhassuk, mindent el kell követnünk, hogy szervezetünk frissességét és munkabírását minél tovább megőrizzük.

Mátyás király idejében 40 év volt az átlagos emberi életkor. Ma ez a korhatár 60 évnél is többre tolódott ki. Ma a 40-es életkorú ember a munkaképessége teljes birtokában van. A ma embere a tudomány és a kultúra előhaladása következtében észszerűbben él, életerejét nem fecsérli, ügyel a szervezetére. Ahol ebben a csodálatos gépezetben kopás, rozsdá mutatkozik, idejében megolajozza a kezekeket.

Ma az egészségünk megóvásánál a megelőzést tartjuk a legbiztosabb gyógyszernek. Nem vesszük közömbösen, ha valami bajunk keletkezését érezzük. Orvoshoz fordulva, gyógyulást keresünk a még lapangó, vagy csírájában élő betegségekre.

Érdekes, hogy a legtöbb foglalkozásnak megvan a maga jellegzetes betegsége: nyomdásznak az ólommérgezés, bányásznak a tüdőbaj, ülő munkát végzőknek a bélrenyheség, az üzleti elárúsítók, pincérek és borbélyok viszértágulást és lúdtalpat szereznek, vegyigyarak munkásai mérgezést, bőrfertőzéseket szenvednek stb. Ha a testületünknel tipikus betegségről szabad beszélünk, akkor a rheumát, gyomorhajt és a szív működési rendellenességet nevezhetjük jellegzetes csendőrbetegségeknek. Ki csodálkozhatik azon, hogy ezek a betegségek utolérják az úttalan utakon portyázó csendőrt, akit télen-nyáron, hóban-sárban, csontfagyasztó hidegben, rekkenő hőségben, sokszor átázott ruhában szólít tovább, mindig tovább a kötelesség. Könnyű a meghüléses betegségeket, a rheumát, eszűt megkapni, különösen

ha az időjárás mostoha viszonyaihoz egy kis könnyelműség és nemtörődömség is párosul.

Sportolónknál a megerőltetések által erősen igénybevett szív gyakran megbetegszik. A csendőrnél nem a sporttól, hanem a hivatásának, kötelességének teljesítésével járó testi megerőltetéstől. Az országút, a kakastollas kalap, a feltűzött szurony és a járortáska elválaszthatatlan fogalmak a külső szolgálatot teljesítő csendőrtől. A járortáskában meghúzódó, majdnem mindig ugyanabból álló egyhangú táskaelelem és rendszertelen étkezési idő pedig az emésztő szerveket teszi próbára.

Az államnak és így a testületnek is érdeke, hogy öröködjék tagjainak az egészsége felett. Mert értékesebb az olyan munka, amit valaki munkaképességének birtokában végez, mint az olyan, amit fáradtan, kimerülten, betegséggel küszködve, lábadozva teljesít.

Ez a gondolat vezérelte a vezetőséget, amikor nemzeti kincsünk, a tündérszép Balaton partján, a szívhajosok Mekkájában, Balatonfüreden a szív-, a vérkeringési-, az emésztő- és a légzőszervek, valamint a vese- és anyagcsere bántalmakban szenvedők részére megnyitotta a csendőrségi gyógyházat. Az izom- és izületi csúszban szenvedők részére, valamint azok számára, akiknek a mozgási szervük betegedett meg, a világhírű hévízi tó partján építettett gyógyházat.

Mind a két gyógyhelyet a jó levegőjük, az éghajlati és természeti viszonyaik, erdők, dombos-hegyes, történelmi emlékekkel is rendelkező környékük kiválóan alkalmassá teszik arra, hogy a csak pihenni szándékozó is teljes üdülést nyerjen. Magával viheti családját is; a bajtársi körben a feleség társaságra, a gyermek pajtásra talál.

Rendkívül, más testületben nem tapasztalt jutányos anyagi feltételek mellett vehetik igénybe bajtársaink ezt a két nagyszerű csendőrüdület, ahol mindenki fesztelenül, otthonosan érezheti magát. A rendkívül alacsony térítési díjak az általános drágulás ellenére sem emelkednek.

*

A folyó évi 6. számú *Csendőrségi Közöny* mellékletét képezte a csendőrségi gyógyházak számára kiadott új „*Általános határozmányok*”. Célszerűnek látjuk ezeket a tudnivalókat kiesít szabályzatmentesebb nyelven itt is felsorolni.

Mindkét gyógyház évente 5–5 gyógyidőszakon át van nyitva. A gyógyidőszakok közül az I-ső május 2-től 29-ig, a II-dik június 2-től 29-ig, a III-dik július 3-tól 30-áig, a IV-dik augusztus 3-tól 30-áig és az V-dik szeptember 3-tól 30-áig tart. Elsősorban az egész gyógyidőszakra beutalást kérőket veszik figyelembe; de ha férőhely van, rövidebb időre is nyerhető beutalás.

A beutalást kérőket a beutalás sorrendje és a térítési díj fizetése szempontjából három csoportba osztják:

A) „*Beutalásra igényjogosultak*” csoportjába tartoznak a tényleges és nyugállományú csendőrtisztek és altisztek, ezek özvegyei és árvái és a velük közös háztartásban élő családtagjaik; valamint a tényleges és nyugállományban elhunyt csendőrtisztek és altisztek ellátásban álló özvegyei és árvái.

Ebbe a csoportba tartozók, a családfő (özvegy) alapilletménye összege növekedésével emelkedő *kedvezményes térítési díj*-at fizetnek. A térítési díj megállapítása szempontjából alapilletménynek, a ténylegeseknél a havidíj (havizsold), esetleges korpótdíj és a csendőrségi pótdíj együttes összegét; a nyugdíjasoknál a nyugdíj összegét — lakbér nélkül —; az özvegyeknél a lakbérnélküli özvegyi nyugdíjat és végül a szülőtlent teljes árváknál a nevelési járulék összegét kell tekinteni.

A kedvezményes térítési díj nemcsak a családfő (özvegy, nevelési járulékot élvező árva) alapilletményéhez idomulva növekszik, hanem ezenfelül kedvezményes térítési díjra igényjogosult feleségé 10–20%-kal, a gyermeké (nevelési járulé-

kot élvező árvái) pedig 25–50%-kal alacsonyabbra van meghatározva, mint az illetőhöz tartozó családfő (özvegyé).

A jelenleg érvényes térítési díjakat az 1937. évi 6. számú Csendőrségi Közlöny közölte. A kedvezményes térítési díj legkisebb összege a havi 100 pengő alapilletményt élvező altiszti állományú családfő gyermeke (árvája) részére naponként és személyenként 70 fillér és a legmagasabb pedig a havi 1000 pengőn felüli alapilletményt élvező családfő részére 3 pengő.

A kedvezményes térítési díjra igényjogosultak az ugyanazon fürdőútvadban történt másodszori beutalásuk alatt 50%-kal, a harmadik és minden további beutalásuk alatt pedig 100%-kal felemelten fizetik az alapilletményük után esedékes térítési díjat. Azonban ennek összege magasabb nem lehet, mint amekkora az ugyanazon gyógyidőszakban fizetendő teljes térítési díj. A csendőrség tényleges tagjai a térítési díjat, a családtagjaik után esedékest is, 3 havi egyenlő részletben is fizethetik.

B) „Beutalhatók” csoportjába tartoznak a tényleges és nyugállományú csendőrtisztekkel és altisztekkel közös háztartásban élő hozzátartozók, tehát a fel- és lemenőágú közvetlen rokonaik, mint lépa, anya, testvér. Ezenkívül a tényleges és nyugállományú honvédtisztek és altisztek és ezek özvegyi nyugellátásra igényjogosult feleségük, valamint a velük közös háztartásban élő gyermekeik és szülei.

A „beutalhatók” csoportjába tartozók teljes térítési díjat fizetnek, amely a tisztek (hasonlóállásúak) és családtagjaik részére naponként és személyenként 4 pengő; az altisztek részére pedig 3.50 pengő.

C) „Kivételesen beutalhatók” csoportjába tartoznak a belügyminisztériumban és a honvédelmi minisztériumban tényleges szolgálatot teljesítő polgári tisztviselők és a m. kir. rendőrség tényleges állományú tagjai, valamint az itt felsoroltakkal közös háztartásban élő családtagjaik.

A kivételesen beutalhatók felemelt térítési díjat fizetnek, amelynek összege naponként és személyenként 6 pengő. A rendőrlégénység részére azonban csak 3.50 pengő.

Mindhárom csoportba tartozók közül az I. (májusi) és az V. (szeptemberi) gyógyidőszakokra beutaltak 10% térítési díj kedvezményt kapnak.

Gyermekek — tekintet nélkül arra, hogy a szülő melyik csoportba tartozik — Balatonfüredre a betöltött 6-ik, Hévízre pedig a betöltött 10-ik életévtől utalhatók be.

Az előbb felsoroltak közül azonban nem utalható be az, akit elmebetegség miatt szabadságoltak vagy nyugállományba helyeztek; akit a bajtársi és jóléti intézmények látogatásától eltiltottak; aki állandóan külföldön tartózkodik; az engedély nélkül nősült nyugállományú csendőrök és honvédek feleségei és az ilyen házasságból származó gyermekek. Nem vonatkozik ez utóbbi rendelkezés az 1934 január 1. előtt nyugállományba helyezett csendőrlégénységi állományúak családtagjaira, mert ezekre nincs kiterjesztve a katonai nyugdíjtörvény; aki fertőző és undort keltő betegségekben és fogyatkozásokban szenved és végül az a beteg, aki kórházi ápolást vagy kíséret igényel, mert a csendőrségi gyógyházak betegek ápolására nincsenek berendezve.

A kérvényt, a kért gyógyidőszak kezdete előtt legalább 30 nappal, a csendőrség tényleges állományú tagjai a saját személyük és a családtagjaik részére szolgálati úton, — a nyugállományúak és özvegyek, valamint a nevelési járulékot élvező teljes árvák az őket nyilvántartó gazdasági hivatal útján közvetlenül, — a fel nem sorolt többi beutalható pedig közvetlenül a belügyminisztertől (csendőrségi személyi osztály, Budapest, V., Honvéd-utca 28–30., II.) kell, hogy kérje.

Szükséges a kérvényben felsorolni, hogy az igénylő a beutalást melyik gyógyházba, melyik gyógyidőszakra, hány családtaggal vagy hány családtag részére kéri és ezek közül ki részére kéri gyógykezelést, illetve üdülési célból a beutalást. Közölnie kell azt is, hogy a beutalást kizáró okok közül egyik sem forog fenn. Célszerű, ha a saját személyét beutalni kéri megírja, hogy fenntartja-e kérelmét az esetben is, ha egyedül, külön szobába nem volna elhelyezhető. Ha elfogadja a mással való közös elhelyezést, akkor kívánatos, ha vagy megnevez valakit, akivel a közös elhelyezést óhajta, vagy az életkorát írja meg, hogy lehetőleg vele egykorúval legyen elhelyezhető. Általában külön szobára senki sem tarthat igényt. A családtagokat — elvileg — a családfővel együtt szállásolják el. A családfőnek nyilatkozni kell a beutalni kért családtagokkal való rokonsági viszonyra és azok esetleges havi keresete és jövedelme felől is és hogy azok vele közös háztartásban élnek-e?

A kérvények bélyegmentesek, de a gyógykezelési céllal benyújtott kérvényhez 1 pengős okmánybélyeggel ellátott

Alvó vitorlások...
(vitéz Balázs-Piri őrgy. balatoni felv.)

orvosi bizonyítványt, az üdüléshez pedig bélyegmentes orvosi nyilatkozatot kell csatolni. Úgy az orvosi bizonyítványt, mint a nyilatkozatot több személy részére együttesen is ki lehet állítani.

A beutalás-oknál elsőbbség illeti a csendőrség tényleges és nyugállományú tagjait, valamint ezek családtagjait. Ezek közül pedig azokat, akik gyógykezeltetés céljából kéri a beutalásukat.

A kérelmek elbírálásánál mérlegelés tárgyát képezi az is, hogy ki hányszor volt már csendőrségi gyógyházba beutalva és hogy ki kéri iskolaköteles gyermekével a beutalást.

A csendőrség tényleges állományú tagjai közül a gyógykezelés céljából beutaltak — a vonatkozó szabályzat és körrendelet rendelkezései szerint — egészségügyi szabadságot kapnak.

A beutalás megtörténtét a belügyminiszter (csendőrségi személyi osztálya) a csendőrség tényleges tagjaival szolgálati úton közli, a többivel közvetlenül.

Az egész térítési-díjat a gyógyházba való megérkezés előtt be kell fizetni a beutalási rendelettel kiadott befizetési lappal. Azok, akik részletfizetési kedvezményt kaptak, a térítési-díj egyharmadát fizetik előre be.

Aki a beutalást bármely ok miatt nem veheti igénybe, az köteles ezt, legkésőbb a beutalás első napja előtt 4 nappal, a belügyminiszternek (csendőrségi személyi osztály) bejelenteni. Aki ezt elmulasztja, az köteles 4 napi térítési-díjat megfizetni. Aki ezt nem hajlandó befizetni, az mindaddig ki van zárva a csendőrségi gyógyházakból, amíg ebbeli kötelezettségének eleget nem tesz. Méltánylást érdemlő esetben, az érdekelt indokolt kérésére, a belügyminiszter (csendőrségi szolgálati osztály) a befizetéstől eltérően, ha a beutalás a beutalása 4. napjáig nem érkezett meg a gyógyházba és a későbbi érkezését sem közölte a gondnokkal, akkor ez a beutalásról való

lemondásnak számít. Az előre nem jelzett későbbi megérkezés miatt igénybe nem vett napokra legfeljebb a már említett 4 napra esedékes térítési-díjat, az előbb elmondottak szerint kell megtéríteni.

A beutalást — elvben — megszakítani nem szabad. Ha azonban ez szolgálati okokból mégis szükséges, akkor az érdekeltek kérésére az igénybe nem vett napokra a teljes térítési-díjat fizeti vissza a belügyminiszter (csendőrségi szolgálati osztály). Halaszthatatlan magánügyben történt megszakítás esetén, az igénybe nem vett napokra, az érdekeltek indokolt kérésére, a térítési-díjat csak a szállás után illetékes 10% levonásával fizeti vissza a belügyminiszter (csendőrségi szolgálati osztály). Ha a beutalt a gyógyházban való ott-tartózkodását beutalási ideje letelte előtt kénytelen befejezni, indokolt kérése esetén a belügyminiszter (csendőrségi szolgálati osztály) az igénybe nem vett napokra esedékes térítési-díjat teljes összegében visszafizeti. A távolmaradás kezdetét és tartamát az eltávozás előtti napon kell közölni a gyógyház gondnokával, mert másként a térítési-díj visszafizetési kérelemnél a gondnok nem tudja az igénybe nem vett napokat az élelmezési okmányokból igazolni.

Ha a férőhely van, a gondnok a csendőrség és a honvédség tényleges és nyugállományú tagjait és ezekkel közös háztartásban élő családtagjait vendégként legfeljebb 4 napra elszállásolhatja, naponként és személyenként a teljes térítési-díj ellenében. Ha ezek a vendégek 4 napnál tovább óhajtanak a gyógyházban maradni, akkor ehhez a belügyminiszter (csendőrségi személyi osztály) engedélyét kell kérni.

A kivételesen beutalható honvédelmi és belügyminiszteri polgári tisztviselők és a m. kir. államrendőrség tényleges állományú tagjai és ezekkel közös háztartásban élő családtagjaik közül beutaltakat meglátogató családtagokat is elszállásolhat és elláthat naponként és személyenként fizetendő felemelt térítési-díj ellenében, vendégként, legfeljebb 4 napig a gondnok, ha a kivételesen beutalt erkölcsi és anyagi felelősséget vállal a vendégéért.

A gondnok köteles a vendégtől megfelelő személyi igazolást követelni. Ha a vendég nem teljes napi ellátást vesz igénybe, akkor a napi térítési-díjnak 10–10%-át reggeliért és uzsonnáért, ebédért 40%-át, vacsoráért 30%-át és a szállásért pedig 10%-át kell fizetni.

A térítési díjban benne vannak az elszállásolási-, élelmezési-, gyógy-, zene- és a különleges vizsgálatot és kezelést nem igénylő orvosi vizsgálati díjak is. Az igénybe vett fürdőket külön kell fizetni, de a gondnok biztosít a beutaltak részére kedvezményes áru fürdőjegyeket. A térítési-díjon felül minden beutalt és vendég naptári naponként 20 fillér kiszolgálási-díjat köteles a gondnoknál befizetni. A beutaltak személyenként és gyógyidőszakonként — ha igénybe veszik — 1–1 nyugszékért 50 fillért és cipőtisztításért 2 pengőt kötelesek fizetni. A rendes étkezésen felül rendelt ételért és italért a gondnok által jóváhagyott árlap szerinti összeget kell megtéríteni. A gyógyház szerződötett mosó- és vasalónőjével végeztetett munkáért szintén a gondnok által jóváhagyott árat kell fizetni.

Célszerű, ha a beutalt a gyógyház gondnokával, legalább a megérkezés előtti napon közli a megérkezése pontos idejét, mert különben a megérkezése napján rendes étkezést nem kaphat. A gyógyházban kétféle étkezés van: az étrend szerinti „egységes rendes étkezés” és a könnyebb étkezést igénylők részére az „egységes könnyű étkezés”. Ez utóbbit a gondnoktól előre kell kérni. Külön egyéni diétás étkezésre senki sem tarthat igényt.

A beutaltak legkorábban a gyógyidőszak első napját megelőző napon 12 óra után érkezhetnek meg, eltávozni pedig legkésőbb a gyógyidőszak utolsó napján 24 óráig kötelesek. A gyógyidőszak kezdete után beutaltak csak a beutalásuk napján érkezhetnek meg, mert a részükre kiutalt szoba az előző napon esetleg még foglalt lehet.

A két egymást követő gyógyidőszakra folytatódóan beutaltak közül úgy a kedvezményes-, mint a teljes térítési-díj fizetéssel beutalható a teljes, míg a kivételesen beutalható a felemelt térítési-díj 10%-át kitevő szállásdíj ellenében a két gyógyidőszak közé eső (takarítási) napon is a gyógyházban tartózkodhatnak.

Ha ezeken a napokon étkezésre is igényt tartanak, akkor a teljes, illetve a felemelt térítési-díjat fizetik és pedig mindig a következő gyógyidőszak után esedékes összegben; de csak szükségsszerű élelmezésben részesülhetnek. Mindkét esetben kiszolgálási-díjat is kell fizetni. Ezek a napok a beutalási időbe nem számítanak be.

vitéz Balázs-Piri Gyula őrnagy.

Portyázás.

Röpirat került a kezünkbe. Valami Békét és Szabadságot Védő Bizottság — manapság hemzsegek az ilyen nagybetűs bizottságok — osztogatja persze-csak úgy a föld alatt. A röpirat az „intellektuelek” nevében azt mondja, hogy elég volt már a kiontott munkásvérből s hogy egész Franciaország megvetéssel beszél a gyilkos magyar rendszerről.

Ezek az „intellektuelek”! Egyszer már írni kell róluk, annyit okvetetlenkednek az orrunk előtt. Felrémlik szemünk előtt a világháború... Galicia, Wolhinia... mocskos kis falvak, piszkos viskókkal s azok előtt hemzsegő sötét embercsoportok. Szeknek az embereknek a nyugtalan tekintetét most mintha viszontlátnók ezekben a röpiratokban. A különbség csak az, hogy azóta világgjáró „intellektuelek” lettek s ezen a címen beleszólnak a magyar sorskérdésekbe is. Nyugtalan szellemük kiszimatolja világszerte a gyülekező anyagot s aztán itt is, ott is sercén a gyufaszál, lobbannak és robbannak a tömegindulatok. Intellektuelek... Magukcsinálta elnevezés. Homályos feleállomás az igazi szellemi emelkedettség és a tömegek alacsonyabb szellemi, de szilárd erkölcsi színvonala között. Az úgynevezett intellektuel szellemiségében megtaláljuk az emil ludvigok nagyképű pálcatorrését és ítélkezését uralkodók és pápák, hadvezérek és politikusok fölött, de megtaláljuk a füzetes ponyvaregényeket, meg a külsőben irodalmibb, de tartalmában zagyva, erőszakolt, nagydobra vert irodalmiságot is. Valami szilárd pontot talál magának a társadalomban a gyári-munkáson, a földmunkáson, a kocsimosón, a kistisztviselőn át az igazi nemzet minden tagja, csak ezek az „intellektuelek” nem lelik a helyüket s lihegő nyugtalanóságukat csupán a pénz és Marx tudja ideig-óráig csillapítani. Érthető, ha gyanus nekünk már csak a szó is: intellektuel. Hamis a hangzása, idegen a tartalma és végzetesen idegenek számunkra azok, akik ezt a magukválasztotta bélyeget magukra sütötték, bár hiszen a megtévesztő külső miatt lehetnek jószándékúak is, akik vállalják a szellemi rétegződésnek ezt az üresen kongó skatulyáját.

Szó sincs azonban arról, hogy bennünket becsaphassanak s az „intellektuel” fogalmába belegyömöszölhessék a tulajdonképpeni intelligencia, a magasabb szellemiség fogalmát. Egészen világosan látjuk a kettő között az át nem hidalható szakadékot s az egytetemes magyar nemzeti műveltség jegyében tiltakozunk az ellen, hogy efféle „intellektuelek” magyar munkások nevében beszéljenek és röpiratozzanak. Annyi közül sincs a magyar munkáshoz, mint az eszkimónak a zulukafferhez. Idegen vérség, idegen szellem, soha nem találkozó életutak. Különben ebben a röpiratban is benne van a lényegük: föld alatt mozognak.

Ami pedig Franciaország megvetését illeti, Lebrun köztársasági elnök aligha vett részt ennek a röpiratnak a fogalmazásában, amely itt készült valahol a pesti dsungelben. A franciáknak különben van elég bajuk önmagukkal. A rendőrök és csendőrök éppen akkor lóttek bele a párizsi tömegbe, amikor ezt az „intellektuel“ röpiratot a véletlen elének sodorta. Hát kedves magyarországi „intellektuelek“, ma már nem veszélyes az ilyen handabandázás, hanem csak nevetséges. Legfeljebb még bosszantó. Nagyon bosszantó. És említésre méltó benne az is, hogy amikor erdélyi magyarok hátán csattan az ostor, ezek a szabadságvédő intellektuelek mélyen hallgatnak.

*

Már a bikáról is azt mondják némelyek, hogy nem állhatja a csendőrt. Egy újságíró meglátogatott egy Pilot nevezetű bikát, mikor a budapesti vásárra készüldött. Már tudniillik a bika, mely szépen megfürdött, megfésülködött s szelíden túrta a kozmetikai előkészületeket. De amikor aztán a csendőr benéz az istállóba, Pilotot négyen alig tudják fékezni. Vészes bömbölése kilométerekre elhangzik, majd kiszakítja a vastag betonvályút, fúj, kapar, tombol. Bizony a csendőröknek ki kell menniök az istállóból, de azonnal...

Hát most mit mondjunk erre? Hiszen lehet, hogy a Pilot csakugyan nem szereti a csendőrt. Talán az állati ösztönével megérzi a nálánál is derekabb legényt s benne is felgerjed a magyar föld virtusa, amely egy csárdában csak egy legényt tűr. Manapság annyit lélekeleznek, hogy talán mi is ezen a freudi elemező alapon oldhatjuk meg a rejtélyt: miért nem szereti Pilot a csendőrt? Hanem hát ne szeresse. Joga van hozzá, azért bika. Viszont a többi bikák sokezre meg nagyon is szereti a csendőrt, mert dermesztő teleken ezek az állatok a testük melegét adják ajándékba a járőreinknek, hogy meg ne fagyjanak. Hálótársak ők. Ezzel Pilot barátunk haragja ki is volna egyenlítő, de azért azt nem egészen értjük, miért olyan érdekes és okvetlenül megírni való az, hogy van egy bika a világon, amelyik a kakastolltól megvadul? A világért sem mondjuk, hogy az újságíró bántani akart bennünket. Ő bizonyára csak színezett — azért riporter — s amellett nem vagyunk kislányosan érzékenyek. Ebben nincs semmi hiba, de ha ezt a semmiséget is beillesztjük a csendőr körül mostanában felhangosodott harcba, akkor a Pilot koma neheztelése már valami kis jelentőséget is kaphat. Az utóbbi időben ugyanis annyit támadnak bennünket az egyik oldalról s annyit dicsérnek a másiktól, hogy a fejünket kapkodjuk ide-oda. Hát ez a bika-harag is valahogy idekíváncozik, mert megint valami, ami nem állja a csendőrt. Legalább hát egy bikát is lássunk már, amelyiknek szintén csendőr a — vörös posztó.

Lehet, hogy tiszta fantázia ez a mi részünkről, — s mindenképpen csak afféle kis tréfás portyázgatás — de azért lehet, hogy valami kis eldugott szegecskének most is meglátáltuk a fejét.

*

Amerikában többszáz gyermeket megölt az iskola. Felrobbant valami kazán s többszáz gyermekéletre rázuhant az örök sötétség. Amerikáról sok

rosszat hallottunk, de ilyet még soha. Üsse kö: lövöldözzenek egymásra a gengszterek, dögönyözzék egymást a felnöttek a dollárhajszában és építsenek maguknak égigérő üzletházakat, hogy villámhárítójuk a holdat esiklandozza. Traktálják a Sing-Sing fegyházban nyaraló fegyenceket majonézes cápa-füllel és egyáltalában: éljék a maguk lázas amerikai életét kedvükre, a gyermekre azonban jobban ügyeljenek. Szörnyű intelem ez a gyermek-tömegtragédia mindenkinek, aki elveszíti kapcsolatát a föld egyszerűségével, szerény biztonságával és mindenáron nekiszéjezi technikáját az égnek. Amerika most mélységesen gyászol, mi is velük. Maguk írják, hogy ilyen csapás talán még nem érte őket. Lehet-e remélni, hogy ennyi gyermekhalál gátat szab a technika nevében őrzöngő emberpusztító hajszának?

Megértjük a technikát, amíg áldás jön a nyomán, de gyűlöljük a túlzásaiban, mert akkor már nem az ember a cél, hanem a csavar, a rugó, a rövidhullám és terek, idők „racionális“ kiszarolása az emberi élet rovására. Mennyit szidjuk a mi jó öreg tanyavilágunkat, ahova Edison villanykörteje fél-évszázadnál több idő alatt sem jutott ki, de úgy lát-szik, hogy van ebben valami jó is. A mi gyermekeink térdig tapossák a sarat az iskoláig, de fölöttük nem technikai csodák tartják a rosakatag menyezetet, hanem a jó Isten tenyere tartja fölöttük simán és szilárdan — az égboltozatot, amely le nem szakad soha. Minden csodálatunk a technika és általában a civilizáció vívmányainak, de ne istenítsük és ne túlozzuk őket. Falun élők ámulva és vágyakozva nézik a technikai fejlődés képeit, híreit, hiányukat sokan keserűen panaszolják s nem veszik észre, hogy felettük terül a legsodálatosabb technikai csoda: az öreg diófa lombkoronája...

*

Egy balatoni telekparcellázási reklámban olvassuk a következőket: „A somogyi part forró homokja az enyhe nyárban pár heti nyaralás kellemes strandszórakozásra, de már a kánikulai meleget még tűrhetetlenebbé és idegesítőbbé teszi.“ Értsük meg jól: nem csehek és románok írják ezt, hanem magyarok. S hogy miért írják, az kiténik a folytatásból: „Viszont a veszprémi partnak, ha kevesebb is a forró homokja, de a partmenti terület mögötti dombok felől kellemesen üdítő erdőborította stb. stb.“ Ez hát az üzleti szellem, amire bizonyos körök szerint görbe szemmel sem szabad nézni, mert rajta múlik hazánk ezeréves léte mind visszamenőleg, mind a jövőre. Hát köszönjük ezt az üzleti szellemet, lemondunk róla. Mert eltekintve attól az alapvető etikai tételtől, hogy a konkurrencia fejbeverésével nem illik a saját portékát dicsérni, itt többről is szó eshetik s éppen a Balatonban rejlő nemzeti kincsünk védelme jogán bátorodunk az ügyet itt érinteni. Magyar száj ne mondjon olyat a somogyi vagy akármelyik Balaton-partról, amit ez a sületlenül túlcéltott reklám mond. Ha a két partról a parcellázás egyéni üzleti sikere és haszna nevében ilyen reklámförmedvényekkel lövöldöznek egymásra, nem csodálkozhatunk, ha a külföldi vendég se ide, se oda nem megy, de még a magyar nyaralók is másfelé vitorláznak el, idegen tájakra. Így aztán hiába sírnak a balatoni kultúra, a Balaton-propaganda árvasága miatt az érdekeltek, ha maguk csapják a legvadabb ellenpropagandát, — üzletből.

CSENDŐR LEKSZIKON.

40. kérdés. *Mi az indoka annak, hogy a közigazgatásnak közbiztonsági (külső) szolgálatot nem teljesítő rendes tagja 20%-kal felemelt napibetétet köteles fizetni? Az ilyen tagot megilleti-e a közbiztonsági (külső) szolgálatot teljesítő tagok által élvezett összes jogok?*

Válasz. A közigazgatásoknál — kevés kivétellel — az a helyzet, hogy a közbiztonsági (külső) szolgálatot teljesítő rendes tagok a külső szolgálataik tartama alatt a közigazgatástól rendes étkezésben nem részesülnek. Ehelyett — de csak a közigazgatások egy része — táskaélelmet ad a külső szolgálatba induló tagjainak. A táskaélelem azonban — rendszerint — csak kenyérből és szalonnából áll. Mivel a „Cs—20.” jelzésű Határozványok nem kötelezi a közigazgatásokat arra, hogy tagjaikat táskaélelmmel lássák el, ezért a tagok belátására van bízva, saját maguk gondoskodnak-e táskaélelemről, vagy pedig a közigazgatás szerzi-e be részükre. A gyakorlat az, hogy az anyagilag jól megalapozott közigazgatások adnak táskaélelmet; míg a szegényebekben, nehogy az ügyis magas napibetétjüket még jobban fel kelljen emelni. A táskaélelmet, — sem minőség, sem mennyiség tekintetében, — sehol sem lehet a rendes napi étkezéssel teljesen egyenértékűnek venni. A közbiztonsági (külső) szolgálatot teljesítő rendes tagok havonta 8—10, esetleg még több napon át nem vehetnek részt a közigazgatás nyújtotta rendes étkezéseken. Így a külső szolgálatot teljesítő rendes tagok — még a táskaélelmet adó közigazgatásoknál is — lényeges hátrányt szenvednek a közbiztonsági (külső) szolgálatot nem teljesítő (irodai segéd munkás, stb.) rendes tagokkal szemben. Ez a hátrány csak fokozódik ott, ahol a közigazgatás oly szegény, hogy a napibetét felemelése nélkül táskaélelmet nem adhat. Az anyagi hátrány mellett nem szabad megelégedni arról sem, hogy a külső szolgálatot nem teljesítő tagok mindennap háromszor ülhetnek le a közigazgatásuk terített asztalához, a több fogásból álló meleg étkezés elfogyasztására. Ugyanakkor a külső szolgálatot teljesítő bajtársaik esőben, sárban, hóban, szélben, viharban vagy rekkenő hőségben róják az utat és verejtékezve, átázva, fázva és elesigázva sietve fogyasztják el szerény táskaélelmüket; mert meleg ételhez, vagy a magukkal vitt hideg étel felmelegítéséhez csak ritkán juthatnak hozzá. Ez az oka, hogy a közigazgatásnak közbiztonsági (külső) szolgálatot nem teljesítő rendes tagjai 20%-kal felemelt napibetétet kötelesek fizetni.

A 20%-kal felemelt napibetét ellenében a közbiztonsági (külső) szolgálatot nem teljesítő tagot minden tekintetben ugyanazok a jogok és juttatások illetik meg, mint amelyeket a külső szolgálatba járó rendes tagok élveznek. A „Cs—20.” jelzésű Határozványokban sehohsem fedezhető fel oly rendelkezés, amely jogalapot szolgálhatna ahhoz, hogy a közigazgatásnak közbiztonsági (külső) szolgálatot nem teljesítő rendes tagját ki lehetne zárni olyan szolgáltatásokból, amelyet a külső szolgálatot teljesítő tagok élveznek. A közigazgatásnak a külső szolgálatot teljesítő és nem teljesítő tagjai között csak az a különbség, hogy a külső szolgálatot teljesítő tagot megilleti a rendes napibetét ellenében a táskaélelemre való igény, — ha a közigazgatás egyáltalában kiszolgáltattat ilyet — ezzel szemben a külső szolgálatot nem teljesítő tag pedig 20%-kal felemelt napibetétet köteles fizetni. Ha a közigazgatás a külső szolgálatot nem teljesítő rendes tagját nem részesíti ugyanazon szolgáltatásokban, mint a külső szolgálatban álló tagjait, akkor ez nemcsak a vonatkozó Határozványok rendelkezéseinek tudatos félremagyarázása, hanem bajtársiatlanság is. Ezt pedig mindennél jobban kerülni kell.

41. kérdés. *Egy nyomozás alkalmával a nyomozást vezető őrsparancsnok a nyomozás színhelyén levő nagyobb számú egyént egy meghatározott helyen való tartózkodásra utasít s*

onnan való eltávolításukat megtiltja. Bizonyos idő múlva többben, más dolgukra hivatkozva, el akarnak távozni, amit a járőr megakadályoz. Erre az illetők közül egyik ezeket mondja: „Úgy látszik, itt semmi sem szabad, a csendőrök sem mások, mint vörös kutyák, úgy tiporják a népet, ahogyan akarják!” Mily büntetendő cselekmény gyanúja forog fenn?

Válasz. Az idézett szavak kimerítik az 1921. III. t. c. 6. §-ának 1. bekezdésébe ütköző, a m. kir. csendőrség ellen elkövetett gyűlöletre izgatás vétségének minden tényálladási elemét. Meg kell azonban jegyezni, hogy az őrsparancsnoknak a nyomozás színhelyén levőknek személyes szabadságát korlátozó intézkedése törvényesség szempontjából vita tárgyává tehető. A bűnvádi perrendtartás 97. §-a ugyanis ily korlátozásra hatáskört csak a nyomozó hatóságoknak ad, a nyomozó közegnek nem, már pedig a csendőr a bűnvádi perrendtartás értelmében, csak rendőri közeg. Az őrsparancsnok intézkedése a nyomozás érdekei szempontjából bizonyára célszerű volt, azonban ily intézkedésnél meg kell maradnia a kérés és rábeszélés álláspontján, de kényszerintézkedéseket alkalmaznia semmiesetre sem szabad. Vagy pedig intézkedését oly alakba kell öltöztetnie, hogy a szolgálati eljárás zavartalan menetének és általában a rend fenntartásának biztosítása legyen. ebben az esetben eljárása általános jellegű lesz s egyesek nem foghatják fel azt úgy, mint személyes szabadságuk korlátozását.

42. kérdés. *A kocsmáros a kocsmahelyiségét zenés lakodalom rendezése végett átengedi. A lakodalom résztvevői a kocsmahelyiségre vonatkozó zárórán túl is szórakoznak. Megengedett eljárás-e ez, tekintve azt, hogy a szoros értelemben vett kocsmáizem felfüggesztésével engedték át a kocsmahelyiségeit zártkörű társaságnak?*

Válasz. A cselekmény a zárórára vonatkozó rendelkezések kijátszása s így csak akkor lenne jogosult, ha ehhez a hatóság kifejezetten hozzájárult.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Koholt bűncselekmények nyomozása.

I.

Irtá: MENYHÁRT ISTVÁN tiszthelyettes (Szombathely).

(Nyomozta: A novai szakasparancsnok irányításával a zalalövői őrs, támogatta a szombathelyi 3. nyomozó alosztály járőre.

1934 július 10-én 10 órakor a zalalövői őrs távbeszélőn a szombathelyi 3. nyomozó alosztályparancsnokságnak a következő jelentést tette: „Vaspör községhez tartozó szőlőhegyen ma virradóra Pápai* József hegyőr 4 ismeretlen egyént pincebetörésen tettenért. A tettesek Pápai hegyőrré négy lövést tettek és elmenekültek. Nyomozók kiszállítását kérem“.

A „Zalai Napló“ című napilap 1934 július 12-iki száma vastag betűvel, feltűnő helyen „A vaspöri hegyőr tűzharca a betörőkkel“ című cikket közölt.

Az alosztályparancsnok úr Fonnyadt János őrmesterrel engem vezényelt ki az ügy nyomozására.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk).

A Vaspör községhez tartozó szőlőhegyen levő helyszínen megérkezve, már ott találtuk az illetékes örs, továbbá a csesztregi, nagylengyeli, körmendi és ivánci örsök járőreit, valamint Víg alhadnagy, novai szakaszparancsnokot.

Úgy a novai szakaszparancsnokot, mint a környékbeli örsök járőreit az illetékes osztályparancsnokság rendelte ki ennek a közfeltűnést keltő bűncselekménynek a nyomozására. A helyszínen Pápai József hegyőr kikérdezésekor a következőket adta elő:

1934 július 9-én 21—22 óra közötti időben a szőlőhegyen végezte hegyőri szolgálatát. Amidőn a szőlők között vezető úton Biró József szőlőjéhez érkezett, a háta mögül „Megállj!” kiáltást hallott. Visszafordulva, mintegy 30 lépés távolságban négy ismeretlen egyént látott, akik egyike pisztolyból eredménytelen lövést tett feléje. Erre ő futásnak eredt, miközben a négy férfi Beke József szőlőjének végéhez ért, ahol kétfelé váltak. Kettő a szőlő egyik szélén, míg a másik kettő a szőlő másik szélén haladt a présház felé. Ő követte őket, mire kb. 30 lépés távolságból újabb két eredménytelen lövést tettek feléje. A présházhoz érve, megálltak és az ajtót dorongokkal fessegetni kezdték. Rájuk kiáltott, mire újabb lövéssel válaszoltak. A golyó a füle mellett süvített el. Ezután az ismeretlenek a présház végében levő akácós sűrűségben ismeretlen irányba elmenekültek.

Beke József présházánál történt helyszínelés alkalmával a présház ajtaján és ablakán fessegetéstől és dorongütéstől származó, de alig látható nyomokat lehetett találni. A présházajtó olyan gyenge és rozoga állapotban volt, hogy azt a vállával bárki bedönthette volna. Így a feszítési nyomok a felesleges erő kifejtés jellegét viselték és elhelyeződésük is természetellenes volt. Ez a megállapodás ébresztette fel a gyanúkat.

A következő gyanúokat az szolgáltatta, hogy a hegyőr által megjelölt helyeken nem sikerült a négy ismeretlen egyén egyetlen egy lábnyomát sem felfedezni, annak ellenére, hogy az idő nedves és a talaj a lábnyomképződésre igen alkalmas volt.

Elmegállapítások után a nyomozást irányító Víg alhadnagy szakaszparancsnokkal egyetértőleg arra a feltevésre jutottunk, hogy a hegyőr feljelentése nem fedheti a valóságot.

A valótlán feljelentés indítóokát keresve, a hegyőrt újból kikérdeztük és elébe tártuk megállapításainkat és gyanúkat is. Pápai hegyőr azonban megmaradt előadása mellett és határozottan állította, hogy minden úgy történt, ahogyan elmondta.

A rendelkezésre álló járőrökkel 30 km-es körletben a legbehatóbb puhatólást folytattuk a négy idegen után, de egyetlen olyan tanura sem bukkantunk, aki a számításba jöhető időben akár csak egy idegent is látott volna a környéken megfordulni. Akadtak azonban olyan tanuk, akik a kérdéses időben tényleg hallottak lövéseket. Az első megállapítás a hegyőr igaza ellen, a második mellette látszott tanuskodni. Az ügy mind zavarosabbá vált.

Végre a nyomozás harmadik napján fordulat állott be. A szőlőhegyen lakó gyermekek kikérdezéséből megállapítást nyert, hogy a Pápai hegyőr által előadott időben két 10—12 éves gyermek riasztó pisztolyba való parafadugóval, sajátkezűleg gyártott fapuskából, játékból négy lövést tett. Már is

kész volt a feltevésünk. Pápai hegyőr ezt — ismeretlen indítóokból — úgy állította be, mintha ismeretlen tettesek reá lövöldöztek volna forgópisztolyból, gyilkossági szándékból.

Pápai most már beismerte, hogy az egész rablómését koholta. A valótlán feljelentéssel azt akarta elérni, hogy a jövőben az éjjeli időre a hegyi birtokosok közül a községi előljáróság állandóan két egyént rendeljen ki felváltva melléje, hogy ne egyedül legyen, mert félt és abban sem bízott, hogy egyedül a kellő felügyeletet tudja gyakorolni.

A valótlán feljelentést koholó, helyszínt hamisan beállító mindig követ el olyan hibákat, amelyek a csalafintaságok leleplezéséhez vezetnek. Néha túlbuzgalmában túllő a célon, többet tesz (itt pl. a doronggal való fessegetés). Máskor olyan mulasztást követ el, ami árulójává válik (itt a lábnyomok hiánya). Az alaposan helyszínelő és az adatokat a szigorúan bíráló szemével néző csendőrt az ilyen mesterkedések nem téveszthetik meg.

Érdekes példát szolgáltat ez az eset arra is, hogy bűncselekmények koholására egyeseket milyen rendkívüli indítóokok készíthetnek.

II.

Írta: MAGYAROSI IMRE őrmester (Tata).

1928 év tavaszán, amikor a szápári örsön szolgáltam, napra már nem emlékszem, a kora reggeli órákban az örsállomástól 6 km távolságban levő Jásd községből egy 45 év körüli asszony az örsön megjelent és sirva panaszkolta, hogy az éj folyamán a Jásd községben levő lakóháza utcafelőli kétaablakos szobájába, az ablakon keresztül betörték. Az ablak közelében egy fiókos asztalban, egy bibliában 800 pengőnyi papír- és váltópénzt (két ökor árat) tartott. A bibliát a pénzzel együtt ellopták. Az eset nyomozásánál én járőrtársként szerepeltem.

Reggel 6 óra volt, amikor örsparancsnokom az eset nyomozására kivezényelt bennünket. Fél 8 órakor a sértett asszonnal együtt a helyszínre értünk. Útközben kérdezősködtünk tőle, hogy mikor fedezte fel a lopást. Előadása szerint hajnali 3 órakor, amikor a kenyérsütéshez készült, bement az utca felőli szobába kenyérszakajtó ruháért és ekkor megdöbbenve látta, hogy az asztal fiókjá ki volt húzva és abból a 800 pengő hiányzott. A szobában minden össze-vissza volt hányva. Előadta még, hogy a lopás előtt 2 ökröt adtak el a esetényi vásárban 700 pengőért, a 8-ik száz pengő pedig háziállatok és mezei termények árusításából folyt be. Az asszony az egész úton állandóan sírt és jajgatott, hogy nehezen szerzett pénzeckékjűk oda van.

A helyszínre érve, a helyszíni szemlét alaposan és részletesen megejtettük. A sértett lakóháza a község közepén épült. Az utca felőli kétaablakos szoba előtt — amelyből előadása szerint a 800 pengőt ellopták — léckerítéssel elhatárolt virágos kiskert volt. A kiskert ajtaján belépve, közvetlenül a fal mellett, összetaposott és használhatatlan lábnyomokat találtunk. Az ablak párkánya le volt törve. Ez olyan színben tünt fel, mintha a tettes bemászása-kor a lábával leverte volna. Az egyik ablakszem be volt törve. Az üvegserepek az ablak alatt, a kertben feküdtek. Megvizsgáltuk őket, de használható ujjnyomokat nem találtunk rajtuk.

Bent a szobában minden össze-vissza volt hányva. Az asztal fiókja ki volt húzva, rajta egy feldölt virágváza hevert a virággal együtt. A vázából a víz a földre folyt és ott tócsát képezett.

A sértettnek egy 20 éves leánya a jelzett szobában aludt, de semmit sem tudott előadni a bűncselekmény elkövetésére nézve. Nem hallott és nem látott semmi gyanusát. A sértett asszony férje, aki állandóan az istállóban szokott aludni, a lopásra vonatkozólag semmit sem tudott előadni.

Az üvegeserép fekvőhelye arra mutatott, hogy az ablakot belülről törték ki. Gyanus volt az a tény is, hogy a lány, aki a szobában aludt, semmit sem észlelt. Ez a két adat arra a feltevésre jogosított, hogy színleléssel állunk szemben. A nyomozást egyelőre ebben az irányban folytattuk. Elsősorban megállapítás tárgyává tettük, hogy a pénz egyáltalán meglehetett-e. A nyomozás e téren igazolta a sértett állítását. Érdeklődtünk a faluban a család után. Csupán annyit tudtunk meg, hogy roppant fukar, kapzsi emberek.

Ezek után arra határoztuk el magunkat, hogy a sértett asszonyt és családtagjait újból kikérdezzük. A kikérdezés során a fősúlyt az előző estétől kezdve a lopás felfedezéséig történtek részletes firtatására és az ellopott pénz helyzetének tisztázására fektetjük. Külön-külön faggattuk őket, hogy pereről-perére számoljanak be, mikor, hol, mit tettek, mit beszéltek, a pénzt mindig ezen a helyen tartották-e, ki tudhatott erről stb.

A sértett asszony előadta, hogy az esetet megelőző este, mielőtt nyugovóra tértek volna, a kenyérsütéshez készült. A lisztet megszitálta és elkészítette azzal, hogy másnap reggel korán felkel és a kenyeret kisüti. Arra a kérdésünkre azonban, hogy a pénzt hol szokták tartani és mindig azon az egy helyen tartották-e, határozott feleletet adni nem tudott.

További kérdéseinkre kiderült, hogy a pénz ügyszólván mindennap máshol tartotta, mert attól félt, hogy különben ellopják. Felsorolt egy egész esomó ilyen rejtekhelyet. Ez egy ötletet adott nekünk. Bár a sértett nem említette, mi úgy véltük, hogy a szokásos rejtekhelyek egyike a kemence is lehetett. Most már az volt a feltevésünk, hogy a sértett a pénzt most is oda rejtette, de erről megfelelkezve, begyújtott a kemencébe és a pénz elégett. A betörést azután azért szinlelte, mert szegyelte magát és félt családjá szemrehányásaitól.

Felkértük a házigazdát, hogy lakóházát engedje átkutatni. Kérésünkhöz készséggel hozzájárult. Először sorra átkutattuk az összes elrejtési lehetőséget nyújtó helyeket, azután nekiláttunk a kemence átkutatásának. Kikapartuk a még izzó hamut és gondosan átválogattuk. A hamu közül feketére megégyve, előkerült 4 darab 1 pengős, 2 darab 50 filléres és 1 darab 20 filléres. A pénz láttára a sértett asszony zokogva beismerte, hogy az álbetörést a család tagjainak tudta nélkül azért csinálta, mert a bibliába helyezett pénz az ő gondatlanságából valóban elégett a kemencében és ezért az ura bosszújától, valamint a falu gúnyolódásától félt.

Ez a nyomozás nagyjából ugyanazokat a tanulságokat nyújtja, mint az első eset és azt is bizonyítja, hogy az alapos, szakértelemmel nyomozó csendőrt egykönnyen nem lehet falhoz állítani.

A magyar királyi csendőr.

*Girbe-görbe kicsiny faluból jött ő,
Hol ezer évig lakott minden őse:
Népes családjá ma is földművelő.
Először katonának esküdött föl,
Azután lett magyar királyi csendőr,
A magyar rend és béke éber őre.*

*Nem álmодott szép álmokat soha.
Törvényt nézett csupán, melyre vigyázott
S ha úgy hozta az élet örök sora:
Kertjében ültetett néhány virágot.*

*Asszonya volt és több kis gyermeke,
A kik aggódva várták mindig haza
És figyelve: vajjon egészséges-e?
Lesz-e hozzájuk is néhány szép szava?*

*Egy halk hajnalon társa hozott hírt:
Orvadász lőtt rá s ő holtan ottmaradt.
Temetésén az egész falu sirt.
Azóta álmодik akác lomb alatt.*

*Emlékét nem őrzik ékes rigmusok.
Úgy élt és halt, mint annyi ezer őse.
Fölötte is csöndes magyar szél susog,
Áldott magyar földben nyugszik a teste...
De, míg magyar csendőr portyáz mellette:
Eszmény lesz mindig s a csendőrség hőse.*

Dr. Tegzes Ernő főhadnagy.

Csendőrtisztek szereplése az országos lovasmérkőzéseken. A *Nemzeti Lovarda* a tenyészállatvásár hetében hatnapos országos lovasmérkőzéseket rendezett, amelyek a díjlovaglás középkategórián kívül ugrószámokból állottak. A díjlovaglásban indult csendőrtisztek a következő helyezéseket érték el: 3. *vitéz Biró József* százados, 7. *Kricsfalussy-Hrabár Endre* százados, 11. *Szander István* főhadnagy. Az igen magas színvonalú; erős versenyben tehát a csendőrtisztek igen jól végeztek, sőt *vitéz Biró* százados eredményét országos viszonylatban is rendkívül értékesnek kell tekintenünk. Legkiválóbb lovasaink jobbnál-jobb teljesítményei sorában ezekre az eredményeinkre büszkék lehetünk. Oda már biztos tudás és igen komoly munka kell, hogy ebben a versenyben érvényesülni tudjon valaki.

ÍRÓGÉP

új és újjáépített horlozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

horlozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

Az elsőként vizsgázott Bíró Gábor próbacsendőr képét itt közöljük.

zsef és 10. Füzesi Mátyás próbacsendőrök. Az elsőnek vizsgázott Nemes András próbacsendőr képét itt közöljük.

Tatán március 17. és 18-án vitéz Doóry László tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornok jelenlétében a tatai tanalosztálynál elméleti kiképzés alatt álló 89 próbacsendőr vizsgáját megtartották. Kitérő eredménnyel vizs-

gázott próbacsendőrök vizsgája. A makói gyalog tanalosztály próbacsendőr elméleti vizsgáját március 8., 9. és 10-én tartották meg. *Folkusfalvi Folkusházy Lajos* altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője jelenlétében. A vizsgán 127 próbacsendőr vett részt. A levizsgázott próbacsendőrök közül kiváló eredménnyel vizsgáztak a következők: 1. *Bíró Gábor*, 2. *Balázs István*, 3. *Cser Károly*, 4. *Vigh Ernő*, 5. *Bakos Sándor*, 6. *Fesler Ferenc*, 7. *Sebesvári Mihály*, 8. *vitéz Tiszasülyi László*, 9. *Högye Mihály* próbacsendőrök.

A salgótarjáni gyalog tanalosztálynál 1936 szeptember 1-ével felállított próbacsendőri elméleti tanfolyam 85 fő hallgatóval befejezést nyert és a vizsgát *Folkusfalvi Folkusházy Lajos* altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője elnöklése alatt március 19. és 20-án megtartották. Eredmény: 10 kitérő, 33 jeles, 37 jó és 5 elégséges. Kitérő eredményt értek el 1. *Nemes András*, 2. *Rákóczi József*, 3. *Kamarási (Kramár) Ferenc*, 4. *Antal István*, 5. *Takács József*, 6. *Kalmár József*, 7. *Csetneki Antal*, 8. *Papp József*, 9. *Sólyom Jó-*

gázott *Kozma Gábor*, *Szamosvári Sándor*, *Csonka Gyula*, *Domján Gyula*, *Gyergyói János*, *Kiss Mihály*, *Fodor János*, *Szabó Lajos II*, *Szakonyi Kálmán*, *vitéz Németh Bálint* és *Hegedüs Antal* próbacsendőr. Az „A” tanteremben elsőnek vizsgázott *Szamosvári Sándor* (jobbról) és a „B” tanteremben elsőnek vizsgázott *Kozma Gábor* próbacsendőr képét fentebb közöljük.

A szegszárdi gyalog tanalosztálynál a próbacsendőr elméleti vizsgát március 16-án tartották meg. A vizsgán megjelent *Folkusfalvi Folkusházy Lajos* altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője *vitéz Temesvári Endre* alezredes kíséretében és *Barényi Ferenc* ezredes, a pécsi IV. csendőr kerület parancsnoka. A 40 hallgató közül a legjobb eredményt *Szalontai Ferenc* próbacsendőr érte el kiváló összeredménnyel. Fényképét itt közöljük.

A Nemzeti Figyelő c. tekintélyes hetilap március 14-i számában foglalkozik a csendőrség ellen elhangzott utóbbi támadásokkal. „Csendőrség és pártpolitika” c. cikkében többek között ezeket olvassuk:

Fennállásának 56 esztendeje alatt a magyar csendőrség a világ legjobb csendőrségévé fejlesztette magát. Sokszor megállapította ezt a külföld. Megállapította elismerésével, példaadásának követésével. A csendőrtiszti és csendőrlégényégi tanfolyamok tanrendje mintául szolgált a külföldi államoknak. Először a magyar csendőrség állított fel nyomozó alosztályokat, amelyeknek különlegesen képzett tagjai kriminalisztikai tudásukkal és gyakorlatosságukkal, laboratóriumi vizsgálatok végzésével, jól felszerelt helyszínelő járművel bajtársaikkal rendelkezésére állanak. A testületi szellem alkotta meg azt a „Bűnügyi Nyomozástan” című 2 kötetben megjelenő hatalmas nagy művet, amelyet a csendőrtiszttár két kiváló tagjának alapos tudása és csodálatot érdemlő szorgalma ajándékozta meg azokat, akiknek a sors a bűnügyek intézésében szerepet juttatott, ezzel is megelőzve a külföldet.

Ugyanez áll a „Csendőrségi Lapok”-ra. Értékével ez is messze túl emelkedik a külföld hasonló tartalmú lapjain. Vezércikkjei szolgálják a tudást és művelődést, tanítják az áldozatokra kész kötelességtudást, a törvénytisztelést, az igazságszeretetet, a pártpolitikától való tartózkodás kötelességét. Magas etikai színvonalon hirdetik a tiszta erkölcsöt, a takarékoságot, a családi élet tisztaságát, elismeréssel emlékeztet meg azokról a csendőrökről, akik nagyszámú gyermekeikből áldozatokra kész, hasznos polgárokat nevelnek szegény házaknak. Hirdetik, a bajtársi, testvéri és az emberszeretetet, dicsérlettel említve azokat az őrsöket, amelyek tanjokról bejáró iskolás gyermekeket vesznek gondjaikba, hajlékot és táplálékot biztosítva nekik, vagy akik egyébként hoznak áldozatot nehezen megszolgált filléreikből a nyomorúság enyhítésére. Mindezek mellett követelik azt a kértelhetetlen szigorú megtorlást, amelyet a testület megtévelyedett bajtársaikkal szemben mindig alkalmazni szokott.

Akadnak a testületnek tagjai között költők, akik zengik a magyar mult dicsőségét, a magyar jelen keserűségét, a jobb jövőre reményességét. Akadnak tárcá- és regényírók, kiváló fényképészek, rajzoló- s festőművészek, akik megörökítik a csendőreléteket, annak örömeit, baját, a magyar nemzet fájdalmát. „Magyarosan” című rovatában örködik a magyar nyelv tisztaságán. Egyéb rovatokban szakemberek közleményeivel terjeszti a szaktudást, ismerteti a kriminalisztika haladásait. A csendőrlexikon című rovatban és a szerkesztői üzenetekben útmutatást ad a törvények és rendeletek útvesztőin való eligazodásra és az elméleti tudás gyakorlati alkalmazására. Különösen értékes tanulmányos nyomozások című rovata, amelyben csendőrörsök tagjai saját eseteiket ismertetik. Tanúságot tesz ez a rovat a magyar nemzet egyszerű fainak belső okosságáról, de arról is, hogy amire tanítják, azt megtanulja és az életben tudja alkalmazni.

Örömmel, büszkeséggel és a jobb jövő iránti megnyugvással kell, hogy minden hazáját szerető magyar a csendőrségre és annak teljesítményeire tekintsen. Hazáját árulja az, aki tekintélyt gyanúsítással rongja.

Nem tagadjuk: jóleső sorok ezek. Annál inkább, mert mesterségesen, felférasztalcsan mi soha nem segítjük elő az ilyen elismerések születését. Hogy mégis ennyire ismeri a közvélemény a csendőrség erejét és törekvéseit, ez újabb igazolása régi elvünknek és hitünknek: a becsületes munka nem marad véka alatt.

Dicséretet. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsérő okirattal látta el: *Nadas Kálmán* budapesti I. kerületbeli törzs-

SÁGI GYULA és FIAI

dívatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva 1853-ban

Hatalmas raktárát fehernemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

örmezt, mert mint a m. kir. esendőrség felügyelője úgy-
szének irodai segédmunkása, teendőit mindenkor kimagaslóan
példás lelkiismeretességgel és kötelességtudással, kiváló er-
edménnyel végezte. — *A szegedi V. kerület parancsnoka dicsérő
okirattal látta el: Kelemen Antal* tiszthelyettest, mert mint
a békési öns parancsnoka egy Békésen 1936 március havában
előfordult s öngyilkosságnak látszó gyilkosság tettesét, — a
helyszínen talált nyomok és jelenségek helyes mérlegelésével,
az ügyre vonatkozó fontos ténykörülmények felderítésével —
több napon át tartó fáradságos nyomozás során kiderítette és
az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Erdélyi János* törzs-
örmezt v., mert mint a köröstarcsai különítmény parancs-
noka, a szomszédos békési örskörletben előfordult s öngyil-
kosságnak látszó gyilkosság tettesét, — még mielőtt az or-
szághatáron átszökhetett volna, — saját kezdeményezési nyo-
mozás során elfogta s megkísérelt öngyilkossági szándékában
megakadályozta. — *Nyilvánosan megdicsérte: Nánási János,
Juhos István, Marosfi Károly* törzsörmeztet, *Szél Miklós*
örmezt és *Mészáros Károly* esendőt, mert mint járőrűrsak,
Békésen 1936 március havában előfordult öngyilkosságnak
látszó gyilkosság tényállásának felderítésében, a terhelő bizo-
nyítékok összegyűjtésében örsparancsnokukat nagy buzga-
lommal és szakértelemmel támogatták. — *A debreceni VI.
kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Boldog József*
alhadnagyot egy gyilkosság, továbbá többrendbeli lopás ki-
derítése körül teljesített igen buzgó, szakszerű és eredményes
nyomozásáért; *Borbély Viktor* tiszthelyettest többrendbeli lo-
pás kiderítése körül teljesített igen buzgó, szakszerű és er-
edményes nyomozásáért; *Orbázi Imre* tiszthelyettest egy gyil-
kosság ügyében teljesített igen buzgó, szakszerű és er-
edményes nyomozásáért; *Varga Márton* törzsörmeztet egy gyil-
kosság ügyében teljesített szakszerű és leleményes nyomozá-
sáért. — *Nyilvánosan megdicsérte: Karikás György* törzsör-
mezt, *Kovács István I.* esendőt, továbbá *Gergely Márton*
nyugállományú törzsörmeztet többrendbeli lopás kiderítése
körüli kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért;
Szuromi Demeter törzsörmeztet, *Herczeg Imre* örmeztet és
Szücs Sándor esendőt egy gyilkosság tettesének kiderítése
körüli kifejtett igen buzgó és lelkiismeretes tevékenységükért.

A Szombathelyi Csendőr Altiszti Kör március 15-ének
emlékét műsoros ünnepély keretében ünnepelte. A nap jelen-
tőségét a kör által pályadíjjal jutalmazott emlékbeszédben
Marton János örmezt, öpkisk. hallgató méltatta igen talpra-
esetten. Ezt követte *Szatmáry* két verse; „Nagy lesz újra
Magyarország” és „Most légy a gáton”, mely költeményeket
Szalai Irma, Szalai Sándor tiszthelyettes leánya és *Toldi Jó-
zsef* törzsörmezt öpkisk. hallgató adták elő igen nagy tel-
szés mellett. Az ünnepségen több énekszámval, igen szép
sikerrel közreműködött az örsparancsnokképző iskola ének-
kara is.

Csendőrségi Közlöny 6. szám. *Személyes ügyek.* Kór-
mányzóli elhatározás. A Kormányzó Úr *Öfőméltósága* Leg-
főbb Elhatározásával elrendelni kegyeskedett, hogy *Verbői
Szuha* Dénes budapesti I. kerületbeli, várakozási illetmé-
nyekkel szabadságot örnagy, nyugállományba helyeztessék.
— *Miniszeri rendeletek.* Odaitéltetett: a III. osztályú tiszti
szolgálati jel *vitéz Bíró József* századosnak és *vitéz Ugray
Gábor* századosnak. — *Állandó nyugállományba helyezteteti:
Palóczki József* budapesti I. kerületbeli, *Gonda Ferenc* pécsi
IV. kerületbeli, *Gáli Ferenc* szegedi V. kerületbeli tisz-
helyettes és *Boér János* szegedi V. kerületbeli alhadnagy. —
*Várakozási illetményekkel szabadságotatott: vitéz Hegedűs
Gyula* szegedi V. kerületbeli tiszthelyettes. — *Névváltoztatá-
sok: Belz Sándor* próbacsendőr családi nevét „*Bércesi*“-re,
Linkecs Sándor próbacsendőr „*Lugosi*“-ra változtatta belügy-
miniszeri engedéllyel. — *Szabályrendeletek:* „Általános
határozványok a m. kir. esendőrségi gyógyházak számára”
újából kiadása. — A balatonfüredi és a hévíszentandrászi
csendőrségi gyógyházak megnyitása. — A csendőrségi gyógy-
házakba az 1937. évi fűrdővadásra bentáltak által fizetendő
térítési díjak.

A budapesti háziezred 200 éves jubileuma. A volt es. és
kir. 32. gyalogezred, Budapest háziezrede, a 200 éves jubileu-

mát előkészítő bizottság értesítéseinek megküldése végett
fölkéri mindazokat a bajtársakat, kik valaha a 32-es ezred-
ben szolgáltak, hogy személyi adataikat, lakáscímüket és
későbbi címváltozásait a 32-es Bajtársi Egyesületnek (Buda-
pest, XIV., Thököly-út 29) levélben bejelenteni szíveskedjenek.

Az Országos Tiszti Kaszinó hírei: *Hangverseny április
12-én.* Az Országos Tiszti Kaszinó április 12-én 18 órai kez-
dettel a *Kormányzóné Ö Főméltósága* nyomorenyhító akciója
javára a Kaszinó nagy dísztermében „Hangverseny“-t ren-
dez, melyen közreműködnek: *Bordy Bella* a m. kir. Operaház
szólótáncosnője, *Laurisán Lajos* a m. kir. Operaház magán-
énekese, *Osváth Julia* a m. kir. Operaház magánénekese, *Szervánszky Péter*
hegedűművész, a m. kir. Operaház balettkára és a m. kir. Mária Terézia I. honv. gyalogezred zenekara
Figedy Sándor törzskarnagy vezényletével. A hangversenyen
való megjelenését a Főméltóság pár kilátásba helyezte.

Légoltalmi kiállítást készít elő a Légoltalmi Liga. A Ma-
gyar Légvédelem kiépítésének során az Országos Légvédelmi
Parancsnokság elkészült a polgárság légitámadások elleni
megszervezését célzó Légoltalmi Liga előkészítő munkájával.
A hatósági légoltalom ugyanis végetér a magánházak kapu-
jánál, a lakóházakban már a polgárság spontán megszerve-
zett alakulatai; a Légoltalmi Liga által kiképzett házi lég-
oltalmi vezetők, házi tűzoltók stb. veszik át a légoltalom
ügyének életét vagy halálát jelentő munkáját. Mindazok,
akik már ezideig is átérték a légoltalom ügyének fontos-
ságát, a Légoltalmi Liga keretein belül szervezkedtek és
kezdik meg rövidesen működésüket. A Légoltalmi Liga első
megnyilatkozása a Légoltalmi Kiállítás lesz. Ez a rendkívül
nagyabású keretek között megrendezésre kerül felvonulás
lepergeti a magyar légoltalom egész szervezetét, eddigi
eredményeit és rámutat a megoldásra váró feladatokra. A
Légoltalmi Kiállítás impozáns kiállítási csarnokait kiegészíti
a légoltalmi filmet bemutató mozgóképszínház, vala-
mint a légoltalmi-bemutató játék. A nagyabású kiállításon
felvonul a légoltalmi cikkeket gyártó és forgalombahozó
egész magyar ipar és kereskedelem is.

Magyarosan címmel már a VI. évfolyamban jelenik meg
egy kiváló nyelvművelő folyóirat. A Magyar Tudományos
Akadémia nyelvművelő bizottsága megbízásából, *Szinyei
József* közreműködésével szerkeszti *Zsirai Miklós* (Budapest,
V., Arany János-utca 1.). Évenként 5 számban jelenik meg,
előfizetése egész évre 1 P., egyes szám ára 20 fillér s az
Akadémia kiadványa. Mivel talán még az önköltési árnál
is olcsóbb folyóiratról van szó s az Akadémia áll mögötte,
kivánatos, hogy a csendőrségnél is minél több példány forog-
jon közközeen belőle. Ma sokan, nem egészen hivatottak is,
feleslegnek nyelvtisztogatóknak, éppen ezért kell jól meg-
nézni, kinek és minek a magyarító szavára hallgatunk. Ez a
folyóirat biztos vezető.

Mikor és hogyan mentette meg Magyarország katonai
ereje Európát? Ez a címe *Gosztonyi Kálmán* könyvének, mely
1 pengő áron a Stádium R. T.-nál megkapható. Hunyadi Já-
nos hadvezéri tetteiről és tettei jelentőségéről szól a könyv.
Leírja a korabeli Európa ziláltságát és ebben a nyugaton
gyenge Európában a magyarság jelentőségét a török vesze-
delemmel szemben. Az 50 oldalas, izléses kiállítású könyvben
a szerző olyan tömören és világosan tárja ezt az olvasó elé,
ami a legalaposabb történelemkutatásra és biztos ítélőképes-
ségre mutat. Általános áttekintése a kérdés fölött meggyőző,
magát a nándorfehérvári esatát pedig igen érdekesen írja
le. Sikertől védekezés ez a könyv a nyugati történetírók ama
kényelmes megállapításával szemben, hogy a nyugati hadak
verték ki hazánkból a törököt s így még mi lehetünk nekik
hálásak. *Gosztonyi Kálmán* ért hozzá, hogy ezt a történelem-
hamisítást megcáfolja és leleplezze. Bebizonyítja, hogy a
nándorfehérvári győzelem emlékére a pápa által elrendelt
déli harangszó az egész világon igenis: magyar hadvezér és
magyar katona dicsőségét, kiválóságát hirdeti.

Balaton villatelek 127 négyszögöl, fűrdő- és halászati jog-
gal eladó jutányos áron, havi 15 pengős törlesztésre (*Eszlári
László* ny. csendőr törzsörmezt, Kiskunlacháza).

Két évtizede szállít legnagyobb
megelégedésre a csendőrségnek

Gramofont,

RÁDIÓT, csillárt

Kedvező fizetési feltételek!

DÉNES TESTVÉREK RT. Budapest, VI., Teréz-körút 26.
Telefon: 1-135-76, 1-289-95.

Ertesítés. Dr. *Damjanovich* Miklós ny. ezredes-hadbíró, budapesti ügyvéd (VI., Munkácsy Mihály-u. 23. sz. Telefon 1-298-20) honvédségi védői működését újból megkezdte.

A magyar falu településtörténeti, demografiai, szociografiai képét tudományos pontossággal rajzolta meg *Weis* István a *Buvár* márciusi számában. Az értékes tanulmánynak mintegy pár-darabja az az ismertetés, amely *Melly* József tollából Budapest egészségvédelmi felkészültségét mutatja be. Tanulmányos összehasonlításra nyújt alkalmat *Darányi* Gyula egyetemi tanár bulgáriai és törökországi egészségügyi tanulmány-útjáról írt beszámolója. *Meduna* László néhány rendkívül érdekes rajztól közöl „Mr. Pickwick és Don Quijote műterméből” s ezekhez az elmeorvos tárgyalgosságával figyelemreméltó magyarázatot fűz. Lélektani kérdésekkel foglalkozik *Tanql* Harald cikke is. *Sarbo* Artúr egyetemi tanár Wagner-Jaureggnek, a nagy bécsi professzornak életművét méltatja. A *Buvár* technikai érdeklődéséről ebben a számban is kitűnően megírt, bőségesen illusztrált cikke tanuskodnak. Egyik a repülőgéppépjátás műhelytitkaiba enged bepillantást, a másik a légfegyverekről és gázpuskáról tájékoztat, egy harmadik az Eötvös-ingát valóságos munka közben mutatja meg. Különösen nagy érdeklődésre tarthat számot *Friedrich* Lajos műszaki főtanácsos kitűnő cikke a Flórián-templom felemeléséről. A *Buvár* természettudományi törekvéseit szolgálja *berei* Soó Rezső egyetemi tanár az Alföld pusztuló tájszép-ségeiről írt tanulmánya és *Kessler* Hubert eredeti riportja a Tapoleán felfedezett Tavaszbarlangról. *Dorning* Henrik ragyogó tollal írja le az erdei szalonkát. A *Buvár* széles munkaterületéhez tartozik a néprajz is. *Erdős* Jenő a kenderfeldolgozással kapcsolatos népszokásokról is ír. *Brummer* Ernő pedig a batikolás évezredes mintáit szemlélte. A felsoroltakon kívül még számos érdekes cikk, hír, adat, tudományos apróság és rengeteg illusztráció gazdagítja a dr. *Carclier* József szerkesztésében megjelenő *Buvár* márciusi számának változatos tartalmát. Melegen ajánljuk ezt a sokoldalú, magasszintű folyóiratot. Előfizetési ára évi 9 P 60 fill., megjelenik havonként. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Argay: *Mintalapok* már az Luttor-féle reformirással átdolgozott új kiadása a közeljövőben jelenik meg.

Az Adóügyi Kiskaté 1937. évfolyama megjelent dr. *Szepesy* Mihály, az Adózók Lapja szerkesztője összeállításában. A Kiskaté betűrendben, könnyen áttekinthető formában ismerteti a ma érvényben lévő összes közszolgáltatásokat, végrehajtási eljárásokat, fellebbezési, adóbevallási, tárgyalási formákat, különösen kiemelve a jogszabály ama rendelkezéseit, melyeket az adózó polgárságnak feltétlenül tudnia kell. A könyv ára 2.— P., s megrendelhető az Adózók Lapjánál: Budapest, V., Géza-utca 4.

Új és újjáalakított

Író- és számológépek

HEGEDŰS Budapest, Szabadság-tér 7. sz. Telefon: 12-32-90.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, félérményt és minden felszerelést. • **Vidéki megbízottak!**

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina)* Mihály ny. szakasztiszt, Budapest, XIV., Ujvidékköz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dét* József ny. íthts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. sz. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgáló tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondtal készült tollforgókat 30. 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új szakasziparancsnok. A szombathelyi III. kerületben: *Fülöp János I.* tiszthelyettes.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: *Tóth* Kálmán törzsőrmester v.; a székesfehérvári II. kerületben: *Havasi* István II., *Kertész* Ferenc törzsőrmester v.; a szombathelyi III. kerületben: *Borsodi* Kálmán tiszthelyettes, *Kovács* Kálmán I., *Sályom* Jenő és *Besenyői* József törzsőrmester v.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Németh* János IX. törzsőrmester *Makovi* Irmával Békásmegyeren, *Paizs* Károly törzsőrmester *Hobok* Magdolnával Tapoleán, *Szabó* Ágoston őrmester *Mészáros* Eszterrel Szigetmonostoron, *Danyi* József törzsőrmester *Elsenhoffer* Margittal Dunaharasz-tiban. — A székesfehérvári II. kerületben: *Majoros* István tiszthelyettes *Fuchs* Annával Keszthelyen, *Bérces* Mihály törzsőrmester *Klárk* Juliannával Pilisnaróton, *Véghelyi* Ferenc törzsőrmester *Resszer* Paulinával Süttön, *Laczi* István törzsőrmester *Bertalan* Ilonával Lovászponton. — A szombathelyi III. kerületben: *Dobai* Péter törzsőrmester v. *Szomodis* Gizellával Nemesviden, *Kerekes* Antal törzsőrmester *Bagi* Margittal Szigetváron, *Palotás* Ferenc I. törzsőrmester *Bodor* Idával Kemesmagasin, *Töttő* Mihály törzsőrmester *Kolodics* Karolinnal Kissentgróton, *Elekes* János törzsőrmester *Molnár* Elvirával Gelsen, *Edvi* Gyula őrmester *Vida* Máriával Kemesmagasin. — A pécsi IV. kerületben: *Kertész* József II. törzsőrmester v. *Nyiráti* Máriával Faddon, *Zomoori* István törzsőrmester v. *Szekeres* Matildával Kiskunfélegyházán, *Tóth* János IV. törzsőrmester v. *Molnár* Máriával Orosházán, *Csengődi* Pál törzsőrmester *Encz* Irénnel Pápan, *Talos* István törzsőrmester *Mágo*si Rózával Kaposváron. — A szegedi V. kerületben: *Kiss* Mihály törzsőrmester v. *Kordás* Máriával Kisteleken, *Erdélyi* János törzsőrmester v. *Szélvári* Ilonával Szegeden, *Varró* József törzsőrmester *Gomba* Julian-

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Szemlejegyzőkönyv másolat újra kapható

PALLADIS RT., BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2. SZÁM.

nával Karcagon, *Kerekes János II.* törzsrőmester *Seres Erzsébet*tel Hódmezővásárhelyen. — A debreceni VI. kerületben: *Szabados János* tiszthelyettes *Hetey Margittal* Nyíregyházán, *Parkas Károly* törzsrőmester *Bartha Erzsébet*tel Tiszabecsén. — A miskolci VII. kerületben *Mocsár József* törzsrőmester v. *Eperjesi Ilona-Ibolyával* Gyöngyösön és *Titkos József* őrmester *Kisida Máriával* Nyékládházán.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: *Vitéz Bíró József* századosnak *Gábor-Csaba* nevű fia, *Mészáros Lajos* törzsrőmesternek *Margit-Viola* nevű leánya, *Tóth Imre II.* törzsrőmesternek *Zoltán-Ernő* nevű fia, *Mályás Ferenc* törzsrőmesternek *Erzsébet-Agnes* nevű leánya. — A székesfehérvári II. kerületben: *Kovács István* tiszthelyettesnek *Etelka* nevű leánya, *Nemes Ferenc I.* tiszthelyettesnek *Jenő* nevű fia, *Nagy Sándor I.* törzsrőmesternek *Magdolna-Erzsébet* nevű leánya, *Gecse János* törzsrőmesternek *János* nevű fia, *Tóth Ferenc* őrmesternek *Mária-Magdolna* nevű leánya. — A szombathelyi III. kerületben: *Tassányi József* törzsrőmesternek v. *István-János* nevű fia, *Nagy Ferenc III.* törzsrőmesternek v. *Tibor* nevű fia, *Harsány József* törzsrőmesternek *Veronika-Ilona* nevű leánya, *Varga Dénes* törzsrőmesternek *Attila-Dénes* nevű fia, *Márkus József* törzsrőmesternek *József-Arpád* nevű fia, *Horváth Ferenc III.* törzsrőmesternek *Anna* nevű leánya. — A pécsi IV. kerületben: *Bárdos János* törzsrőmesternek *János* nevű fia, *Halmos Gyula* törzsrőmesternek *Ilonka-Gizella* nevű leánya, *Agoston József I.* törzsrőmesternek *Katalin* nevű leánya. — A szegedi V. kerületben: *Csik Ferenc* tiszthelyettesnek *Gyula-Ferenc* nevű fia, *Butor József* törzsrőmesternek v. *Éva-Mária* nevű leánya, *Tóth Antal II.* törzsrőmesternek v. *Margit* nevű leánya, *Fehér Mihály* törzsrőmesternek *István-Sándor* nevű fia, *Varga Pál* törzsrőmesternek *Mária-Gabriella* nevű leánya, *Mucsi István* törzsrőmesternek *Mária-Anna* nevű leánya. — A debreceni VI. kerületben: *Kertész Ferenc* várakozási illetményekkel szabadságolt törzsrőmesternek *Ferenc* nevű fia. — A miskolci VII. kerületben: *Fürjes József* tiszthelyettesnek *József-István* nevű fia, *Tóth Lajos* törzsrőmesternek *Ilona-Márta* nevű leánya, *Bódi Gusztáv* törzsrőmesternek *Ferenc* nevű fia, *Molnár Pál* törzsrőmesternek *Mária-Ilona-Márta* nevű leánya, *Molnár József I.* törzsrőmesternek *Olga-Piroska* nevű leánya, *Pápai József* törzsrőmesternek *Ilona-Zsuzsanna* nevű leánya és *Bárdos Pál* törzsrőmesternek *Erzsébet* nevű leánya. — Meghalt: *Bérczes Antal* budapesti I. kerületbeli törzsrőmester *Julianna* nevű örökbefogadott leánya Monoron, *Tóth Imre II.* budapesti I. kerületbeli törzsrőmester *Zoltán-Ernő* nevű ikergyermekei Pécelen, *Kárpáti Béla* budapesti I. kerületbeli törzsrőmester v. felesége, született *Hedvig Róza* Aszódon.

Elhalt K. Duca Zsigmond nyugállományú tiszthelyettes Türkevén, **Balassa Vince** nyugállományú törzsrőmester Hódmezővásárhelyen, **Vitályos András** nyugállományú tiszthelyettes Magyarcsanakon, **Jaroch Vilmos** nyugállományú gazdasági tiszthelyettes Szegeden és **Szalai József** nyugállományú tiszthelyettes Tiszalúcun. — **Szénás Józsefné**, a belügyminisztérium VI. b) osztályába beosztott számvivő tiszthelyettes felesége Budapesten elhunyt.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményei változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógeppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitéle felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legelőszérűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másától nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfiz-

MEGELÉGEDÉST

MAUTHNER ÖDÖN MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMI RT. BUDAPEST, VII., RÖTTENBILLER-UTCA 33. SZ.

ZÜNDAPP KARDÁNOS MOTORKERÉKPÁR

a motoros szenzáció.

Vezetékpótviselet: **PAJOR IMRE**, Budapest, VI., Jókai-u. 21. Tel.: 1-202-28.
Hosszú részlet. Gépészere.

200-as láncos ZÜNDAPP ára P. 990.-

FEHÉR BÉLA

m. kir. államvasuti órás ÓRA-, ÉKSZERŐZLETE ÉS MŰHELYE SZOMBATHELY, KÖZEGI-UTCA 8. SZÁM ALATT

Kívánatra vidékre választékot vételkötelezettség nélkül küldök.
Előnyös részletfizetési feltételek.

Gondoljon egészségére: Szívjon NIKOTEXET!

tési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári cseklőszámlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmenyi-út 21. szám.”

Kisérlet. Nem sikerült. A vers sokat elbir, de a káromkodást az sem! még Trianonnal kapcsolatban sem.

Hegyaljai. Igaza van, a kerttel nem bánnak minden örsön úgy, amint kellene és főleg, amint gyakorlati célok érdekében lehetne. Sok a kivénhedt, haszontalan fa, de a levelében említett „csendőrszilváról” még nem hallottunk, amit az árokpartról szedett esemete terem, ha nagyra nő. Igaza van: ezeket a fákat ki kell vágni és tüzre velük, így mondja a biblia, de a józan ész is. Mi is esodálokozunk, hogy a fa igazi értékére még annyian nem jöttek rá, pedig most már minden vidéken megtalálhatók az okszerű gyümölcstermesztés alapjai és lehetőségei. Ha minden örs eljutna ahhoz a felismeréshez, hogy egyetlen jól gondozott fa is nagy érték, akkor megbecsülnék a kertet és telve lennének a kamráink elsőrendű gyümölcseivel. Abban is igaza van, hogy mindenféle nyakatekert díszfákkal és díszbokrokkal rakják tele a kertet, pedig ezek esúnyák is, haszontalanok is. Valami dísz és virág kell, de módjával és ízléssel. A kertben mégis a gyümölcs és más gazdasági termény legyen az első. Ha összeadnánk azoknak a csendőrkerteknek a területét, amelyek paragon hevernek és kiszámítanánk, hogy ezeken mennyi értéket lehetne természetni, sokan nem hinnének a szemüknek. Üdvözljük soraiért, mert aki a fát szereti, rossz ember nem lehet. Eddig a virágra mondtuk ezt, de majd csak előrükkel lassankint a fa is a méltó helyére mindenütt.

P. L. eső. Vasas. Korábban kellett volna megkapnunk.

Karastica. Egyiket közöljük. Küldje csak a képeit, hadd válogassunk. A fotóriportertől is huszat kapunk egyszerre s abból válogatunk egyet-kettőt, néha azt sem. Ezzel a fényképezőknek már számolniuk kell.

V. A. törm. Ücsöd. Az valóságos csoda, hogy a köpenyt 45 P 80 fillért kapják. Ez a központi beszerzés érdeme, amely a legügyesebb és leglelkismeretesebb kereskedelmi módzatok felhasználásával — művészettel — tudja az árat ennyire — szinte hihetetlenül — leSORITANI, de arról nem szabad megfeledkezni, hogy csak a tömegmunkánál lehetnek ilyen előnyök. A másutt esináltatott cikkek ára egészen másként alakul, mert másként alakulnak a feltételek is. Kicsinyben a köpenyposztó átlagos ára méterenkint 20 P, tehát 3 m. 60 P. Kellékek stb. ára kb. 15 P, munkadíj, haszon kb. 25 P, tehát a 91 P 30 fill. ár normális. Ha a munka jó, akkor még előnyös is. Egyébként lehet, hogy egyes kis-szabók még olesóbban dolgoznak, ez a mai nehéz viszonyoknak lehet a következménye, de nem kereskedelmi szabály. De miért esináltat köpenyt a tömeg keretein kívül, mikor ez tilos és mikor a tömegbeli beszerzés, az átlagos árakhoz viszonyítva, igen olesó? Nincs rá ok, hogy a hirdetőt töröljük.

M. hdgy. Szívesen és ellenszolgáltatás nélkül küldöttük a kért régi sorozatot.

II.III. Első kérdésére azt feleljük: álljon teljes bizalommal előjárója elé, aki, ha nem volna is kötelessége az alárendeltjeiről való gondoskodás, akkor is meg fogja tenni az Ön egészsége érdekében szükséges lépéseket. A 2. kérdésre: az eljegyzést megtarthatja a nősülési engedély kiadása előtt is. Figyelmebe ajánljuk a folyó évi február 1-i számban a nősüléssel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó cikkünket, ott erre is talál tanácsot. Az eljegyzéshez előjáró engedélye nem kell. 3. Lexikonban felelünk.

K. K. esendőr. 1. Testvére 1930-ban a 722/eln. 9. H. M. rendelet alapján jutott a jutasi altisztképző iskolába, ahol mint iskolai növendék volt állományban 1934 augusztusáig. Ez az idő az igényjogosultsági igazolvány elnyerésére jogalapot szolgáló 6 esztendei szolgálati időbe nem számítható. 2. Ha édesatyja vitéségi érmeiről az igazolványok nincsenek meg és a Hadi levéltár is arról értesítette, hogy a kitüntetéseknek nyomát nem találja, akkor, illetve ennek dacára, nem lehet azokat 2-3 volt bajtárs emlékezetére alapján kiállított jegyzőkönyvek alapján elismertetni.

Pro patria. 1., 2., 3. és 4. kérdésére tájékoztatást talál az 1931/6. Cs. K.-ben közzétett 1931. évi III. t.-c.-ben és az annak végrehajtására kiadott utasításban, amely ugyanott megtalálható. 4. A járőrvezetői tanfolyamot még el nem végzett esendőr semmiképpen nem juthat a nyomozókhoz. Tudomásul kell vennie, hogy a csendőryomozó rá van utalva azokra a csendőri tudományokra és tapasztalatokra, amit mindenkinek az örsszolgálatban kell megszereznie. Nehéz szolgálat ám a nyomozói szolgálat, ahhoz nem elég az érzék. Olvassa el vitéz Ridegh-Olehváry-Milvius őrnagy úrnak „Bűnügyi nyomozástan”-ának előszavát. Abból látni fogja, hogy sok minden hiányzik még Önnél ahhoz, hogy

SZÜCS A. kárpitósmester, lakásberendező

BUDAPEST, IV., Semmelweis-u. 17. 40 éves cég. Telefon: 189-288.

Komplett lak berendezések, kárpitózott bútorok. Speciális bútor-készítés, javítás és festés. FIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

FOTO-
gépeit és cikkeit
SZENES MÁRTONNÁL
szerezze be.

Főüzlet: Bpest, IV., Károly-körút 16. Tel.: 1-891-66

Fióküzletek:

VI., Teréz-körút 1/c

Telefon: 1-259-66.

VI., Teréz-körút 41.

Telefon: 1-124-71.

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3

Árak a bútoron.

A CSENDŐR
VÁSÁROLJON

MÁRER

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETÉBEN
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 1-395-28

Mindennemű egyenruházati és tetszere-
lési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

45 év óta fennálló szakképzett
egyenruhásabóság és sapkaműhely

már most kijelenthesse: több szolgálatot tehetne a hazának. Hosszú levele után ítélve nagy olvasottsága van, egyéni gondolatai is vannak, alkalmasnak látszik arra, hogy hasznos tapasztalatokat könnyen szerezhesen a szolgálatban. 5. Ha a Szut. 19. pontját elolvassa, látni fogja, hogy tisztes rendfokozat nem feltétel a testületbe való bejutáshoz. Legfeljebb jó ajánlólevél, ha természetesen egyéb feltételeknek is megfelel. 6. Nappal a kerékpárt prizmával el kell-e látni, azt kérde. Nem is régen írtunk erről. A folyó évi 13. lexikonválaszban. 7. Arcának gyógykezelése — orvosmunkatársunk szerint — helyesen történik. A felmerült költségeket nem kérheti. 8. Nem kérheti ezt sem, mert az örsön is megoldható az étkezés. Vannak így sokan. — Bőséges terjedelmű levelét szívesen olvastuk el, örülünk, hogy bajait, bánatát elmondta, mert tudjuk, hogy már ez a lehetőség is adott némi vizsgálatot. Ha van, ahol az ember kipanaszkodhatja magát, jólesik. Mi ezzel a tudattal és emberismerettel vizsgáltuk sorait. Katona mi voltunk azonban itt nem áll meg, azért azt ajánljuk, hogy vélt vagy megtörtént sérelmek esetében vegye elő a katona szentírását, a Szolg. Szab. I. részt, abban megtalálja mindig az útmutatásokat. Ez az irányítója a katonanember cselekedeteinek, ez az a kemény alap, amelyen az egész fegyveres erő áll s amelyiknek összetartó ereje biztosítja a fegyveres erő létét és sikeres munkáját. Abban sohasem fog eszalódni, ahhoz mindig bizalommal forduljon. Sohasem marad fájó tüske a szívében.

Délmagyarország. Megváltoztatásáról nincs szó.

Biró. Előfizetése 1938 március 31-ig rendben van.

Tokaj. A leveleket válaszadás után megsemmisítjük, most már nem tudhatjuk, milyen kérdéseire adtuk egy évvel ezelőtti válaszunkat. Szívesen foglalkozunk ismételen ügyével, de kérjük, írja meg adatait újból, de azét is, akinek sorsával az Önét összehasonlíthatja.

Siómenti. A katonai „Igazolványi lap” utolsó oldalán levő tájékoztató valóban megtiltja tulajdonosának, hogy az elpiszkolódástól, megrongálástól leendő megóvás végett azokat tulajdonosaik magukkal hordják állandóan. Ez a tájékoztató azonban nem tartalmaz büntető rendelkezést a tilalom megszegésére vonatkozólag, ezért fel sem lehet jelenteni azokat, akiknél ezt találják.

M. Gy. Cellődmölk. Gyermeke után, miután gyenge elméjű, 16. életéve után is kérhet családi pótlékot. Az 1925. évi 24. Cs. K.-ben közzétett 7000. M. E. számú rendelet 70. pontja 3. bekezdésében írt feltételek esetén. Ebben a rendeletben

megtalálja azt is, hogy milyen okmányokat kell kérvényéhez csatolni. A kérvényt a nyilvántartó esendőrosztály parancsnokság útján kell a belügyminiszter úrhoz (VI. b. oszt.) előterjeszteni. A családi pótlék engedélyezéséhez a pénzügyminiszter úr hozzájárulása szükséges. Visszamenőleg nem lehet kérni. Csak egy évre engedélyezik, ha azonban a gyermek munka- és keresetképtelen marad továbbra is, újból kell kérni az év letelte előtt 2—3 hónappal. Megjegyezzük hogy a gyermek munka- és keresetképtelenségét igazoló orvosi bizonyítványt városi tiszti, megyei járási orvostól kell kérni.

V. M. Hegyeshalom. Ideiglenes, mostani alkalmazása alatt az időleges nyugellátásra igénye van, azt visszafizetnie nem kell. Kérjük, hogy ha ezután hozzánk fordul, kérdéseire vonatkozó minden egyéb adatot írjon meg nekünk. Csak így kaphat megnyugtató választ.

Báta. Hadiéveit beszámították: megállapításaink szerint 13 év 10 hó 17 nap szolgálati ideje van illetményei alapján megállapítva. Ha az Önnél levő okmányok esetleg mást mondanának, kérvényét adja be a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály).

Balatonföldvár. A folyó évi lexikonjainkban többször tárgyaltunk hasonló kérdést.

Kapos. A „C” mintájú igazolványhoz nemesak szolgálati idő szükséges, hanem bizonyos iskolai végzettség is. Olvassa

A most befejezett 37. sorsjátékban

a nagy jutalmat

400.000 pengőt

a legnagyobb főnyereményt

300.000 pengőt

valamint a

100.000 pengős

főnyereményt $\frac{1}{4}$ sorsjeggyel ismét

TÖRÖK

szerencsés vevői nyerték.

Ön is nyerhet, ha osztálysorsjegyet vesz

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZBAN

Budapest, IV., Szervita-tér 3.

Elérhető legnagyobb nyeremény

700.000 pengő.

Nyereményhúzás: április 10 és 13.

Minden második sorsjegy nyer.

Ha osztálysorsjegye van

jó érzés, bizalom, reménység a biztos jutalma!

A jelent megjavítani, a jövőt előkészíteni és a szerencsét keresni kell!

Most ismét itt az alkalom!

Április 10-én kezdődik az új sorsjáték, vegyen tehát legalább egy sorsjegyet

Az elsőosztályú sorsjegyek hivatalos ára:

$\frac{1}{8}$ = **3 $\frac{1}{2}$** , $\frac{1}{4}$ = **7**, $\frac{1}{2}$ = **14**, $\frac{1}{1}$ = **28 P**

AZ ÖSSZES FŐÁRUSÍTÓKNÁL

KERÉKPÁRT

is a **Pannoniától vegyen!**
Budapest, VI., Hajós-utca 15. szám.

Tetszetős és feltétlenül megbízható „TURÁN” gépeinket 165 pengőért 12 havi részletre adjuk csendőr vevőinknek ● Kockázat nincs! Gyári garancia! Csendőr vevőinktől kivétel nélkül elismerés, egyetlen panasz sem! ● Levelezőlap-rendelésre küldjük.

el az 1931/11. Csendőrségi Lapokban megjelent és ezzel a kérdéssel foglalkozó cikkünket. Kérdése további részére nem tudunk felelni, mert nem közölte velünk próbaszolgálatával kapcsolatos adatait. Hol volt, mikor, meddig, milyen intézetnél, milyen igazolvánnyal, stb.

Táblár. 1. Folyó évi novemberében sorra kerülhet. 2. Éppen esztendője, hogy beadta nősülési kérvényét s eddig csak a sorszámat kapta meg, mást nem, jöllehet a sorban Ön után következők kérvényeinek mellékleteit záradékolás végett kiadták. Azt kérjük: mi lehet az oka ennek. A mellékletek záradékolása nem jelent Önre semmi veszélyt, az engedélyt pedig türelemmel kell várnia. Egy év után még nem szabad türelmetlenkedni. Biztosan tudja, hogy a kérvényező 98 százaléka átlag három év után kapta az engedélyt. Ön annyiban még szerencsés, hogy folyó év elejétől a korlátozás alá esők számát felemelték, tehát majdnem bizonyos, hogy nem kell annyit várnia. Ha azonban ismétlődik az 1934-es ballépés, lemondhat a nősülés-várás izgalmairól. 3. A szalon helyes magyar neve: heverő. Igen szép frását, leveleinek csinoságát megdicsérik.

IV. Az a helyes sorrend, amelyet nekünk megírtak.

Törekvő. Az apa nem mondhat le a háborús emlékéremről. Az 1936/9. Csendőrségi Lapokban „Emlék” és „12.345” jelige alatti üzenetünket olvassa el.

Kolozsvár. 1. A feleség részére megrendelhető, más részére nem. 2. Majd egy esztendő elteltével rendelkezésre fognak állani az adatok, akkor tájékoztatjuk. 3. Nem tudhatjuk, mikor kapja meg az engedélyt. Még esztendője sincs, hogy beadta a kérvényt. Anyai javulást semmi szín alatt sem hozott a 30 százalékos emelés, hogy egy éven belül bárki is megkaphassa az engedélyt. 4. Mutassa meg a szabályzat erre vonatkozó részét az orvosnak, ha nem tudná maga is kellően tájékoztatni. Az orvos tudni fogja, hogy a véleményében és vizsgálatánál mire terjeszkedjen ki. 5. Verseit nem használhatjuk.

Vihorlát. A honvédelmi minisztérium illetékes osztályától kapott közlés szerint a közeljövőben újból rendezik a kérdést. Nagyon és nem egyszer gondolja meg, hogy íthagyja-e a testületet! Őszintén megmondjuk: nem halljuk senkitől se szívesen az ilyen szándékokat. A testületi vonatkozásokról eltekintve, azért sem, mert tapasztalatból tudjuk, mily óriási csalódások érték már volt bajtársainkat, akiknek nem tetszett a portyázás és az ezzel járó — bőséges és biztos kenyér. Még akkor is azt mondjuk, ha vannak olyanok is a távozók között, akik nem szorgáltak azzal a szeretettel, odaadással és lélekkel, amilyenel szolgálni képesek lettek volna. Azt mondjuk, mert sajnálunk minden magyart, testvérként sajnálunk, ha kiesik kezéből kenyere egy darabja. Azt pedig bátran állítjuk, hogy aki elmegy tőlünk, annak az asztalán nincs annyi kenyér, mint az őrökön volt. Más javakról nem is beszélünk. Önnek

ezt különösen azért mondjuk, mert az orvosfőnök úr szerint lehetősége van Önnek tovább szolgálni, ha a lovas állományba kéri magát. Fiatal, 27 éves ember és az életet mindössze egy igényjogosultsági igazolvánnyal a mai viszonyok között nagyon bizonytalan támogatására alapítja. Jövendő sorsát ehhez köti? Nem kételkedünk lábai erőbeli fogyatékosságában, de öt év után ennyire lenni — nagyon elgondolkodtató. Mert a Kárpátok s az erdélyi bércék kövein bizonyára jártak Önhöz hasonló testi erőben levő csendőrök évekig, évtizedig. Igaz, hogy később megérezték, bizonyos, de — szó nélkül bírták. Nem gondoltak mindjárt a polgári állás kényelmességeire. Annyira biztos, hogy oly állást kap, ahol nem fogja érezni baját? Ha annyira biztos, — akkor segítse az Isten.

Kassa. Mostani látogatásával bajtársa az Ön családja előtt mutatta be magát. Ezt a látogatást Önnek nem kell viszonznia. Ha megnősült, akkor a feleségét fogja Önöknél bemutatni s ezt a látogatást kell majd Önnek — nevével együtt — viszonzni.

Makó. Az anya nazarénus hite nem akadály.

Ibolya. Kivételes előléptetésre nincs lehetőség. Emlékszünk előző levelére, amelyben a nedves levegőre panaszkozott. Azt irtuk akkor, hogy kihallgatáson kérje az egészsége fenntartása érdekében szükséges előjárói intézkedéseket kihallgatáson. — Nem volt alkalmam most a számvetői tanfolyamra jelentkezni? Ebben a beosztásában, ezzel a rendfolyamattal mégis csak előnyösebb szolgálnia, mint betegesen esetleg elmenni. Bele kell nyugodni a helyzetbe, hiszen biztosan tudja, hogy sokan vannak sokkal súlyosabb viszonyok között. Mégis magukat megnyugtatóan szolgálnak, nem panaszkodnak, nem akarnak többet, mert tudják, hogy nem lehet. Be kell látnia, hogy a sors nem mér mindenkinek egyformán. Kívánjuk teste megerősödését és a megnyugvását is.

Krasznahorka. 1. Csüsz. 40. pontja szerint a küldemények átvételére a 2. mell.-ben írtak az irányadók. Itt pedig meg van mondva, hogy „úgy a hivatalos, mint a legénységnek szóló közönséges levélpostai küldeményeket az átvétőkönnybe való bejegyzés nélkül adja át”. A Csüsz. 5. pontja tiltja ezzel ellenkező rendelkezés kiadását. Ha mégis megtörtént volna, kérjenek kihallgatáson vagy fejterjesztésben intézkedést. 2. Az 1933/20. Cs. K.-ben közzétett 113.100/VII. 6. 1933. számú körrendelet 9/c. és ad c) pontjai alapján intézkedett a gazdasági hivatal. Az ilyen szolgáltatásokat felhívásra végezteknek kell tekinteni. Olvassa el az 1933/10. lexikonválaszunkat erre vonatkozólag.

Nikotex. A nikotinmentesítés kért eljárása dr. Péchy Henrik orvos találmánya.

Olasz gyártmányú

OLIVETTI

IRÓGÉPEK

Preciziós, hordozható, egyesítik a legújabb, legmodernebb gépek minden kiválóságát

Magyarországi vezérképviselő:

SCHAEFFER VILMOS ÉS TÁRSA

Budapest VI., Andrásy-út 40

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI Budapest, II. Margit-kr. 52
Telefon: 1-525-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik

Vásároljunk **BÚTORT** Steiner és Franknál
KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 12
Kedvező fizetési feltételek!
A legegyszerűbb és legdíszesebb kivitel elsőrendű minőségben. Jutányos árak.

Hegedű, Harmonika, Tárogató,
Gramofon, Rádió
és az összes hangszerek legjobbak
itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER
Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Újrendszerű bútorhitel!

A magyar kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik.

Váltó és előleg nélkül 30 egyenlő havi részletre,
vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengős részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 18. SZÁM.

Bűnöző nők.

írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos
(Berlin). (7)

Ezek a lelkifurdalások, amelyeknek a bűnbánathoz semmi közük sem volt, bizonyára még földi életében nagy lelki fájdalmat okozhattak Gesche-nek.

De a fák nem nőnek az égig. Bármilyen ügyes és körültekintő is volt Gesche, aki üzemeit eddig úgy tudta irányítani, hogy a gyanúnak még a leghalványabb árnyéka se férhessen hozzá, az örökérvényű törvény szerint a gyilkosnak bukni és az igazságnak győzni kellett.

Gesche mindjobban közeledett az örvényhez, elővigyázatosságából már sokat engedett és a jelek azt mutatták, hogy közeledik a pillanat, amikor lehull az álarc a gyilkosról. Lassanként mindjobban kezdett visszavonulni a nyilvános életől. Annál többször futott el felindultan és lázban égve olyan emberekhez, akiknek a házába eltávozása után bevonult a halál.

Végül is a gyanútlan brémaiak borzalmas valóság tudatára ébredtek. Házát 1826 októberében egy Rumpf nevű kerégyártónak és családjának adta bérbe. Rumpf mindenki lebeszélte arról, hogy a rideg és kétesmúltú házat, melyet egymás között kísértetek házának neveztek, bérbé vegye.

A gyermekágyban fekvő fiatal iparosné volt az első áldozat. Nemsokára az összes szolgák, eselédlánok, segédek és alkalmazottak mind megbetegedtek és csak néhánynak az életét sikerült megmenteni. Rumpf maga is állandóan hányt anélkül, hogy ennek okát tudta volna adni.

Gesche házában történtek miatt a brémai polgárság kételkedéssel táborra szakadt. Az egyik párt erőyes bírói vizsgálatot sürgetett, a másik párt viszont — köztük az egész ielkészi kar — kétségbevonta a nő bűnösségét és mély részvétet éreztek iránta. Egyik nap Rumpf azt tapasztalta, hogy éléskamrájukban az előző napon vett szalonnatábla egészen másképp fekszik, mint ahogy azt előző nap látta. A szalonnán

sok kristályszerű képződményt fedezett fel és most már gyanakodva gyógyszerhároshoz vitte a szalonnát megvizsgálás végett. A gyógyszerész minden kétséget kizáróan kimutatta az arzénikum jelenlétét.

Gesche sejtette a vesztét, Születésnapján minden tagjában reszketve reggeltől estig ágyban feküdt, tudta, hogy Rumpf a talált kristályokat megvizsgálhatta. Az ágyban fogták el. Letartóztatása után elmúlt a félelme, mert a gyötrő bizonytalanságnak vége volt. A fogházba való bekisérése közben is az Egek Urához fohászzkodott s kérte, adjon valamilyen égi jelet, hogy bebizonyosodjék Isten rendelte mártíromsága.

A maga nemében páratlanul álló bűnöző nő lelkiességét és élettörténetét az eddig elbeszéltekből eléggé tudjuk, így tehát az eljárásnak idevonatkozó részét nem ismertetjük.

Bűnösségének első bizonyítékát cellájában ágyba rejtve egérméreg formájában találták meg. Ezt még elfogatása előtt minden eshetőségre számítva dugta el és ügyesen a hóna alatt csempészte be a zárkába. A vizsgálat Brémában általában szóbeszéd tárgyat képezte, mert nem várt meglepetéseket tartogatott. A kendőzőszerektől, párnáskától és vastag ruhától megfosztott Gottfried asszony félelmetes csontváz benyomását keltette és semmiesetre sem volt az a tekintélyes megjelenésű polgárasszony, mint amilyenek városzerte ismerték. A hosszú vizsgálati fogság alatt állandóan gyötrő álmok és nyomászó félelemérzettel kínozták. Úgy viselkedett, mint az örült. Elhitette magával, hogy kezét le fogják vágni és elevenen eltemetik. Ilyen rohamok után mindig újabb vallomást tett a szörnyűkődő törvényszék előtt s utána rendszerint megnyugodott.

Röviddel elítéltetése előtt heves zokogás közben nyilvánította azt a szándékát, hogy a meggyilkoltak rokonait látni szeretné, mert bocsánatot akar kérni tőlük.

A vég bekövetkezése előtti időkben való magatartását védője a következő feljegyzésben örökölte meg:

„Ha beismerés végett valamelyik exhumált hullához vezették és a koporsót kinyitották, mindannyiszor gőreszökben fetrengett a földön. Mindig itéletért könyörgött s azt képezte, hogy a koporsóban a halott mellé fogják fektetni és forró vízzel leöntik. Ugyanakkor szeméit nyugtalanul jártatta körül, de teljesen eszméletlenül volt. Ha azt mondták neki, itt csak arról van szó, hogy a halottban például Schmidné asszonyt felismeri-e, bizonyos megkönnyebbüléssel felemelkedett és kíváncsian pislogott a koporsóba. Azután rendszerint sírni kezdett, de ezeket a könnyeket az izgalmak sajtolták ki és nem a megbánás.”

A hosszas eljárás halálos ítélettel végződött, amelyet 1830 április 21-én pallóssal hajtottak végre.

Utolsó napjaiban a gyilkos nő levettette szenteskedő álarcaát és nem lévén más foglalkozása, cícomázással töltötte idejét. Utolsó óráiban kizárólag csak öltözködéssel foglalkozott. Durva minőségű új cipőket adtak be cellájába, ezeket kidobta és csak akkor elégedett meg, amikor szép könnyű cipőket kapott. Vékony fekete harisnyája alá durva vastag harisnyát húzott, hogy lábikrái jobban érvényesüljenek. Végül pedig kétségbeesetten tiltakozott az ellen, hogy a szokásos halotti ruhát ráadják úgy kellett erőszakkal felöltöztetni.

Gesche szellemileg már teljesen megbomlottnak látszott. Hogy ily módon kegyelmet akart-e koldulni, vagy pedig borzalmas cselekedeteinek hatása alatt lelkileg tényleg össze-roppant-e, sohasem derült ki. A pallós kettévágta a feleletet. Fejét spirituszban most is a brémai múzeumban őrzik.

A csendőrnek nélkülözhetetlen
óra- és ékszerszeműt a

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi rt.-nál
Budapest, IV, Eskü út 3. vásárolja!

Részletfizetési kedvezmény!

A m. kir. csendőrség
kedvelt bevásárlási helye

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGISZAKÜZLET
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot
bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség-tagjal részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegfórrás. Ebédlő- és futószőnyegek, sezlonok, paplanok stb. Agymemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előlegnélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI, Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.

Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

Négy évtizede vásárolnak
legjobb megalégedésre kiváló

hangszereket

REMÉNYI MIHÁLY

Ötensége dr. József Ferenc kir. herceg és a
m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállítója.

Budapest, VI., Király-utca 58-60. Kérjen árjegyzéket!

A mai időkben Gesche bizony nem valami sokra vitte volna mesterkedéseivel. Nem azért, mert a kriminalisztika száz év óta óriási lépéseket tett a fejlődés útján, hanem mert a ma emberek már biztosabban ítéli meg az eseményeket és nem ugrik be olyan könnyen ármánykodó emberek üzelmeinek.

Kokain.

A marxista rezsim kilengései és garázdálkodásai világsan beigazolták Németországban, hogy nemcsak ellenség képes lezüllesztetni és tönkretenni az országot, hanem az eszeveszetteken és cél nélkül kísérletező kormányok is bizonytalanságot, nyomort és nyugtalanságot teremtenek.

Ezek a garázdálkodások eredményezték a pártokra szakadást, a politikai és emberi surlódási felületek mesterséges kiélezését és a nézetek és tettek radikalizálását. És ezek a párt-harcokban és a létért vívott nehéz küzdelmek időszakában fogamzott szélsőséges események fittyt hánytak a törvényre, erkölcsre, hagyományra — és alapját képezték újabb bűnözési hullámnak.

A néplelek megnyilvánulásának ismerői és a lélek kutatói azt állítják, hogy a bilincsekbe vert emberi ösztönök felszabadulása különböző kilengésekben nyilvánul meg és a békekötések után a belső ellenséget — a gonosztevők világát is mindenkor újra kell legyőzni.

Pedig ez a nézet indokolatlan és téves. Értésüléseink nem úgy szólnak, hogy fronthancosaink a világháború hősi légköréből eldurvultan érkeztek volna vissza. Tudunk azonban igenis arról, hogy a hazaözönlők keservesen csalódtak a kitűzött vörös rongyok láttára, bensőjükben forrtak és minden erejüket latba vetették, hogy új birodalmat teremtsenek. Az 1919—1932. évi szokatlanul bűnözési rekordért semmiképpen sem felelősek.

Azok a férfiak azonban, akik a harcoló csapatok kezéből orvul kiütötték a fegyvert és ezzel olyan következmények előidézőivé lettek, melyeknek horderejét és kihatását alsóbbrendűségüknél fogva fel sem foghatták, ezek a férfiak, akik törvénytelen és forradalmi eszközökkel tornázták fel magukat vezető állásokba, semmi esetre sem lehettek erkölcsileg tisztult légkör és szilárd alapon nyugvó életfelfogás szócsövei és hangadói. Ezek csak az erkölcsi összeomlás esatlósai és a

hivatalos bűnözés üttörői voltak, akik megidézték a gonosz szellemeket, de visszaparanaszolni már nem tudták őket.

Nemcsak politikai körökben lett úrrá a kaos, hanem át-ragadt a német főváros bűnökkel fertőzött negyedeibe is és erőszakoskodások meg fosztogatások jelezték nyomait.

A németbirodalmi főváros egy megszakítás nélkül pergetett bűnügyi film színterét mutatta. Németország minden részéről összeesődült és beszívargott sötét elemek felrúgták a rendet és biztonságot és elkecseregett a guerrillaharcba bocsátkoztak a rendőrséggel. Néhány magasabbállású és belső kötelességérzettől fűtött rendőrtisztviselő saját kezdeményezéséből igyekezett ugyan gátat vetni a kirobbanó szenvedélyeknek — de fáradozásuk bizony nem mindenkor járt a kívánt eredménnyel.

A szomorú emlékeztető Weiss-Grezinski-korszak egyik leg-érdekesebb bűnügye kétségen kívül az az eset volt, amelynek középpontjában egy magasműveltségű, előkelő összeköttetésekkel rendelkező züllött nő állott. Nagy tekintélynek örvendő széleskörű rokonsága miatt nevezzük költött nevén őt Werner Hellának.

A berlini Friedrichstadtban 1921 nyarán tartott razzia alkalmával került először a rendőrséggel közelebbi ismeretségbe.

Zajos éjszakai élet lüktetett a Friedrichstrassen ebben az időben, itt sétáltak az elegáns félvilági hölgyek, ki a friedrichstadti pályaudvar irányába, amely ontotta magából a kelet felől becsivajgó semmita (zsidó) elemet. A berlini erkölcsök alaposan meglazultak, híressé és hírhedtté vált a németbirodalmi főváros éjjeli mulatóhelyei, játéklubbjai és a gombamódra kiburjánzott egyéb bűnös örömei révén. Ragyogó autók ezrei cikáztak a tükörsíma aszfalton, színes fényreklámok ontották szírvárványos fénykéveiket és a néger zenekarok nyávogó dallamaival volt telítve a levegő. A világváros szórakozott.

Eles szírenázás hangja süvit hirtelen a közlekedés ezerféle zajába. Az embertömeg megtorpan, a mellékutcákból mindenki a főútvonalra ösztönlik. Az összes járóművek megállnak, a főútvonal bejáratainál torlódás keletkezik, a közlekedés leáll és az embertömegek a Linden Promenade déli oldalán várakozófallá tömörülnek. Senki sem tudja, tulajdonképpen mi történik.

A két

elválaszthatatlan!

Ön által megszabott időre terjedő előleg nélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorkok, szalmakok, matracok és sodronyok, szőnyegárak, futó- és ebédlőszőnyegek, disztárgyak és az összes vászonárak, abroszok, ágyműdamasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrássy út 66

42 éve a világot uraló eredeti angol The Champion kerékpárokat havi P. 20.— és saját készítésű kitűnő Royal Star kerékpárokat 180.— P-érthavi 16.— P. részletre, **kerékpáralkatrészeket**

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpárnagykereskedés, Budapest, VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

T Á M O G A S D A

Hangya

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL

magad és családod

JÖLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

A következő pillanatban rajtaütésszerűen zöld egyenruhás emberek, a Schupó (berlini rendőrök becéző és rövidített elnevezése) közegei tűnnek fel az útkeresztezéseknél s néhány pillanat alatt sűrű átszakíthatatlan gyűrűt alakítanak. Az autódudák újra megszólalnak: razzia... A bűnügyi rendőrség általános razziaát tart a Friedrichstadtban.

Öt perc múlva a leretszelt városrészben egy lélek se be se ki. Hézagmentesen körülállták a rendőrök. Néhány durva káromkodás hallatszik... A sétáló leányok és selyemflúk csoportja szétszóródik és sietve vegyül a járó-kezők közé. Egyikük sem akar az Alexba (a berlini toncház csibész nyelven) kerülni.

A bűnügyi rendőrség egy kisebb csapata hirtelen utat tör magának a várakozó tömegben s megkezdődik az igazoltatás. Akinek rendben van a szénája, szabadon tovább mehet. A szervezés mesterművei ezek a berlini razziaik. A bűnügyi rendőrség olyan ügyesen tudja körülkeríteni a hatalmas háztömböket, hogy a gyűrűből aligha surran ki emberfia. Zsebtojajok, betörők, kültelki lovagok és bejelentetlen külföldiek, akik Berlinben feltűnés nélkül igyekeztek zsákmányolni, a nyomukban felbukkanó kétes hírű leánysereggel az idők folyamán veszedelmes hatalommá fejlődtek. Kifosztott polgárok, jómódú vidékiek az áldozatai rendszerint a berlini alvilágnak. A rendőrségnek bizony erélyesen kellett belenyúlni a darázsészekbe és csak drákói rendszabályokkal menthette, ami még menthető volt.

Nyugodtan és biztos kézzel dolgoztak a rendőrök. Gondosabban, mint máskor, pedáns körültekintéssel vizsgálják át az igazoló iratokat és akinél rendben találják, azonnal útjára engedik. A tömeg nyugtalanul zajong, a hátrább álló külvárosi legénykék és női kísérők püsszelve és füttyülve izgatnak ellenállásra. De a rendőrök nyugodtak maradnak... Vezetőjük érti a dolgát. A készültségben álló rendőrtartalék megóvja őket mindennemű elhamarkodottságtól. Lassan ritkul a tömeg és kiürül a nagy tér. A legnagyobb gondosság mellett is lázas gyorsasággal kell dolgozni, mert a közlekedési zavar már a szomszédos városrészben is érezteti hatását. A közlekedés más irányba terelése akadályba ütközik, ezért is sietni kell a munkával.

Egyszerre csak felvonul nyolc teherautó; melyeket a céhbeliek harsány kiáltozással fogadnak. Ezekkel fogják elszállítani azokat, akik nem tudták igazolni magukat. Nem megy szégyenszámba, ha valakit ártatlanul el is szállítanak a tehergépkocsin, mert sokszor előfordul, hogy egyik-másik kifogástalan életű adófizető állampolgár is otthon hagyja igazoló iratait éppen olyankor, amikor razzia kellős közepébe kerül. Ilyenkor bizony nincs kivétel s az igazoltatás lebonyolítására a rendőrökkel kell menni. De a rendőrtisztviselőknek jó meglátásuk van és többé-kevésbé már útközben ki tudják róslálni azokat, akik csak feledékenyséjük miatt kénytelenek a toncházig való potyautazásban résztvenni. (Folytatjuk.)

Takarékossági pályázatunk

nyertese Lakó Vilmos tiszthelyettes, pálmonostorai őrsparancsnok. Tizenöt éve csendőr és a megtakarított illetményeiből 16 katasztrális hold földet szerzett kerekben 15.000 P-ért. Azonfelül takarékkönyvecskében 2300 pengője van. Földje terménykészletét és egyéb, aránylag kisebb beszerzéseit nem vesszük számításba, annyira nyilvánvaló már a közzölt számadatokból a takarékosága, ami aránylag nem nagy idő alatt ilyen csodálatos eredményekre képes. Azért mondjuk, hogy aránylag nem nagy idő alatt, mert Lakó tiszthelyettes 1922-től 1927-ig éppen úgy nem takarékoskodhatott különösebben, mint mindenki más, mert akkoriban még nem nagyon lehetett félrerakosgatni. Így tulajdonképpen egy évtized alatt teremtette meg magának ezt a szép vagyonkát — s mint írja — közben nem feledkezett meg a szüleiéről sem. Megérdemli a jutalmat és elismerést, de megérdemlik az utóbbi mások is.

Egyik pályázó, aki névtelen akar maradni, — neme „98765“ jelű, aki szintén kiemelkedő eredményt ért el — körülbelül ugyanazon a színvonalon van, mint Lakó tiszthelyettes. Kár, hogy a pályázatát nem közölhetjük, megérdemelné a szó szerinti ismertetést. Gyönyörű példa, hogy aki a legnehezebb viszonyok közül emelkedik csendőrré s amellet egyszer az élet nagyon súlyosan meg is üti, hogyan emelkedhet fel újra. Ez a bajtársunk azt írja többek között, hogy nem zsugoriskodott, nem vonta el magától az életet, sem másoknál nem volt szűkebbül. Csak arra ügyelt, hogy komolytalan dolgokra pénzt ne adjon ki.

Tokár Lajos rakamazi őrsbeli törzsőrmester v.-nak 12 év alatt 8500 pengő megtakarított pénze került bele saját földbe és takarékkönyvecskébe.

Fárasztó szolgálat után

felüdít a jó

MELEG FÜRDŐ!

De ha nincs a házban vízvezeték?
Ezen könnyen lehet segíteni.

A hófehérre zománcozott

LAMPART

önfűtő fürdőgarnitúra
(kád és kályha) bárhol

szerelés nélkül

könnyen beállítható. 4-5 kg fával, 40 perc alatt
vízvezeték nélkül tökéletes meleg fürdőt ad.

A melegviz, — mint a vízvezetékéből, csapon át
folyik a kádba.

KÉRJEN PROSPEKTUST!

Hivatkozzék e hirdetésre.

LAMPART Gyártmányok Eladása Kft.,
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19.

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Tóth József IV. tengelici őrsbeli törzsörmeister 12 és fél év alatt 13.000 pengőt takarított meg. Földje van.

K. Szabó Béla sziráci őrsbeli törzsörmeister v. 13 és fél év alatt 9000 pengőt tett félre, szintén földet vett.

Kavai Péter apátfalvi őrsbeli őrmester 10 év alatt 10 és fél hold földet vett.

Kalmár Péter budapesti lovas tanalosztálybeli őrmester 9 és fél év alatt 5000 pengő körüli összeget takarított meg. De nem maradnak el a fiatalabbak sem.

Szabó G. Lajos csorvási őrsbeli csendőr 3 év alatt 2000 pengőn felül gyűjtögetett s bár még egészen fiatal csendőr, már van három hold földje. Pályázatában pontosan ki tudja mutatni, hogy a három év alatt összesen mennyi illetményt kapott, abból mire, mennyit költött s így mennyinek kellett maradnia. Rendet tart a portáján.

Szöke Illés kartali őrsbeli csendőr három év alatt 2000 pengőt tett félre, szőlőt vett már belőle.

Dicséretes takarékoságról számolt be még sok más bajtársunk is, eredményeik azonban olyanok, amint a jó átlagos csendőrnél lennie kell, — nagy számuk is ezt igazolja, — ezért névszerint nem soroljuk fel őket.

Ki mit tenne?

című pályázatunkban — a folyó évi 4. számunkban jelent meg — azt kérdeztük, hogy a pályázók fontosnak érzik-e élet-körülményeikben azt a változást, amit a főnyeremény jelentene. Játszanak-e sorsjeggyel s ha nem, miért nem. Ha a főnyereményt megnyernék, hogyan rendeznék be az életüket.

Olyan kérdések ezek, melyek számtalan embert foglalkoztatnak, legalább futólag sokan gondoltak már erre. Ismerjük a futólagos válaszokat is ezekre a kérdésekre, a pályázatban azonban mégsem esalódtunk, mert éreztük, hogy lesz erről a kérdéstről bajtársaink komoly mondanivalója is. Néhényszázan feleltek a kérdéseinkre és sok érdekes, a csendőrré jellemző mondatot találnak ezekben az írásokban. A pályázatokon végigvonulnak a következők: 1. Ősztönös huzódzás a meg nem érdemelt jött sok pénztől. Feltétele annak

a nyugodt, biztos életmenetnek, amiben a sorsával jól gazdálkodó csendőrnék is része van. Félnek a szerencse-pénztől, mert megváltoztatja az embert, megzavarja és szerencsétlenségbe döntheti. Nem mondják éppen a pályázók, hogy a főnyereménynél nagyobb csapást elképzelni ne tudnának, de azért — jól van ez így, ahogyan van. 2. De ha mégis nyakukba szakadna a pénztömeg, akkor valakin mindenki segítene. Szülőikön elsősorban s azután a bajban sínylő többi embereken. Ez annyira egyhangú és erőteljes tartalma a pá-

lyázatnak, hogy bizonyára az egész csendőrségre jellemző vonásnak lehet elfogadni. Azt mondhatnánk, csordultig tele van a csendőr segítészándékkal, csak hát szerények az eszközei a segítséhez. A mai idők szava ez. Meggyőződésünk, hogy ilyen gyökeres és általános segítészándék, emberi jóérzés nélkül a csendőrség nem is föltárható be a mostani időkben különösen nehéz hivatását. A csendőr megmarad a törvény emberének minden körülmények között, ebben kérelhetetlen, de a kérelhetetlenségéből hiányzik a szívtelenség. Ha nem így volna, akkor a csendőr annyira kiszakítaná magát a mai általánosan gondterhes létebből, hogy a magyar néppel igazi lelki kapcsolatot fenntartani nem volna képes, anélkül pedig a közbiztonsági szolgálatot sem lehet elképzelni. 3. Ha beütne a főnyeremény, földet szerezne a csendőr. Földet és földet már nem is a vagyonért, hanem magáért a földért.

Egyébként az alábbiakban szemelvényeket közlünk egyes pályázatokból, az olvasók bizonyára találnak azokban további tanulságokat és értékes gondolatokat, érzéseket is.

Bajári Sámuel próba csendőr — Tahitótfalu —: „*En már megnyertem a főnyereményt azzal, hogy bejutottam a csendőrséghez... Azt tapasztaltam, hogy akiknek a munkájukkal kell a kenyerüket megkeresniük, váratlanul jött sok pénztől elvesztik az eszüket s aztán már új életet kezdeni nem tudnak. Elviszi őket a szerencse kereke.*“

Balog Ferenc csendőr — Lippó —: „*A sok és váratlan pénz nagy gond. Különösen, ha annyira rendszeres, fegyelmzett élethez szokott az ember, mint a csendőr... En is játszottam egy időben sorsjeggyel, de mindig az újságot, a rádiót lestem. kihúzták-e a számomat. Persze, soha se húzták ki, én azonban mindig jobban izgultam. Akkor aztán abbahagytam. Így jobb. A csendőrségnél mindenem megvan, ami kell, hát akkor mit akarjak még?*“

Benedek Lajos tiszthelyettes — Kemeese —: „*Engem Erdélyből áztak ki a románok. Földönfutó lettem. De mégsem, mert még ez a csonka haza is olyan tisztességet és kenyeret adott, amilyen a csendőré. Különben nem 12.000, hanem 120.000 pengőért sem cserélném el az egyenruhámat más öltözettel. Ez a legszebb hivatás s amellett én akkor is biztos kenyeret fogok itt enni, ha magammal tehetetlen öreg leszek, mert a nyugdíjat nem veri el a jég és nem viszi el a szerencse kereke, ami lefelé is forog, nemcsak felfelé.*“

Horváth Gábor tiszthelyettes — Bugyi —: „*Nem gondolok soha a főnyereményre, pedig játszom. Nagyobb nyereményre azonban igen. Túl nagy nyeremény biztosan kiforgatna a rendes kerékvágásból, végeredményében többet rontana, mint használna. Különösen ma, amikor annyi ember van körülöttem, akiknek kenyerük is alig akad, nehéz volna az ügynevezett okos közép mértéket megtalálni, hogy mennyit adjon az ember másnak és mennyit tartson magának. Kisebb összegnél megy ez valahogyan, de nagyon sok pénznél nehéz. De tegyük fel, hogy nyernék egy rendes összeget. Megvendégném a bajtársaimat és szép csokort vitték a telefonáló postáskisasszonynak, aki abban a tárcában szerepel. De nem mondanék neki semmit, mert nekem elég volt egyszer a forró kásából. Aztán első lenne az édesanyám... Azután földet vennék, rajta szép, nyereg alá való csikókat nevelnék, hogy akkor is legyen kedvemre való hátsólovam, amikor majd mint nyugdíjas öreg csendőr körüljárnom a kis birtokomat.*“

IRÓGÉPEK, VARRÓGÉPEK, GRAMOFÓNOK, LEMEZEK
RÁDIÓK, CSILLÁROK, VILLAMOSVÁSALÓK, STB. VIL-
LAMOSGÁSI CIKKEK LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA.
Szakszerű javító-műhely. ● Kedvező fizetési feltételek.

MOLNÁR ARTUR

villanyszerelő és
műszerész
Pécs, Széchenyi-tér 15.
TAKARÉKOSÁGI HITELKÖNYVECSKÉRE
VÁSÁROLHATÓ. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása

Újpesti Fém-és Lószerszámvereték Gyár

Lőrincz-utca 21-23.

Telefon:
2-954-38.

Előírással sarkantyúk és az összes hadfelszerelési csatok
állandóan raktáron!

CONTINENTAL-PORTABLE 34-37

WANDERER gyártja,
csak jó lehet!

CSENDŐRSÉGI IRÓGÉP MODELLJEINK
BEÉRKEZTEK! SZENZÁCIÓSAK!!!

Kérjen díjtalan PRÓBAHASZNÁLATRA még ma gépet

GOY ÉS KOVALSZKY

BUDAPEST

magyarországi vezérképviselettelől

V., Nádor-u. 11.

Enyedi András örmester — Kunágota —: „Úgy van az valahogy rendjén, hogy aki gazdagon született, az maradjon annak, aki meg szegényen, az maradjon szegénynek, bár a csendőr annak sem nevezheti magát. Neki a legjobb dolga: se ez, se az. Csak azt tudjuk megbecsülni, amiért dolgozunk. Én ezen a nyáron már meg tudok venni három hold földet a szülővárosom határában. Én tudom, mennyit fájtam, áztam és fáradtam, amíg ide eljutottam, de lesz is becsülete. Nincs az a főnyeremény, ami ezzel felérhet. De ha nyernék, akkor is csendőr maradnék. Talán csak szónak hangzik ez, pedig így van. Gondolkodtam ezen és csak azzal tudom megmagyarázni, hogy valami ösztön súgja az igazi csendőrnek: maradj itt! Én tehát komolyan nem kívánok máról-holnapra szerencsegazdagnak lenni, ellenben szívből kívánom azoknak a bajtársaimnak, akik annyit szoronganak húzások idején.“

Kertész Lajos tiszthelyettes — Pestszenterzsébet —: „Sok bajtársam elhagyta a testületet, ha főnyereményt nyerne. Aztán sietve elvették, elügyetlenkedné a tenger pénzét, mert az is külön tudomány: megtartani. Gond és munka az. Szinte azt érzem, hogy nehezebb, mint a miénk. Szerintem rossz a nagyon szegénynek is, meg a nagyon gazdagnak is. Mint minden túlzás, nem lehet jó ez sem. Szerencsevágyon pedig csak pünkösdi királyság lehet. Azért én is játszottam egy időben. Egyik bajtársam „álmot látott“, hát kisült belőle valami 18 pengő, meg tőmérdek körömrágás, mikor a húzások voltak. Jobb a családomnak a kevés biztos, mint a bizonytalan sok. De ha mégis játszanék és nyernék, akkor adnék és adnék, mert körül se kell fordulni, már van hova. Adni pedig nagyon jó, nő életemnek egyedüli nehéz oldala, hogy nem folytathatom ezt ott, ahol legénykoromban abbahagytam.“

Monori Pál törzsörmester — Szeged —: „Én bizony szívesen játszom és várom is a főnyereményt. Még mindig jobb ez, mint a kocsmázás. Ha nem nyerek, soha nem bosszankodom. Nem izgat a dolog. Ha szerencse, akkor legyen igazán a szerencse dolga, én sem nem segítek neki, sem rontok a dolgán. Ha azután nyernék, akkor a földműves szüleimnek és testvéreimnek akkora darab földet tennék a talpuk alá, hogy csak nézhetnének körül, míg a végét látják. De magamnak is. Erdőm feltétlenül lenne legalább 50 hold és gyümölcsös szintén jókora. Volna nyugdíjban mivel bibelődni, de a falu szegényeinek addig is jutna egy és más.“

Perjész István tiszthelyettes — Budakeszi —: „Nekem fontos lenne a főnyeremény, mert akkor én olyan hatalmas kereskedelmi céget alapítanék, hogy abban sok magyar keresztény család jó kegyeret kapjon és versenyre kelhessen másféle kereskedőkkel. Ez nagyon kellene mostanában a magyarnak.“

Szabó Dénes csendőr — Perkáta —: „Aki elérte, hogy csendőr lehet, annak nem fontos a főnyeremény. De minke is annak a gazdagság, aki nem ezekbe az igényekbe nőtt bele? Aki a tepertős pogácsát szerette meg, annak kínálhatják a pástétomot. Az lesz a vége, hogy leszokik a pogácsáról, de nem szokja meg a pástétomot. Eheti saját magát. Én ugyan azt hiszem magamról, hogy a főnyereményt is el tudnám igazítani, de hát van-e, aki ezt most nem hiszi magáról? Különb a főnyereményt akármelyik gézengúz is megnyerheti, kicsit szakácsné dolog ez. Vakszerencse. Ha azonban játszának és nyernék, akkor nehéz választás elé jutnák. Kettőt szeretek ugyanis: a csendőrséget, meg egy leányt. Mindkettő gyermekkori szerelmem és egyikről sem tudnék lemondani.“

Bizonyára úgy oldanám meg a dolgot, hogy a pénzt betenném a takarékbba, hadd kamatozzék lábatlankodás nélkül s aztán éppen olyan türelemmel — de nehezen — várnám azt a bizonyos harmincéves életkort, ahogyan most várom.“

Szegő Ferenc törzsörmester — Bonyhád —: „Ha a főnyereményt megnyerném, földet vennék. Gazdálkodnék. Csendőr is, meg-gazdálkodó is egyszerre nem lehet az ember, mert akkor egyiket sem csinálja jól. Csak az ebben a nehéz, hogy aki már nem mai csendőr és otthon érzi itt magát, hogyan lehelne csak úgy egyszerre jó gazda? Talán bizony két szél közé is eshetne. Jól van hát ez így, ahogyan van. Takarékbba megy a pénzem, nem játszom vele.“

Virág András örmester — Kenderes —: „Ha nyernék, — bár a valóságban nem volt és nincs sorsjegyem —, akkor az egyholdas szőlőből kidobnám a régi tőkét, betelepíteném nemessel. A szomszédomban éppen eladó négy hold szőlő, azzal is ezt tenném. Megtrágyáztanám, megfordítanám, a két szélére és a középit mentén gyümölcsfákat ültetnék.“

Tovább nem folytathatjuk a szemelvényeket, nincs rá helyünk. Az idézettek is csak kikapott részletek. A legtöbb pályázó éppen úgy elrészletezi, hogyan s mint gondolná a földjét, mint Virág örmester. Csupa szín és komoly terv, amint a saját földjükön járnak. Szereti a magyar csendőr a földet. Igen nagyon szereti, ennek most is ezer jelét láttuk. És ennek örülünk legjobban.

És ha már szerencse-pályázatról van szó, bízzuk a döntést a szerencsére, mert sok egyenlő értékű munkát kaptunk. A sorshúzás **Benedek Lajos** kemecsei őrsbeli tiszthelyettesnek kedvezett, övé a jutalmul szánt asztalióra.

Orvhalászok.

(Pályázat)

Mai számunkban olvashatják bajtársaink, hogy az orvhalászat üldözése nem kisebb jelentőségű az orvadászaténál. Az utóbbi nemzetgazdaságilag mindenesetre nagyobb érdeket érint, de mégis inkább azért becsüli a csendőr ezt a feladatot többre, mert az orvadász fegyveres ember s így sokszor magára a csendőrré is veszedelmes ellenfél. Mi azonban a szolgálati feladataink fontosságát nem osztályozhatjuk eszerint.

Orvadász-csapatok már hirdettünk pályázatot, most az orvhalászok ellen elért eredményekre nyújtunk pályázati lehetőséget. Meg kell nekünk írni, hogy a pályázó hány halászati kihágási ügyben járt el a maga buzgalomból. Az érdekesebb eseteket részletesen kell megírni, hogy közölhessük a tanulságai miatt. *Határidő folyó évi szeptember 1. az eredményt a szeptember 15-i számunkban fogjuk közölni. A legjobb pályázatot fényképező géppel jutalmazzuk.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS szazados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

ELŐLEGNEKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbitorok, futószőnyegek, fehérművásznak, ruhaszövedek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitonátlak Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Kerékpár
és segédmotoros

AKCIÓS PROPAGANDA ÁRON

csendőröknek részletre is

MAJTHÉNYI BÉLA gépészmérnök

CSEPEL — MOTOR SERVICE
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55. (Bejárát a Páva utcából)

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Órálmért, ékszerimért legmesszebbmenő jótállást vállalok.

Alapítva: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-U. 23.